

ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗ ΠΟΡΕΙΑ

ΔΡΑΣΗ - ΙΔΕΟΛΟΓΙΑ - ΕΠΙΣΤΗΜΗ

Ετος 7ο - Τεύχος 28

(Οκτώβριος - Δεκέμβριος 1992)

ΣΤΟ ΤΕΥΧΟΣ ΑΥΤΟ:

	Σελ.
* Διεθνείς Θεμελιώδεις Αξίες των Συνεταιρισμών	201
* Κ. Α. Παπαγεωργίου: Σύγχρονοι Προβληματισμοί για τους Θεμελιώδεις Κανόνες του Συνεργατισμού	203
* Π. Καλώνη: Συνεταιριστικές Επιχειρήσεις και Αθέμιτος Ανταγωνισμός	217
* Θέσεις - Απόψεις	223
* Εκείνοι που φεύγουν: Ανδρόνικος Σιβρόπουλος — Αρ. Ν. Κλήμη: Επικήδεια ομιλία στον Ανδρόνικο Σιβρόπουλο	225 226
* Οι Κανόνες του Συνεταιρισμού του Ροτσντέιλ — Κανόνες και Σκοποί του Συνεταιρισμού των Δικαίων Σκαπανέων του Ροτσντέιλ (1844)	229 230
— Κανόνες Διοίκησης του Συνεταιρισμού των Δικαίων Σκαπανέων του Ροτσντέιλ (1855)	241
* Νέα βιβλία	257
* Ειδήσεις Αγροτικές - Συνεταιριστικές	259

Revue Cooperative «SINETERISTIKI PORIA» Cooperative Review

25, Koumoundourou Str. - Athens 104 37

Sommaire a page 264 - Table of contents page 264

ΧΡΕΟΣ ΜΑΣ

Η ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΣΑΣ ΑΝΟΙΞΗ!

ΑΓΡΟΤΙΚΗ
ΤΡΑΠΕΖΑ ΕΛΛΑΔΟΣ
με ανθρώπινο πρόσωπο

ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗ ΠΟΡΕΙΑ

ΔΡΑΣΗ - ΙΔΕΟΛΟΓΙΑ - ΕΠΙΣΤΗΜΗ

Έτος 7ο - Τεύχος 28

(Οκτώβριος - Δεκέμβριος 1992)

ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΘΕΜΕΛΙΩΔΕΙΣ ΑΞΙΕΣ ΤΩΝ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΩΝ

Το 30ο Συνέδριο της Διεθνούς Συνεταιριστικής Ένωσης που πραγματοποιήθηκε στο Τόκιο τον Οκτώβριο 1992 κατέληξε ότι οι συνεταιρισμοί οφείλουν να εκδηλώνουν τις θεμελιώδεις αξίες στις οποίες στηρίζονται με τις ακόλουθες ενέργειες.

Οικονομικές Δραστηριότητες προς Ικανοποίηση Ανθρώπινων Αναγκών. Οι συνεταιρισμοί υπάρχουν για να ικανοποιούν με αποτελεσματικό τρόπο τις ανάγκες των μελών τους, που είναι στη μεγάλη πλειοψηφία τους απλοί άνθρωποι, όπως γεωργοί, εργάτες, καταναλωτές, παραγωγοί, αλιείς και αποταμιευτές.

Συμμετοχική Δημοκρατία. Οι συνεταιρισμοί συμβάλλουν στην επικράτηση δημοκρατικών σχέσεων μεταξύ των λαών, κυρίως με την ενθάρρυνση γνήσιων συμμετοχικών στοιχείων δημοκρατίας στις καθημερινές δραστηριότητές τους.

Ανάπτυξη Ανθρώπινων Πόρων. Οι συνεταιρισμοί ενθαρρύνουν την οικονομική και κοινωνική χειραφέτηση όλων των συνδεδεμένων μαζί τους. Στηριζόμενοι στην πρωταρχική σημασία των ανθρώπων, οι συνεταιρισμοί ενθαρρύνουν τα άτομα να εργάζονται σε ομάδες, ώστε να μπορούν να ασκούν πιο αποτελεσματικό έλεγχο στη ζωή και στις κοινωνίες τους.

Κοινωνική Υπευθυνότητα. Ομάδες ανθρώπων ιδρύουν συνεταιρισμούς με σκοπό να αναλάβουν ευθύνη για τις συνθήκες της ζωής τους και των κοινωνιών τους γενικότερα. Αναγνωρίζουν ότι έχουν ευθύνη για τη βελτίωση των συνθηκών ζωής των πιο αδύνατων ομάδων της κοινωνίας και για τη συμβολή τους στις κοινωνίες των οποίων αποτελούν μέρος.

Εθνική και Διεθνής Οικονομική Συνεργασία. Οι συνεταιρισμοί έχουν την ευθύνη να αποδεικνύουν ότι αποτελούν μιά παγκόσμια, στηριζόμενη στους ανθρώπους, εναλλακτική διέξοδο έναντι του κεφαλαιοκεντρικού τρόπου λειτουργίας της παγκόσμιας οικονομίας, που αποτελεί την κύρια τάση.

Σ . Ε . Κ . Ε .

ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗ ΕΝΩΣΗ

ΚΑΠΝΟΠΑΡΑΓΩΓΩΝ ΕΛΛΑΔΟΣ Α.Ε.

Έτος ιδρύσεως 1947

ΕΔΡΑ: ΑΘΗΝΑ - Πανεπιστημίου 6

ΥΠΟΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ με πλήρεις εγκαταστάσεις και εξοπλισμό

ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ - Μ. Ασίας 1

ΚΑΒΑΛΑ - Δαγκλή 22 • ΞΑΝΘΗ - Περιοχή Πετεινού

Η ΣΕΚΕ ιδρύθηκε το 1947 με την έμπνευση, πρωτοβουλία και προσπάθειες του αγροτικού ηγέτη αείμνηστου Αλεξάνδρου Μπαλτατζή, που υπήρξε και ο πρώτος Πρόεδρος της.

ΑΠΟΚΛΕΙΣΤΙΚΟΙ ΜΕΤΟΧΟΙ: 13 Ενώσεις Αγροτικών Συνεταιρισμών, 2 Αγροτικοί Συνεταιρισμοί και Α.Ε. ΝΕΣΤΟΣ - Ζάνθης.

ΜΕΤΟΧΙΚΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ: Το αρχικό μετοχικό κεφάλαιο της ΣΕΚΕ ήταν 2.000.000 δρχ. και τα σημερινά κεφάλαια, αποθεματικά και λοιπά περιουσιακά της στοιχεία ανέρχονται στο ποσό των 2.700.000.000 δρχ.

Η ΣΕΚΕ διαθέτει ιδιόκτητες καπναποθήκες με πλήρως τεχνικές εγκαταστάσεις άνω των 15.000 τόννων και δυναμικό υπηρεσιακό μηχανισμό ικανό να διακινήσει με επιτυχία άνω των 20.000 τ. καπνών.

Το προσωπικό της ΣΕΚΕ αποτελείται από 120 μόνιμους υπαλλήλους και 2.500 καπνεργάτες εποχιακής απασχόλησης.

Οι εξαγωγές της ΣΕΚΕ καλύπτουν το 15% περίπου των συνολικών εξαγωγών και εισάγει κάθε χρόνο πάνω από 25 εκατ. δολάρια.

Στα 40 χρόνια της γόνιμης σταδιοδρομίας της η ΣΕΚΕ προσέφερε ανυπολόγιστες ωφέλειες και υπηρεσίες στον καπνοπαραγωγικό κόσμο και γενικότερα στην εθνική οικονομία και επιπλέον διένειμε στις Οργανώσεις - Μετόχους της μερίσματα ύψους άνω του 1.100.000.000 δρχ.

Με το θεσμό των υποτροφιών που καθιέρωσε η ΣΕΚΕ στην περίοδο 1949 - 1965 σπούδασαν σε Πανεπιστημιακές Σχολές 400 παιδιά φτωχών καπνοπαραγωγών που κατέχουν τώρα εξέχουσες θέσεις στις Οργανώσεις και το Δημόσιο και διακρίνονται για το ήθος και την επίδοσή τους.

Σημαντική υπήρξε η συμβολή της ΣΕΚΕ στην ίδρυση και οργάνωση σειράς Συνεταιριστικών Εταιρειών και Γεωργικών Βιομηχανιών, μεταξύ των οποίων διακρίνεται η Συνεταιριστική Καπνοβιομηχανία ΣΕΚΑΠ, που διαθέτει ένα από τα πιο μεγάλα και συγχρονισμένα καπνοβιομηχανικά συγκροτήματα της Ευρώπης.

Πρόεδρος Δ.Σ.: ΔΗΜ. ΠΕΤΑΛΩΤΗΣ

Διευθύνων Σύμβουλος: ΧΡΗΣΤΟΣ ΚΙΤΖΟΝΙΔΗΣ

Γενικός Διευθυντής: ΚΩΣΤΑΣ ΑΒΡΑΜΙΔΗΣ

ΣΥΓΧΡΟΝΟΙ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΙΣΜΟΙ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΘΕΜΕΛΙΩΔΕΙΣ ΚΑΝΟΝΕΣ ΤΟΥ ΣΥΝΕΡΓΑΤΙΣΜΟΥ

Του **Κ. Λ. Παπαγεωργίου**
Αναπληρωτή Καθηγητή
Γεωργικού Πανεπιστημίου Αθηνών

Εισαγωγή - Ιστορική Αναδρομή

Κάθε αναφορά στη λειτουργική μονάδα του συνεταιρισμού, αναπόφευκτα συνδέεται με ένα σύνολο εννοιών και κανόνων, που αποτελούν τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του συνεταιριστικού θεσμού. Αντίστοιχες έννοιες και κανόνες χαρακτηρίζουν μια εταιρεία ή ένα σωματείο ή έναν κρατικό οργανισμό.

Αφετηρία διαμόρφωσης και καθορισμού του περιεχομένου του συνεταιριστικού θεσμού αποτέλεσε, πριν από περίπου 150 χρόνια, ο καταναλωτικός συνεταιρισμός του Ροτοντέιλ της Αγγλίας, ο οποίος αποτέλεσε πρότυπο, επειδή ξεκίνησε με ανύπαρκτους οικονομικούς πόρους, αλλά μεγαλούργησε στηριζόμενος στη συνετή συνεργασία των μελών και στους κανόνες που καθιέρωσε. Οι πιστωτικοί συνεταιρισμοί της Γερμανίας, που προχώρησαν ανεξάρτητα και περίπου παράλληλα χρονολογικά, παρά τις λειτουργικές διαφορές τους εξαιτίας του διαφορετικού προσανατολισμού τους, επιβεβαίωσαν την ανάδυση ενός νέου μοντέλου οικονομικής συνεργασίας, του συνεταιριστικού, το οποίο αποδίδει οικονομικά στους μετέχοντες, ενώ ταυτόχρονα προσφέρει στο κοινωνικό σύνολο υπηρεσίες κοινωνικής και οικονομικής εξισορρόπησης.

Η συνεχής απόδειξη της αποτελεσματικότητας των συνεταιρισμών οδήγησε στη ραγδαία επέκτασή τους στον ευρωπαϊκό χώρο, με αποτέλεσμα την ίδρυση, το 1895, της Διεθνούς Συνεταιριστικής Ένωσης (International Cooperative Alliance), με έδρα το Λονδίνο. Η ανάπτυξη των συνεταιρισμών στηρίχθηκε στο καταστατικό του συνεταιρισμού του Ροτοντέιλ και μόλις το 1937, στο Διεθνές Συνέδριο στο Παρίσι, διατυπώθηκαν σε 7 σημεία οι βασικοί κανόνες, που ονομάστηκαν «Συνεταιριστικές Αρχές» και τις οποίες όφειλαν να τηρούν οι συνεταιρισμοί. Οι Αρχές αυτές αντλήθηκαν από το καταστατικό του Ροτοντέιλ, αφού εξαιρέθηκαν ορισμένες πρακτικές που είχαν καταστεί ευνόητες ή περιορισμένης σημασίας, όπως η πώληση σε τιμές αγοράς, η ακριβής ζύγιση και μέτρηση κατά τις πωλήσεις, η διάθεση μόνο αγνών προϊόντων στα μέλη και η συχνή παρουσίαση της λογιστικής κατάστασης στα μέλη.

Περίπου 30 χρόνια αργότερα, το 1966, στο Συνέδριο της Βιέννης, οι Συνεταιριστικές Αρχές αναδιατυπώθηκαν με ορισμένες μεταβολές και προσθήκες και αποτέλεσαν τις ισχύουσες σήμερα 6 Διεθνείς Συνεταιριστικές Αρχές (Watkins, 1970, σελ. 328, ICA, 1967). Η λογική των μεταβολών ήταν

και κατά την περίοδο αυτή όμοια με εκείνη του 1937, παρά το γεγονός ότι επελέγη περισσότερο αναλυτική διατύπωση των Αρχών. Κατά την αναδιατύπωση του 1966, τρεις υπήρξαν οι κύριες διαφοροποιήσεις έναντι της διατύπωσης του 1937:

α) Εγκαταλείφθηκε ο κανόνας της αγοράς και πώλησης τοις μετρητοίς, για να εξασφαλισθεί και για τους συνεταιρισμούς η ανταγωνιστικότητα των ιδιωτικών επιχειρήσεων.

β) Αντί της πολιτικής και θρησκευτικής ουδετερότητας, επαναφέρθηκε μία διατύπωση πλησιέστερη προς εκείνη του καταστατικού του Ροτοντέιλ, ότι κατά την εγγραφή νέων μελών δεν θα υπεισέρχονται τεχνητοί περιορισμοί κοινωνικού, πολιτικού ή θρησκευτικού χαρακτήρα.

γ) Προστέθηκε ο κανόνας της διασυνεταιριστικής συνεργασίας σε τοπικό, εθνικό και διεθνές επίπεδο.

Αρκετά μετά την αναδιατύπωση των Συνεταιριστικών Αρχών στη σημερινή τους μορφή, επισημάνθηκαν αδυναμίες και διατυπώθηκαν αμφισβητήσεις, οι οποίες είχαν δύο κατευθύνσεις (Colombain, 1976):

i) Αμφισβητήθηκε η ανταπόκριση της νέας διατύπωσης προς τις επιμέρους κατηγορίες συνεταιρισμών, καθόσον η διατύπωση που υιοθετήθηκε προσιάζει κυρίως προς τους καταναλωτικούς συνεταιρισμούς. Συνεταιρισμοί εργατών, κατοικίας, κλπ. δεν έβρισκαν πλήρη έκφραση στη νέα διατύπωση.

ii) Η δεύτερη αμφισβήτηση ήταν συνολική. Έθετε το καθοριστικό θέμα της διάκρισης μεταξύ λειτουργικών κανόνων και Αρχών. Οι κανόνες που χρησιμοποιούνται — υποστήριζε η άποψη αυτή — στηρίζονται σε κάποιες ανώτερες Αξίες, όπως π.χ. αλληλεγγύη, αμοιβαία δέσμευση, ισότητα, δημοκρατική λειτουργία, ισοψία, δικαιοσύνη, πνευματική καλλιέργεια. Αυτού του επιπέδου Αξίες όφειλαν να θεωρούνται Αρχές και σε αυτές να εντάσσονται οι λειτουργικοί κανόνες.

Η κριτική αυτή, ιδίως ως προς το δεύτερο σκέλος της, των Αξιών, είχε ευρεία απήχηση στους θεωρητικούς μελετητές του συνεταιριστικού θεσμού (Marcus, 1988, 1989, Böök, 1989, 1992, Watkins, 1986), με αποτέλεσμα να αποτελέσει κεντρικό θέμα στο Παγκόσμιο Συνεταιριστικό Συνέδριο του Τόκιο, τον Οκτώβριο 1992. Ως προς το πρώτο σκέλος, επανεξέταση των Αρχών σχεδιάζεται να ολοκληρωθεί μέχρι το 1995, όταν θα πραγματοποιηθεί συνέδριο της Διεθνούς Συνεταιριστικής Ένωσης στο Λονδίνο, για να τιμηθεί η 100ετία από την ίδρυσή της (Thorndarson, 1992, σελ. 25).

Ισορροπία συνεταιριστικής φυσιογνωμίας και αποτελεσματικότητας

Η διευθέτηση των συνεταιριστικών Αξιών και των συνεταιριστικών Αρχών (ή λειτουργικών κανόνων) δεν αποτελούν, ασφαλώς, άσκηση στην τέχνη της διατύπωσης. Οι εφαρμοζόμενοι κανόνες έχουν πρακτικές επιπτώσεις και ιδιαίτερη σημασία αποκτά ο επιτυχής συνδυασμός τους με στόχο την επίτευξη αποτελεσματικότητας στην οικονομική πράξη. Αυτός ο συνδυασμός αποτελεί διαρκώς για τους συνεταιρισμούς μία άσκηση ισορροπίας και ένα πρόβλημα αριστοποίησης. Απώλεια αυτής της ισορροπίας σημαίνει για τους συνεταιρισμούς είτε τήρηση των Αρχών με περιορισμένη οικονομική

αποτελεσματικότητα, που θα οδηγήσει βαθμιαίως στον οικονομικό μαρασμό, είτε, αντιθέτως, παραβίαση των Αρχών χάριν της οικονομικής επιτυχίας.

Οι περιπτώσεις που εξετάζονται στη συνέχεια, έχουν ακριβώς αυτό το χαρακτηριστικό, την αναζήτηση ισορροπίας.

Παίρνοντας υπόψη τις σημερινές συνθήκες, που περιλαμβάνουν τη διεθνοποίηση της οικονομίας, τη δημιουργία μεγάλων πολυεθνικών επιχειρηματικών συγκροτημάτων και την όξυνση του ανταγωνισμού, γίνεται φανερό ότι οι συνεταιρισμοί δεν έχουν άλλη επιλογή από την επιδίωξη αυξημένης ανταγωνιστικότητας με το μικρότερο δυνατό κόστος στην ιδιαίτερη συνεταιριστική φυσιογνώμιά τους.

α) Κεφαλαιϊκή συγκρότηση

Ο σχετικός με το κεφάλαιο κανόνας του συνεταιρισμού του Ροτσντέιλ όριζε ότι: «Το κεφάλαιο του συνεταιρισμού το προμηθεύουν τα μέλη και αμειβεται με σταθερό επιτόκιο». Η σχετική διατύπωση του 1966 αναφέρει: «Οι συνεταιριστικές μερίδες πρέπει να απολαμβάνουν ένα περιορισμένο επιτόκιο ή καθόλου».

Αιτία επανασυζήτησης αυτού του κανόνα αποτελεί η σημερινή αναγκαιότητα σημαντικών κεφαλαίων, για τη διατήρηση ή επέκταση της ανταγωνιστικότητας των συνεταιρισμών.

Ένας από τους καθοριστικής σημασίας παράγοντες, που επηρεάζουν το ύψος του συνεταιριστικού κεφαλαίου του προερχόμενου από τις συνεταιριστικές μερίδες, είναι το ύψος του τόκου που καταβάλλεται στα μέλη για το κεφάλαιο που καταθέτουν. Χαμηλός ή μηδενικός τόκος αποθαρρύνει την τοποθέτηση κεφαλαίων στο συνεταιρισμό. Υψηλός τόκος, αντίθετα, ενθαρρύνει την απόκτηση περισσότερων μερίδων, εντός των ορίων που θέτουν οι συνεταιρισμοί, ως προς τον αριθμό των μερίδων που μπορεί να αποκτήσει ένα μέλος.

Το ζήτημα του ύψους του επιτοκίου αποτέλεσε αντικείμενο επεξεργασίας από τις επιτροπές που εισηγήθηκαν τη διατύπωση των συνεταιριστικών Αρχών για τα συνέδρια του 1937 και του 1966 (ICA, 1964 και ICA, 1967). Η πρώτη επιτροπή, η οποία είχε απλώς αποτυπώσει την υφιστάμενη κατάσταση, διαπίστωσε ότι στις περισσότερες περιπτώσεις έχει καθορισθεί περιορισμένου ύψους επιτόκιο. Η δεύτερη επιτροπή, η οποία προχώρησε και στη θεωρητική επεξεργασία των Αρχών, διαπίστωσε ευρείες αποκλίσεις στην πράξη και ενώ αναγνώρισε το υψηλό επιτόκιο ως κίνητρο κατάθεσης κεφαλαίων στο συνεταιρισμό, έκρινε ότι θα μπορούσε να θεωρηθεί αποδεκτό, ως ανώτερο όριο επιτοκίου, εκείνο που υπερβαίνει οριακά το τρέχον επιτόκιο καταθέσεων. Έκρινε επίσης ότι είναι αναγκαία η αυτοχρηματοδότηση των συνεταιρισμών και γι' αυτό χρειάζεται ευελιξία στο χειρισμό του θέματος. Εντούτοις η διατύπωση της Αρχής που επέλεξε, αναφέρει ότι το κεφάλαιο των μερίδων πρέπει να απολαμβάνει μόνο ένα περιορισμένο επιτόκιο ή καθόλου.

Χαρακτηριστικός, όμως, και πιο διδακτικός είναι ο χειρισμός του θέματος εκ μέρους του συνεταιρισμού του Ροτσντέιλ. Στο αρχικό καταστατικό του 1844 είχε ορισθεί επιτόκιο 3,5% (Laws and Objects..., 1844, άρθρο 22). Αλλά τον αμέσως επόμενο χρόνο, το 1845, στο «Συμπλήρωμα» του καταστατικού τους, όρισαν το επιτόκιο σε 5%, ενώ το κάθε μέλος όφειλε να

αποκτήσει μέχρι 5 μερίδες ή και μέχρι 51 μερίδες με υποχρέωση να τις μεταπωλήσει αργότερα, με υπόδειξη του συνεταιρισμού (Laws and Objects..., 1844, Τροποποίηση του κανόνα 22).

Αφού ο συνεταιρισμός μεγάλωσε σε κύκλο εργασιών και αριθμό μελών, έδωσε, το 1855, τη δυνατότητα απόκτησης μέχρι 100 μερίδων κατά μέλος, διατηρώντας το επιτόκιο σε 5% (Laws for the Government..., 1855, άρθρο 6). Για να εκτιμηθεί το σχετικό επίπεδο αυτού του επιτοκίου, σημειώνεται ότι στο ίδιο καταστατικό του 1855 ορίζεται ότι ο συνεταιρισμός μπορεί να δανειζεται από μέλη ή τρίτους με επιτόκιο που δεν υπερβαίνει το 6% (Laws for the Government... 1855, άρθρο 7). Η διαφορά αυτή μεταξύ επιτοκίου καταθέσεων και επιτοκίου χορηγήσεων οδηγεί στο συμπέρασμα, ότι το επιτόκιο που είχε ορίσει ο συνεταιρισμός του Ροτσντέιλ ήταν τουλάχιστον ίσο με το τρέχον επιτόκιο καταθέσεων. Άλλωστε και στη διατύπωση του αρχικού καταστατικού και των τροποποιήσεών του δεν διακρίνεται πρόθεση καθιέρωσης χαμηλότερου από το συμβατικό ή μηδενικού επιτοκίου. Επίσης, ολόκληρο το σκεπτικό της επιτροπής αναθεώρησης των συνεταιριστικών Αρχών του 1966 συνηγορεί υπέρ της αυτοχρηματοδότησης και της αναγκαιότητας καθιέρωσης εύλογων επιτοκίων, για να καταλήξει, όμως, ότι δεν προτείνεται απόκλιση από την προκαθορισθείσα Αρχή, αλλά εφαρμογή της με ευέλικτο τρόπο, υποδεικνύοντας έμμεσα την καθιέρωση του νόμιμου επιτοκίου (ICA, 1967, σελ. 19-22).

Η προσκόλληση των συνεταιρισμών στη διατύπωση της συνεταιριστικής Αρχής του 1937 για το κεφάλαιο, υπήρξε προφανώς αποτέλεσμα των κοινωνικών τάσεων μιάς μεγάλης περιόδου, κατά την οποία η αμοιβή του κεφαλαίου εθεωρείτο συνώνυμη της τοκογλυφίας και της διεύρυνσης της κοινωνικής αδικίας. Ο εύλογος τόκος αποτελεί σήμερα νόμιμη και δικαιολογημένη αμοιβή του συντελεστή κεφάλαιο και επειδή ο συντελεστής αυτός επεκτείνει συνεχώς το ρόλο του, οι συνεταιρισμοί δεν μπορούν να παραβλέπουν την πραγματικότητα. Η αυτοχρηματοδότηση, δηλ. η χρηματοδότηση του συνεταιρισμού από τα μέλη του, συνιστά μία λανθάνουσα δύναμη του συνεργατισμού πολύ προτιμότερη από άλλες μορφές μέσω των οποίων επιδιώκεται η προσέλκυση κεφαλαίων (Hofkens, 1990, Thordarson, 1991) και οι οποίες μακροχρονίως απειλούν τη συνεταιριστική ταυτότητα, τις δημοκρατικές διαδικασίες και τον έλεγχο εκ μέρους των μελών (Book, 1990). Ιδίως σε περιπτώσεις, όπως της Ελλάδας, όπου υπάρχει σημαντική διαφορά μεταξύ επιτοκίων καταθέσεων και χορηγήσεων, οι συνεταιρισμοί έχουν τη δυνατότητα να ωφελούνται τόσο οι ίδιοι όσο και τα μέλη τους από την αυτοχρηματοδότηση, καθορίζοντας το επιτόκιο δανεισμού από τα μέλη τους σε επίπεδο μεταξύ των νόμιμων επιτοκίων καταθέσεων και χορηγήσεων. Μιά τέτοια κατεύθυνση φαίνεται να αποτελεί και τη συνισταμένη των απόψεων των περισσότερων μελετητών του συνεταιριστικού θεσμού (Antoni, 1982, Voutchkovitch, 1982, Saint Alary, 1982, Beland, 1990, Münkner, 1981, Abrahamsen, 1976, σελ. 60).

Η διατύπωση των συνεταιριστικών Αρχών δεν πρέπει να σταθεί εμπόδιο σε αυτόν τον υγιή τρόπο άντλησης κεφαλαίων εκ μέρους των συνεταιρισμών, πολλοί από τους οποίους ήδη καταβάλλουν τόκο ίσο ή ανώτερο από εκείνον της αγοράς (Σιφνιώτης, 1990, σελ. 53, Belland, 1990). Άλλωστε, στους συνεταιρισμούς, η καταβολή τόκου δεν συνεπάγεται κατ' ανάγκη και εκταμίευση. Όπως συνέβαινε στο συνεταιρισμό του Ροτσντέιλ και εφαρμό-

ζεται στους συνεταιρισμούς πολλών χωρών, οι τόκοι προσθέτονται στο κεφάλαιο των μερίδων κάθε μέλους και παραμένουν ανατοκίζόμενοι μέχρι την αποχώρηση του μέλους, οπότε συναποκομίζει τις αποταμιεύσεις του στο συνεταιρισμό με εφάπαξ ή τμηματική καταβολή. Στη συσσώρευση αυτή μπορεί να προστεθούν και τα διανεμόμενα ετήσια πλεονάσματα μετά την εξατομίκευσή τους (Thorndarson, 1992, σελ. 23), οπότε ο μεν συνεταιρισμός έχει στη διάθεσή του επαρκή κεφάλαια με τόκο χαμηλότερο από τον τραπεζικό, τα δε μέλη έχουν λόγους να ενδιαφέρονται σοβαρά για τα συμβαίνοντα στην οργάνωσή τους και για την εκλογή των ικανών και έντιμων στη διοίκηση.

β) Δημοκρατικότητα / αποτελεσματικότητα

Η Αρχή της δημοκρατικής διοίκησης στους συνεταιρισμούς, δηλ. της εκλογής των ατόμων που διοικούν το συνεταιρισμό με βάση τον κανόνα της μίας ψήφου κατά μέλος, αποτελεί «το ουσιαδέστερο χαρακτηριστικό, που διαφοροποιεί το Συνεργατισμό ως σύστημα οικονομικής οργάνωσης» (Watkins, 1866, σελ. 54). Όμως το στοιχείο της δημοκρατικής διοίκησης, που εισάγεται στην οικονομική δραστηριότητα για να αποτελεί θετική συνεισφορά του θεσμού, απαιτείται να συνοδεύεται από οικονομική αποτελεσματικότητα. Διότι διαφορετικά δημιουργείται πρόβλημα βιωσιμότητας των συνεταιρισμών, οπότε η συνεταιριστική καινοτομία χάνει την οποιαδήποτε αξία της.

Από τις πολλές πτυχές που παρουσιάζει το θέμα της δημοκρατικής λειτουργίας των συνεταιρισμών, εξετάζεται στη συνέχεια μόνο η διάρθρωση και ο ρόλος των κορυφαίων οργάνων διοίκησης και μανάτζμεντ των συνεταιρισμών.

Η σχετική περικοπή από τη δεύτερη συνεταιριστική Αρχή του 1966, αναφέρει ότι «οι υποθέσεις των συνεταιρισμών πρέπει να κατευθύνονται από πρόσωπα εκλεγόμενα ή οριζόμενα με τρόπο αποδεκτό από τα μέλη και υπόλογα σε αυτά». Η εύστοχη αυτή διατύπωση δίνει το εύρος των δυνατοτήτων της γενικής συνέλευσης του συνεταιρισμού να αναθέτει τη διοίκηση της κοινής επιχείρησης στα πρόσωπα που επιθυμεί.

Σε παλαιότερες εποχές, όταν ο ανταγωνισμός περιοριζόταν κυρίως σε τοπικό και περιφερειακό επίπεδο και οι επιχειρηματικές μονάδες ήταν μικρού και μεσαίου μεγέθους, το εμπειρικό μανάτζμεντ και το εμπειρικό μάρκετινγκ ήταν επαρκή για τις συνεταιριστικές οργανώσεις, αφού ανάλογες συνθήκες επικρατούσαν και στις ιδιωτικές επιχειρήσεις. Στις συνθήκες αυτές ήταν αρκετό για τους συνεταιρισμούς να φροντίζουν να αναθέτουν τη διοίκηση σε συνετά και έντιμα μέλη.

Η διεθνοποίηση, όμως, της οικονομίας, η ένταση του ανταγωνισμού και η αναγωγή του μανάτζμεντ σε καθοριστικό παράγοντα επιχειρηματικής επιτυχίας, έχουν αυξήσει πολύ τις απαιτήσεις από όσους ασκούν επιχειρηματικές δραστηριότητες, μεταξύ των οποίων και οι διοικήσεις των συνεταιρισμών. Κατά κανόνα, τα μέλη των συνεταιρισμών δεν διαθέτουν τις αναγκαίες γνώσεις ή ικανότητες, οπότε δημιουργείται η ανάγκη χρησιμοποίησης ειδικών. Η αύξηση της αποτελεσματικότητας των συνεταιρισμών διέρχεται, αναπόφευκτα, από τη χρησιμοποίηση ειδικευμένων ατόμων αλλά και από τη διαφοροποίηση των διαδικασιών λήψης αποφάσεων, καθόσον μέρος τουλάχιστον των αρμοδιοτήτων των διοικήσεων ανατίθεται σε ειδικούς.

Η ισορροπία που επιζητείται από τους συνεταιρισμούς αναφέρεται στην προώθηση της επιχειρηματικής αποτελεσματικότητάς τους με το μικρότερο δυνατό κόστος, ως προς το βαθμό ελέγχου που ασκούν τα μέλη στην οργάνωσή τους. Οι κατευθύνσεις νέας ισορροπίας που χρησιμοποιήθηκαν από τους συνεταιρισμούς είναι:

α) Η εκλογή στο διοικητικό συμβούλιο ειδικών, που δεν είναι μέλη του συνεταιρισμού, με σκοπό να συμβάλλουν στη λήψη επιχειρηματικά ορθών αποφάσεων (Deiter and Ginder, 1989, σελ. 330).

β) Η ανάθεση του μάνατζμεντ σε ειδικευμένα στελέχη, με σαφή διαχωρισμό των ρόλων διοίκησης και μάνατζμεντ, ώστε η διοίκηση να χαράσσει τις γενικές κατευθύνσεις πολιτικής και οι μάνατζερς να λαμβάνουν τις τρέχουσες αποφάσεις, μέσα στα πλαίσια που χαράσσει η διοίκηση (Κολύρης, 1990).

γ) Η θεσμοθέτηση ενός ισχυρού Συμβουλίου Μάνατζμεντ, παράλληλα με Εποπτικό Συμβούλιο, όπως συμβαίνει στη Γερμανία (Watkins, 1986, σελ. 62, Aschhoff et al., 1986, σελ. 111). Το Εποπτικό Συμβούλιο εκλέγεται από τη γενική συνέλευση των μελών, ενώ το Συμβούλιο Μάνατζμεντ, αποτελούμενο από επαγγελματίες μάνατζερς, προτείνεται από το Εποπτικό Συμβούλιο και εγκρίνεται από τη γενική συνέλευση. Το ένα από τα δύο συστήματα διοίκησης που προτείνονται από την Επιτροπή της ΕΟΚ για τον Ευρωπαϊκό Συνεταιρισμό (Διαδικό Σύστημα), ανταποκρίνεται ακριβώς προς το σύστημα αυτό (Επιτροπή της ΕΟΚ, 1991, σελ. 218).

Και στις τρεις περιπτώσεις που προαναφέρονται, σημειώνεται εκχώρηση αρμοδιοτήτων προς τεχνοκρατικά στελέχη. Η εκχώρηση αυτή είναι περιορισμένη στην πρώτη περίπτωση και αρκετά σημαντική στην τρίτη. Το ερώτημα που τίθεται είναι κατά πόσον η εκχώρηση αρμοδιοτήτων σε τρίτα πρόσωπα, με σκοπό την επίτευξη επιχειρηματικής αποτελεσματικότητας, περιορίζει την εξουσία των μελών και τη δημοκρατική λειτουργία των οργανώσεών τους. Για να απαντηθεί το ερώτημα, πρέπει να εξετασθεί αν και πόσο περιορίζεται η εξουσία των μελών στη λήψη αποφάσεων.

Ο περιορισμός που παρατηρείται με το διαχωρισμό του μάνατζμεντ από τη διοίκηση, αναφέρεται σε αποφάσεις και επιλογές διαχειριστικής μορφής, οι οποίες εναρμονίζονται προς τις κατευθύνσεις πολιτικής που εξακολουθούν να χαράσσονται από τα μέλη και τα όργανα εκπροσώπησης των μελών, δηλ. το Διοικητικό ή το Εποπτικό Συμβούλιο, κατά περίπτωση. Επιπλέον, οι ενέργειες του μάνατζμεντ βρίσκονται συνεχώς υπό την παρακολούθηση του Διοικητικού ή του Εποπτικού Συμβουλίου, τα οποία έχουν τη δυνατότητα να δώσουν διαφορετικές κατευθύνσεις.

Συμπεραίνεται από αυτά, χωρίς να λείπουν και οι αντίθετες απόψεις (π.χ. Barbier, 1982), ότι η ανάθεση του μάνατζμεντ και γενικότερα η χρησιμοποίηση εξειδικευμένων στελεχών στις συνεταιριστικές οργανώσεις, ικανοποιεί την ανάγκη αύξησης της αποτελεσματικότητάς τους χωρίς να περιορίζει τη δημοκρατική λειτουργία των συνεταιρισμών και τις εξουσίες των μελών και των αιρετών οργάνων τους. Η σχετική διατύπωση της συνεταιριστικής Αρχής αφήνει ακόμη περισσότερα περιθώρια, αφού ουσιαστικά δίνει τη δυνατότητα στα μέλη να ορίζουν, χωρίς περιορισμούς, τη διοίκηση που επιθυμούν.

Άρα οι συνεταιρισμοί μπορούν να χρησιμοποιούν το μάνατζμεντ που επι-

θυμούν, χωρίς να χρειάζεται τα μέλη που εκλέγονται στη διοίκηση να παίζουν ρόλους που δεν γνωρίζουν και στους οποίους έχουν μηδαμινές πιθανότητες επιτυχίας. Το γεγονός ότι το μεγαλύτερο ποσοστό επιχειρηματικών αποτυχιών των συνεταιρισμών (88% κατά μία μελέτη) οφείλεται στο αναποτελεσματικό μάντζιμντ (Deiter and Ginder, 1989, σελ. 336) δείχνει πρακτικές αδυναμίες των συνεταιρισμών, που δεν μπορούν να αποδοθούν σε θεσμική ανεπάρκεια.

γ) Πλεονάσματα / κέρδη και χρησιμοποίησή τους

Σύγχυση προκαλείται συχνά από την έλλειψη ομοιομορφίας στη χρησιμοποιούμενη ορολογία τη σχετική με τα οικονομικά αποτελέσματα των συνεταιρισμών. Ο εθισμός στην ορολογία των εταιριών οδηγεί στη χρησιμοποίηση της εταιρικής ορολογίας και στους συνεταιρισμούς, για έννοιες που, όμως, δεν ταυτίζονται. Π.χ. ο νόμος 602/1915 χρησιμοποίησε τον όρο κέρδη, που ήταν λανθασμένος σύμφωνα με τις νεότερες αντιλήψεις, οι οποίες υιοθετήθηκαν από τους νόμους 921/1979 και 1541/1985. Οι τελευταίοι νόμοι ομιλούν για πλεονάσματα διαχείρισης, ορολογία την οποία όμως δεν ασπάζεται ο νόμος 1667/1986 για τους αστικούς συνεταιρισμούς. Ας σημειωθεί μάλιστα, ότι και στη θέση του όρου πλεονάσματα χρησιμοποιείται πλέον ο όρος οικονομικά αποτελέσματα (ICA, 1967, σελ. 36). Επιπλέον, ο νόμος 1667/1986, εκτός από τον όρο κέρδη, χρησιμοποιεί αδοκίμως και τον όρο μερίσματα, όπως συμβαίνει συχνά και σε κείμενα φορολογικής νομοθεσίας (π.χ. Έκθεση της Επιτροπής για την Αναμόρφωση και τον Εκσυγχρονισμό του Ελληνικού Φορολογικού Συστήματος).

Η σύγχυση αυτή δεν είναι ασυνήθιστη και εκτός Ελλάδος, καθόλη την ιστορική πορεία των συνεταιρισμών, γεγονός που μαρτυρεί την αδυναμία των συνεταιρισμών να ασπασθούν και να διοχετεύσουν προς τα έξω ορολογία αντίστοιχη προς την ιδιαιτερότητά τους.

Επειδή στους συνεταιρισμούς συμπύκνουν στα ίδια πρόσωπα οι ιδιότητες επιχειρηματία - πελάτη και επιχειρηματία - προμηθευτή, οι συναλλαγές μεταξύ του νομικού προσώπου και του μέλους δεν είναι νοητό να παράγουν κέρδη, με τη συμβατική έννοια, διότι θα υπήρχε το οξύμωρο σχήμα της αποκομιδής κερδών από τις συναλλαγές ενός προσώπου με τον εαυτό του (Dubhashi, 1970, σελ. 67, Emelianoff, 1948, σελ. 200). Υπάρχουν βέβαια περιπτώσεις κατά τις οποίες οι συνεταιρισμοί αποκομίζουν κέρδη με τη συνήθη έννοια του όρου και αυτό συμβαίνει όταν εξυπηρετούν άτομα που δεν είναι μέλη, με προϊόντα που δεν προέρχονται από τα μέλη τους. Αυτή η ιδιαιτερότητα των συνεταιρισμών έχει επαρκώς ερμηνευθεί από την Επιτροπή επεξεργασίας των συνεταιριστικών Αρχών του 1966 (ICA, 1967, σελ. 22-25). Ρόλος των συνεταιρισμών είναι να προσφέρουν υπηρεσίες στα μέλη τους, οπότε είναι εύλογο να επιδιώκουν να προσφέρουν τις υπηρεσίες αυτές σε τιμές κόστους. Συχνά όμως επιβαρύνουν τις υπηρεσίες τους περισσότερο από το κόστος τους.

* Είτε επειδή η προεκτίμηση του κόστους δεν είναι εύκολη, οπότε για λόγους ασφαλείας επιλέγουν την ανώτερη πιθανή εκτίμηση,

* Είτε επειδή αποβλέπουν στη συγκέντρωση από τα μέλη ενός πρόσθετου κεφαλαίου για την ανάπτυξη των δραστηριοτήτων του συνεταιρισμού. Δεδομένου ότι η συγκέντρωση κεφαλαίου μέσω εισφορών των μελών — που θα παρήγαν ισοδύναμο αποτέλεσμα — έχει πρακτικές δυσκολίες, η

προσαύξηση της καταβαλλόμενης τιμής απλοποιεί τα πράγματα.

Συνεπώς, η προσαυξημένη, έναντι του κόστους, τιμή που χρεώνεται τα μέλη, συνιστά στην πραγματικότητα εθελοντική παρακράτηση ή εθελοντική εισφορά των μελών προς το συνεταιρισμό τους και ως τέτοια θα έπρεπε να αντιμετωπίζεται και από τις φορολογικές αρχές (Münkner, 1981, Henzler, 1967).

Το επόμενο ερώτημα για τους συνεταιρισμούς αφορά τη διανομή των οικονομικών αποτελεσμάτων (πλεονασμάτων), τα οποία κατά την 4η συνεταιριστική Αρχή «*ανήκουν στα μέλη και πρέπει να διανέμονται με τέτοιο τρόπο, ώστε να μην ωφελούνται κάποια μέλη εις βάρος άλλων*». Σύμφωνα με τη συνεταιριστική Αρχή, τα μέλη αποφασίζουν τη διάθεση:

- Για την ανάπτυξη των δραστηριοτήτων του συνεταιρισμού
- Για την παροχή κοινών υπηρεσιών
- Για τη διανομή στα μέλη, ανάλογα με τις συναλλαγές τους με το συνεταιρισμό.

Επιστρέφοντας στην ερμηνεία προέλευσης του πλεονάσματος, είναι σαφές ότι αυτό προέρχεται από πρόσθετη επιβάρυνση των μελών που είχαν συναλλαγές με το συνεταιρισμό και ότι κάθε μέλος επιβαρύνθηκε ανάλογα με τις συναλλαγές του. Άρα, στην περίπτωση διανομής στα μέλη ανάλογα με τις συναλλαγές τους, αποδίδεται σε αυτά το ποσό που τους παρακρατήθηκε.

Το σημείο στο οποίο ο συνεταιρισμός οφείλει να επιτύχει ισορροπία, είναι η επιλογή μεταξύ παρακράτησης για την οικονομική και επιχειρηματική ενδυνάμωσή του και απόδοσης των «οφειλομένων» στα μέλη. Η παρακράτηση θα αυξήσει και θα βελτιώσει τις μελλοντικές υπηρεσίες του συνεταιρισμού. ενώ η άμεση απόδοση στα μέλη ισχυροποιεί τους δεσμούς των μελών με την οργάνωσή τους και συνιστά «υποσχετική» περαιτέρω αύξησης των οικονομικών αποτελεσμάτων. Τα ίδια τα μέλη, και ιδίως όσα έχουν σημαντικές συναλλαγές με το συνεταιρισμό, αφενός ελκύνονται από τη δυνατότητα άμεσης απόκτησης των επιστρεφόμενων, αφετέρου έχουν συμφέρον να μην αποδυναμώσουν την πηγή άντλησής τους. Οι ενδιάμεσες λύσεις επιμερισμού, προς μερική ικανοποίηση και των δύο στόχων, είναι, κατά κανόνα, οι προσφορότερες και αυτές πρέπει να αποφασίζονται από τα μέλη, παίρνοντας υπόψη την ανταγωνιστικότητα της συνεταιριστικής επιχείρησης, τη δυνατότητά της να αντλεί κεφάλαια από άλλες πηγές με εύλογο κόστος, τις εξελίξεις στο χώρο ανταγωνισμού της, τη σταθερότητα της σύνδεσης των μελών με την οργάνωσή τους και την τιμολογιακή πολιτική που ακολούθησε για τη δημιουργία πλεονασμάτων. Διότι, αν τα μέλη, μέσω βελτιωμένων τιμών, διαπίστωσαν ήδη το συμφέρον τους να συναλλάσσονται με το συνεταιρισμό, ευκολότερα θα συμφωνήσουν στην παρακράτηση πλεονασμάτων και δεν θα έχουν φυγόκεντρες τάσεις.

Ως κατακλείδα αυτού του θέματος, είναι χρήσιμο να γίνουν δύο επισημάνσεις:

α) Ότι υπερβολές διαρκείας προς την κατεύθυνση είτε της διανομής είτε της παρακράτησης καταλήγουν σε δυσμενείς επιπτώσεις για τους συνεταιρισμούς, και

β) Ότι τα ποσά που συνιστούν κέρδη (με τη συνηθισμένη έννοια) για

τους συνεταιρισμούς, πρέπει να διαχωρίζονται και να μην αποδίδονται ούτε στα μέλη ούτε στους τρίτους από τους οποίους προήλθαν, αλλά να χρησιμοποιούνται είτε για κοινούς σκοπούς, με την ευρεία έννοια, είτε για επέκταση των εργασιών, με την εκτίμηση ότι έτσι θα επωφεληθούν και οι τρίτοι.

δ) Κοινωνική περιουσία

Το τελευταίο σημείο που εξετάζεται συνοπτικά στην εισήγηση αυτή αναφέρεται στην κοινωνική περιουσία, που σε ορισμένες περιπτώσεις δημιουργούν οι συνεταιρισμοί.

Κατ' αρχήν, οι συνεταιρισμοί, με την αποδοχή νέων μελών με μόνη την απαίτηση καταβολής της συνεταιριστικής μερίδας, καθιστούν τα νέα μέλη κοινωνούς και συνιδιοκτήτες μιάς περιουσίας στη δημιουργία της οποίας τα νέα μέλη δεν έχουν συμβάλει.

Στη συνέχεια, με την παρακράτηση πλεονασμάτων προς επέκταση των δραστηριοτήτων, αυτή η περιουσία μπορεί να μεγενθύνεται. Σε όσες περιπτώσεις δεν καταβάλλεται τόκος στο κεφάλαιο των μερίδων ή όταν δεν επιστρέφονται πλεονάσματα στα μέλη, η συμβολή των μελών στην επαύξηση της περιουσίας είναι επαχθής.

Όταν φθάσει η στιγμή της αποχώρησης του μέλους ή διάλυσης και εκκαθάρισης του συνεταιρισμού, γεννάται το ερώτημα των δικαιωμάτων του μέλους επί της συνεταιριστικής περιουσίας.

Παρά την εντύπωση που επικρατεί, ότι αποτελεί συνεταιριστικό κανόνα να μη διανέμεται στα μέλη η περιουσία του συνεταιρισμού, που απομένει μετά την εξόφληση των υποχρεώσεων κατά την εκκαθάριση, παρατηρούνται δύο εντελώς αντίθετες πρακτικές. Η μία, που χαρακτηρίζει κυρίως την Ευρώπη και τις ΗΠΑ όπου επικρατεί η δυνατότητα διανομής του υπόλοιπου της περιουσίας στα μέλη (Issert, 1978, Cobia, 1989, σελ. 394, Abrahamsen, 1976, σελ. 388), με κάποιες αποχρώσεις κατά περίπτωση και η δεύτερη, που χαρακτηρίζει κυρίως αναπτυσσόμενες χώρες, όπου το ενδεχόμενο υπόλοιπο των περιουσιακών στοιχείων, μετά την εκκαθάριση, χρησιμοποιείται για κοινωνικούς και συνεταιριστικούς σκοπούς (Münkner, 1974, σελ. 93). Στην Ελλάδα, ίσως επειδή βρίσκεται ανάμεσα στις δυο ομάδες, ακολουθούνται και οι δύο δρόμοι στη νομοθεσία. Ο μεν νόμος για τους αγροτικούς συνεταιρισμούς ορίζει ότι το υπάρχον θετικό υπόλοιπο μεταφέρεται σε άλλη συνεταιριστική οργάνωση (άρθρο 46 του Ν. 1541/85), ο δε νόμος για τους αστικούς συνεταιρισμούς ορίζει ότι μπορεί να διανέμεται στα μέλη, ανάλογα με τις μερίδες τους (άρθρο 10 του ν. 1667/86).

Η διάσταση απόψεων στο θέμα αυτό είναι προφανής. Συνάγεται μάλιστα από την εισήγηση της Επιτροπής επεξεργασίας των συνεταιριστικών Αρχών του 1937, ότι υπήρξε αδυναμία γεφύρωσης της πρακτικής που εφαρμόζε η Μ. Βρετανία, όπου το απομένον υπόλοιπο περιουσίας εθεωρείτο ιδιοκτησία των υφισταμένων μελών και διανέμετο ανάλογα με τη συμμετοχή στο κεφάλαιο, και της πρακτικής στις άλλες χώρες, όπου η συνεταιριστική περιουσία εθεωρείτο αδιανέμητη και το υπόλοιπο χρησιμοποιήσιμο για συνεταιριστικούς ή κοινωνικούς σκοπούς (ICA, 1964, σελ. 23). Συνάγεται, επίσης, ότι ο ίδιος λόγος ίσως ώθησε την Επιτροπή επεξεργασίας του 1966 να μην ασχοληθεί με το θέμα.

Όμως, ο παραμερισμός του θέματος δεν συνιστά λύση. Είναι γεγονός, ότι η συνεταιριστική περιουσία δημιουργείται από τα μέλη, μέσω των ενεργειών τους και μέσω της εθελοντικής συνεισφοράς ενός μέρους τουλάχιστον του πλεονάσματος ή / και των τόκων του κεφαλαίου των μερίδων, ιδίως όταν τα μέλη, κατά την αποχώρησή τους από το συνεταιρισμό, δικαιούνται μόνο την ονομαστική αξία της μερίδας τους (ή των μερίδων τους), η οποία σε πολλές περιπτώσεις, επειδή δεν αναπροσαρμόζεται, έχει ουσιαστικά εκμηδενιστεί.

Υπάρχουν, όμως, και ισχυρά αντίθετα επιχειρήματα:

α) Ιστορικά, ο συνεταιρισμός του Ροτσντέιλ συνδέθηκε με αλτρουιστικό πνεύμα και με επιδίωξη την άντληση ωφελημάτων από τη συνεργασία των μελών και όχι από τη συσσώρευση κεφαλαίου προς διανομή. Η διαδικασία διάλυσης και εκκαθάρισης του συνεταιρισμού δεν υπήρχε στο αρχικό καταστατικό του 1844, ούτε στο συμπλήρωμα του 1845. Όμως, στο καταστατικό του 1855 ρητώς αναφέρεται ότι κατά το τέλος της εκκαθάρισης «το υπόλοιπο της περιουσίας, αν υπάρχει, θα διατεθεί από τους τότε διαχειριστές, για αγαθοεργούς ή κοινωνικούς σκοπούς, κατά την κρίση τους» (Laws for the Government..., 1855, άρθρο 44, σελ. 20).

Για να τοποθετηθεί η σημασία του ιστορικού αυτού γεγονότος στις πραγματικές της διαστάσεις, πρέπει να συνδεθεί με τους λοιπούς κανόνες του συνεταιρισμού που έχουν οικονομική σημασία, όπως η καταβολή ικανοποιητικού, όπως φάνηκε από τα προηγούμενα, τόκου του κεφαλαίου των μερίδων και η εξατομίκευση και απόδοση των πλεονασμάτων, έστω και αν παρέμεναν στο συνεταιρισμό ως καταθέσεις ή ως πρόσθετες μερίδες. Συνεπώς τα μέλη, κατά τη θήτευσή τους στο συνεταιρισμό, αποκόμιζαν καθ' οδόν τα οφέλη που εδικαιούντο, αναλαμβάνοντας και τους σχετικούς επιχειρηματικούς κινδύνους και τα οποία τους αποδίδοντο κατά την αποχώρησή τους.

Αξίζει, ίσως, παρενθετικά να σημειωθεί εδώ, ότι με το σύνολο των ρυθμίσεων αυτών ο συνεταιρισμός εγνώριζε, σε κάθε στιγμή, την πραγματική αποτελεσματικότητα των εργασιών του, χωρίς συγκαλύψεις λόγω μη απόδοσης τόκων ή πλεονασμάτων. Επιδίωκε αποτελεσματικότητα με επιχειρηματικά κριτήρια και όχι με ειδικούς όρους, που τελικά χαλαρώνουν την αναγκαία προσπάθεια.

β) Η συνεχής διαδοχή μελών στο συνεταιρισμό, στερεί από τα εκάστοτε μέλη τη δυνατότητα να θεωρηθούν ιδιοκτήτες μιάς περιουσίας που συσσωρεύθηκε με τη συμβολή πολλών κατά το παρελθόν. Έτσι, ενώ η 4η συνεταιριστική Αρχή αναφέρει ότι κατά τη διανομή πλεονασμάτων δεν πρέπει να ωφελούνται κάποια μέλη εις βάρος άλλων, στην περίπτωση διανομής του απομένοντος υπολοίπου της περιουσίας στα υπάρχοντα σε δεδομένη στιγμή μέλη, εφαρμόζεται ο ακριβώς αντίθετος κανόνας. Επί πλέον, οι δικαιούχοι του υπολοίπου της περιουσίας ίσως υπήρξαν και οι χειρότεροι διαχειριστές της κοινής επιχείρησης.

γ) Η δυνατότητα διανομής της περιουσίας θα μπορούσε να αποτελέσει πειρασμό αυτοκαταστροφής των συνεταιρισμών, ιδιαίτερα των επιτυχημένων (Münkner, 1981, σελ. 91).

Η δισταύρωση των επιχειρημάτων φαίνεται να απολήγει υπέρ της άποψης ότι προσιδιάζει προς το σύνολο των υπολοίπων χαρακτηριστικών του

συνεταιριστικού θεσμού ο κανόνας του αδιανέμητου της συνεταιριστικής περιουσίας, ο οποίος κανόνας πρέπει όμως να συνοδευθεί από απόδοση στα μέλη των ενδιάμεσων ωφελημάτων, τα οποία μέχρι την αποχώρηση να μπορούν να παραμένουν ως καταθέσεις στο συνεταιρισμό.

Ασφαλώς, είναι σχεδόν εξωπραγματική η προσδοκία αντιστροφής μιάς πραγματικότητας που έχει διαμορφωθεί στο δυτικό κόσμο. Θα μπορούσε, όμως, να προχωρήσει περαιτέρω ο διάλογος, με στόχο τη διατήρηση της φυσιογνωμίας και της ιδιαιτερότητας των συνεταιρισμών, ιδίως στο δυτικό κόσμο, όπου η αναζήτηση σχημάτων αποφυγής των ακροτήτων, στις οποίες μπορεί να οδηγήσει ο ανταγωνισμός, αποτελεί διαπιστωμένη ανάγκη.

Επίλογος

Σ' έναν κόσμο που μεταβάλλεται με γρήγορους ρυθμούς και στον οποίο οι συνεταιρισμοί οφείλουν να επιβιώσουν, επειδή αποτελούν αναγκαίο εργαλείο στα χέρια των μικρών οικονομικών μονάδων, οι κανόνες λειτουργίας που χρησιμοποιούν, οφείλουν να αποτελούν αντικείμενο διαρκούς προβληματισμού. Ενώ η επιχειρηματική αποτελεσματικότητα του θεσμού προέχει, ως προϋπόθεση επιβίωσης, ο προβληματισμός οφείλει να είναι ευρύτερος και να περιλαμβάνει όλα τα ιδιαίτερα ποιοτικά χαρακτηριστικά του θεσμού, αυτά που τον διαφοροποιούν από τις συνήθεις επιχειρήσεις. Διότι η αξία του συνεταιρικού θεσμού έγκειται στην επιλογή του να έχει ως επίκεντρο τον άνθρωπο και την ικανότητά του να προσδίδει οντότητα στις μικρές οικονομικές μονάδες.

Όπως υπογράμμισε ο Πρόεδρος της Γαλλικής Δημοκρατίας Φ. Μιττεράν στην πρώτη Ευρωπαϊκή Συνδιάσκεψη Κοινωνικής Οικονομίας: «Μία από τις ουσιαστικές διαφορές των επιχειρήσεων που, αν και δρουν στην αγορά και αποδέχονται τους κανόνες της, εμπνέονται από τις αρχές της κοινωνικής οικονομίας, είναι η καθημερινή από μέρους τους αποδοχή της μεγάλης πρόκλησης του ορθού συνδυασμού μεταξύ αλληλεγγύης και αποτελεσματικότητας, μέσα στο μόνιμο σεβασμό του ανθρώπου ως επίκεντρου κάθε μορφής δραστηριότητας» (Κολύμβας, 1990).

Τα σημεία που εξετάστηκαν προηγουμένως δείχνουν ότι ορισμένες προσαρμογές στη διατύπωση ή στην ερμηνεία των λειτουργικών κανόνων των συνεταιρισμών είναι συμβιβαστές με τα ιδιαίτερα ποιοτικά χαρακτηριστικά του συνεταιριστικού θεσμού, ενώ παράλληλα ενισχύουν την επιχειρηματική αποτελεσματικότητά του.

Αναφορές

- *Abrahamsen, M.A.*, (1976), «Cooperative Business Enterprise», McGraw Hill Book Company.
- *Antoni, A.*, (1982), «Οι Συνεταιριστικές Αρχές και οι Εργατικοί Συνεταιρισμοί Παραγωγής» στο Οι Συνεταιριστικές Αρχές Χθες - Σήμερα - Αύριο, Εκδόσεις «Συνεργασία».
- *Aschhoff, G., Henningsen, E.*, (1986), «The German Cooperative System» Publications of the D.G. Bank, Vol. 15, Frankfurt am Main.
- *Barbier, C.H.*, (1982), «Παρατηρήσεις για τα Προβλήματα των Συνεταιριστικών Αρχών της Ροτσαντέιλ στην Ελβετία», στο Οι Συνεταιριστικές Αρχές χθες - Σήμερα - Αύριο, Εκδ. «Συνεργασία».
- *Belland, C.*, (1990), «Capital Formation: The Challenge for Cooperative Theory and Practice», Review of International Cooperation, Volt. 83, No 4.
- *Böök, S.A.*, (1989), «Cooperative Values, Principles and Identity before the Turn of the Century», Review of International Cooperation, Vol. 82, No 4.
- *Böök, S.A.*, (1990), «Some Observations on the Raising of Capital», Review of International Cooperation, Vol. 83, No 4.
- *Böök, S.A.*, (1992), «Cooperative Values in a Changing World - Report to the 1992 ICA Congress», Review of International Cooperation, Vol. 85, No 2/3.
- *Cobia, D. (ed.)*, (1989), «Cooperatives in Agriculture», Prentice Hall.
- *Colombain, M.*, (1976), «From the Rochdale Rules to Principles of Cooperation», Cooperative Information, ILO, 3/76.
- *Deiter, R.E., Ginder, R.G.*, (1989), «Directors and Managers» στο Cobia, D., (ed.), Cooperatives in Agriculture, Prentice Hall.
- *Dubhashi, P.R.*, (1970), «Principles and Philosophy of Cooperation», Vaikunth Mehta National Institute of Cooperative Management, Poona.
- «Έκθεση της Επιτροπής για την Αναμόρφωση και Εκσυγχρονισμό του Ελληνικού Φορολογικού Συστήματος» ειδικό ένθετο «Καθημερινή».
- *Emelianoff, I.V.*, (1948), «Economic Theory of Cooperation, Economic Structure of Cooperative Organizations», Washington D.C.
- *Επιτροπή των Ε.Κ.*, (1991) «Πρόταση Κανονισμού (ΕΟΚ) του Συμβουλίου περί του Καταστατικού του Ευρωπαϊκού Συνεταιρισμού» Συνεταιριστική Πορεία, τ. 24.
- *Henzler, R.* (1967), «Are the Cooperative Principles still Valid? στο Cooperative Principles in the Modern World, Cooperative Union Ltd. Cooperative College Papers, No 14, Stanford Hall.
- *Hofkens, F.*, (1990), «Cooperative Capital: The Challenge for Cooperative Theory and Practice», Review of International Cooperation, Vol. 83, No 4.
- *ICA*, (1964), «The Present Application of the Rochdale Principles of Cooperation», Studies and Reports, London.
- *ICA*, (1967), «Report of the ICA Commission on Cooperative Principles»,

International Cooperative Alliance, Leicester Printers.

- *Issert, J.*, (1978), «The Legal Status of Cooperatives in European Countries», The Plunkett Foundation for Cooperative Studies, Occasional Paper No. 44.
- *Κολύμβας, Ν.*, (1990), «Οι Ευρωπαϊκές Διασκέψεις της Κοινωνικής (Συνεταιριστικής) Οικονομίας», Συνεταιριστική Πορεία, τ. 20.
- *Κολύρης, Π.*, (1990), «Ιδιαιτερότητες και Σύγχρονα Προβλήματα του Μάνατζμεντ στις συνεταιριστικές Οργανώσεις και Επιχειρήσεις», Συνεταιριστική Πορεία, τ. 19.
- *Kousa, R.*, (1990), «New Approaches to Cooperative Capital», Review of International Cooperation, Vol. 83, No. 4.
- «*Laws and Objects of the Rochdale Society of Equitable Pioneers*», (1844), Rochdale, Cooperative Union Ltd., Manchester, Library Historical Documents, No. 1, 1968.
- «*Laws for the Government of the Rochdale Society of Equitable Pioneers*», (1855), Rochdale, J. Brearley.
- *Marcus, L.*, (1988), «Συνεταιρισμοί και Βασικές Αξίες», Συνεταιριστική Πορεία, τ. 12.
- *Marcus, L.*, (1989), «Cooperatives and Basic Values - Report to the ICA Congress, Stockholm, 1988», Review of International Cooperation, Vol. 82, no 1.
- *Münkner, H.*, (1981), «Cooperative Principles and Cooperative Law», Institute for Cooperation in Developing Countries, Marburg / Lahn, 4th reprint.
- *Saint Alary, R.*, (1982), «Έκθεση Συνθέσεως», στο Οι Συνεταιριστικές Αρχές Χθες - Σήμερα - Αύριο, Εκδ. «Συνεργασία».
- *Σιφνιώτης, Κ.*, (1990), «Συνεταιριστική Οικονομία», εκδ. Κριτική Επιστημονική Βιβλιοθήκη, Αθήνα.
- *Thordarson, B.*, (1992), «Η Διεθνής Συνεταιριστική Κίνηση μπροστά στις Κυρίαρχες Τάσεις και προκλήσεις», στο Συνεταιρισμοί και Ενιαία Ευρωπαϊκή Αγορά, εκδ. Ινστιτούτου Συνεταιριστικών Ερευνών και Μελετών, Αθήνα.
- *Voutchkovitch, M.*, (1982), «Εξέλιξη των Συνεταιριστικών Αρχών στις Σοσιαλιστικές Χώρες», στο Οι συνεταιριστικές Αρχές Χθες - Σήμερα - Αύριο, εκδ. «Συνεργασία».
- *Watkins, W.P.* (1970), «The International Cooperative Alliance 1895 - 1970», ICA, London.
- *Watkins, W.P.*, (1986), «Cooperative Principles Today and Tomorrow», Holyoake Books, Manchester.

ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗ

ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ

ΓΕΝΙΚΩΝ ΑΣΦΑΛΕΙΩΝ

ΕΔΡΑ: ΑΘΗΝΑ - Ακαδημίας & Γ. Γενναδίου 8

ΥΠΟΚΑΤΑΣΤΗΜΑ: ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ - Τοιμισκή 17 Τηλ. 268503

ΠΡΑΚΤΟΡΕΙΑ & ΓΡΑΦΕΙΑ σ' όλη την Ελλάδα

Η ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗ είναι η πρώτη και η μόνη αμιγής Συνεταιριστική Ασφαλιστική Εταιρεία στην Ελλάδα, με αποκλειστικούς μετόχους 60 Συνεταιριστικές Οργανώσεις, με κεφάλαια και αποθεματικά πάνω από 500 εκατομμύρια δραχμές.

Προσφέρει τη σιγουριά της ολοκληρωμένης κάλυψης σε όλους τους ζωτικούς κλάδους και εξασφαλίζει:

- α) Τη γρήγορη και πρόθυμη εξυπηρέτηση
- β) Την αντικειμενική και δίκαιη αποζημίωση και
- γ) Το σεβασμό και την πλήρη κατανόηση προς τους ασφαλισμένους

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΥ της 31.12.1991

ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ:	Δρχ.
Πάγιο ενεργητικό	819.657.450
Διαθέσιμα	50.126.307
Λοιπά στοιχεία ενεργητικού	803.529.821
<u>Σύνολο</u>	1.673.313.578

ΠΑΘΗΤΙΚΟ:	
Μετοχικό κεφάλαιο	172.500.000
Ελεύθερα αποθεματικά	458.061.141
Τεχνικά αποθεματικά	651.702.435
Λοιπά στοιχεία παθητικού	391.050.002
<u>Σύνολο</u>	1.673.313.578

Καθαρά κέρδη χρήσεως

152.666.987

ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΑΘΕΜΙΤΟΣ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟΣ

Του Πάνου Καπώνη
Δικηγόρου

Είναι γεγονός ότι οι διαμορφούμενες κοινωνικοοικονομικές συνθήκες σε όλη την Ευρώπη δημιουργούν νέες προοπτικές στην καθόλου Οικονομία, της, από την 1η Ιανουαρίου 1993 και τυπικά, Ενιαίας Ευρωπαϊκής Αγοράς και φυσικά στη Χώρα μας, όπου σ' αυτή την Αγορά, αναμφισβήτητα έχουν θέση και μάλιστα σημαντική και οι Συνεταιριστικές Επιχειρήσεις, πράγμα, που και η Κοινότητα έχει αποδεχθεί επίσημα, αφού η Commission αναγνώρισε τον ευεργετικό ρόλο που έπαιξαν και παίζουν οι Συνεταιρισμοί στην οικοδόμηση της Ευρωπαϊκής Αγοράς, τόσο στην κοινωνική, όσο και στην περιφερειακή ισορροπία της ευρωπαϊκής οικονομίας.

Είναι ακόμα γνωστό, ότι στη Ελλάδα, κατά την τελευταία δεκαετία, παρουσιάστηκε έντονο το φαινόμενο ίδρυσης και ανάπτυξης Αστικών Συνεταιρισμών, φαινόμενο καθόλου ευκαταφρόνητο, τόσο από πλευράς οικονομίας της αγοράς, όσο και από πλευράς δικαίου, ως συστήματος δηλαδή κανόνων δικαίου, που θεσπίζουν τους περιορισμούς εκείνους, οι οποίοι καθορίζουν το πλαίσιο λειτουργίας των νόμων της αγοράς, με αποτέλεσμα, αυτή η επιχειρηματική δραστηριότητα των διαφόρων επαγγελματικών τάξεων μέσω των συνεταιρισμών, να ενταθεί και να επιβάλει στον κοινό νομοθέτη την ανάγκη ρύθμισης, σε συγκεκριμένα πλαίσια, της λειτουργίας των αστικών συνεταιριστικών επιχειρήσεων, θέτοντας σε εφαρμογή το νόμο 1667/1986 «Για τους Αστικούς Συνεταιρισμούς».

Έτσι, ο νέος νόμος, καταργώντας τον εξαιρετικό, μέχρι τότε, ισχύοντα νόμο 602/1915 «περί συνεταιρισμών», επεδίωξε, πράγματι όχι τόσο ώριμα, να άρει την παραδοσιακή διαφορά των συνεταιρισμών από τις άλλες μορφές εμπορικών εταιρειών, περιορίζοντας το κοινωνικό στοιχείο, προς όφελος του οικονομικού στοιχείου, που και τα δύο, αποτελούν τα θεμελιώδη συστατικά του συνεταιριστικού θεσμού.

Μέσα σ' αυτή όμως την ανταγωνιστικότητα μεταξύ των συνεταιρισμών και των άλλων ομοειδών ή μη επιχειρήσεων, άρχισαν να αναφύονται προβλήματα ανακατανομής των μεριδίων της αγοράς και κατ' επέκταση νομικά προβλήματα και ιδιαίτερα το εάν το εύρος των επιχειρηματικών (εμπορικών) δραστηριοτήτων των αστικών συνεταιρισμών σε σχέση με τον ιδιόρρυθμο

εμπορικό τους χαρακτήρα και έναντι των εμπορικών δραστηριοτήτων των κλασικών εμπορικών εταιρειών, εμπίπτει στην έννοια της απαγόρευσης της διατάξεως του άρθρου 1 του ν. 146/1914 «περί αθεμίτου ανταγωνισμού».

Σ' αυτό το μερίδιο της αγοράς, σημαντική θέση κατέχουν οι 29 συνεταιρισμοί φαρμακοποιών της Χώρας, κάτω από την ομπρέλλα της Ομοσπονδίας Συνεταιρισμών Φαρμακοποιών Ελλάδος (ΟΣΦΕ), που διακινούν το 50% περίπου του τζίρου της ελληνικής αγοράς φαρμάκου.

Πρόσφατα, τέθηκε το θέμα, εάν οι Συνεταιρισμοί Φαρμακοποιών και κατ' επέκταση οι Αστικοί Συνεταιρισμοί, μπορούν να προμηθεύουν, εκτός από τα μέλη τους και άλλους τρίτους (μή μέλη) με τα προϊόντα που εμπορεύονται και σε καταφατική περίπτωση, εάν εμπίπτει η δραστηριότητά τους αυτή, στις διατάξεις περί αθεμίτου ανταγωνισμού.

1) Οι συνεταιρισμοί φαρμακοποιών, οι οποίοι υπάγονται στην κατηγορία των αστικών συνεταιρισμών, κινούνται σε ένα νομικό πλαίσιο, που οριοθετείται κυρίως από τις διατάξεις του ν. 1667/86, του ΠΔ 422/1987 και συμπληρωματικά από το ν. 1316/1983, τις σχετικές διατάξεις της φαρμακευτικής νομοθεσίας, του εμπορικού και αστικού δικαίου. Με βάση, λοιπόν, αυτό το δεδομένο νομοθετικό πλαίσιο, η κατηγορία αυτή των αστικών συνεταιρισμών, τόσο σύμφωνα με τις Αρχές του Ευρωπαϊκού Συνεταιριστικού Δικαίου, όσο και σύμφωνα με την ισχύουσα ελληνική συνεταιριστική νομοθεσία, οι συνεταιρισμοί είναι εμπορικές επιχειρήσεις. Ειδικότερα, οι αστικοί συνεταιρισμοί και κατά συνέπεια και οι συνεταιρισμοί φαρμακοποιών, έχουν και εμπορική ιδιότητα, ακολουθώντας ήδη από τους πρώτους ευρωπαϊκούς νόμους (όπως και ο ελληνικός προϊσχύσας ν. 602/1915), τον «τύπο των συνεταιρισμών Raiffeisen, δηλαδή τον τύπο του «μικτού προμηθευτικού και εμπορικού συνεταιρισμού». Αλλά και ο ισχύων ν. 1667/86, στο άρθρο 1, ορίζει με σαφήνεια ότι ο αστικός συνεταιρισμός είναι «... εκούσια ένωση προσώπων με οικονομικό σκοπό...» και ότι αποβλέπει στην οικονομική ανάπτυξη των μελών του σε «μιά κοινή επιχείρηση». Εξάλλου, στο ίδιο άρθρο και στην παράγραφο 7, ορίζεται ότι ο συνεταιρισμός αποκτά «εμπορική ιδιότητα...».

2) Η εμπορική ιδιότητα, σύμφωνα με την κρατούσα άποψη στην Επιστήμη του Εμπορικού Δικαίου, κατατάσσει το Συνεταιρισμό, ως νομικό πρόσωπο, στην κατηγορία των κερδοσκοπικών επιχειρήσεων, ως έχοντα την ιδιότητα του εμπόρου κατά το «τυπικό κριτήριο», δηλαδή με βάση την απονομή της από διάταξη νόμου.

Για να αποδοθεί όμως η παραπάνω έννοια, επιστημονικά πιο ορθά, πρέπει να πούμε, ότι οι συνεταιρισμοί ως επιχειρήσεις, κατατάσσονται και στις κερδοσκοπικές, διότι ο σκοπός του συνεταιρισμού είναι «μικτός» και για την ακρίβεια «ανάμικτος», ότι δηλαδή, πέρα από την επίτευξη εμπορικού κέρδους, υπάρχουν και στοιχεία γενικότερης κοινωνικής σκοπιμότητας.

Η παραπάνω άποψη, συνηγορείται και από τις συζητήσεις στη Βουλή των Ελλήνων, κατά την ψήφιση του ν. 1667.

3) Συγκεκριμένα για τους συνεταιρισμούς φαρμακοποιών, μετά την κατάργηση των περιοριστικών διατάξεων των άρθρων 22 & 23 ΑΝ 1384/1938, οι συνεταιρισμοί αυτοί είναι ελεύθεροι να πωλούν σε τρίτους, όπως και κάθε άλλη φαρμακαποθήκη.

Αλλά και με το προϊσχύσαν νομοθετικό καθεστώς του ν. 602, που καθόριζε με τη διάταξη του άρθρου 1 παρ. 4 την περιφέρεια εμπορίας των συνεταιρισμών, οι φαρμακευτικοί συνεταιρισμοί υπάγονταν στην εξαίρεση του παραπάνω κανόνα (άρθρο 1 παρ. 5), ως προμηθευτικοί συνεταιρισμοί «ειδών πρώτης ανάγκης» και μόνο το 1938 τέθηκαν περιορισμοί με τον ΑΝ 1384, που τροποποίησε το ν. 3601 περί φαρμακευτικών συλλόγων.

4) Τέλος και η διάταξη του άρθρου 26 παρ. 3, πουθενά δεν αναφέρει κανένα περιορισμό για απαγόρευση εμπορίας σε μη μέλη τους από τους συνεταιρισμούς φαρμακοποιών, καθώς επίσης ούτε η σχετική νομοθεσία περί φαρμακαποθηκών (Ν.Δ. 363/1941), όπως ισχύει σήμερα, η οποία έχει εφαρμογή για την ίδρυση και λειτουργία της φαρμακαποθήκης και μόνο των συνεταιρισμών φαρμακοποιών, οριοθετεί την εμπορία των συνεταιρισμών, αλλά αντίθετα, συνηγορεί υπέρ της πωλήσεως των επιτρεπομένων από το νόμο φαρμακευτικών προϊόντων (άρθρο 7 παρ. 4 ν.δ. 363/41), στα αναφερόμενα και περιγραφόμενα περιοριστικά φυσικά και νομικά πρόσωπα (μόνο ως προς τα φάρμακα), δηλαδή: φαρμακεία, συνεταιριστικές ή μη φαρμακαποθήκες, νοσοκομεία και ιατρούς χωριών, οι οποίοι έχουν σχετική άδεια πωλήσεως φαρμάκων.

5) Οι μόνοι περιορισμοί που μπορεί να τεθούν ως προς την πώληση σε τρίτους από τους συνεταιρισμούς φαρμακοποιών, είναι εκείνοι που προβλέπει το καταστατικό του κάθε συνεταιρισμού, πράγμα όμως που αφορά την προς τα έσω λειτουργία του συνεταιρισμού και όχι τις προς τα έξω δραστηριότητές του.

III. Κατά τεκμηριωμένη επιστημονική άποψη, η απαγόρευση αθέμιτου ανταγωνισμού υπηρετεί το σκοπό της δίκαιης λειτουργίας της Αγοράς και γι' αυτό δεν μπορεί να στηρίζεται σε άλλο κριτήριο εκτός από τα χρηστά ήθη.

Στην προκειμένη όμως περίπτωση, όταν οι συνεταιρισμοί φαρμακοποιών και γενικά οι αστικοί συνεταιρισμοί, πωλούν τα προϊόντα που εμπορεύονται σε μη μέλη τους — και αυτό το πράττουν νόμιμα — δεν παραβαίνουν την απαγόρευση της διατάξεως του άρθρου 1 του ν. 146/1914 ως προς τις εμπορικές τους συναλλαγές και για τον πρόσθετο λόγο, ότι η πώληση των φαρμάκων ειδικά, τελεί υπό τον αγορανομικό έλεγχο της πολιτείας, όπου και οι τιμές χονδρικής και λιανικής πώλησης είναι καθορισμένες, το ίδιο και το χονδρεμπορικό κέρδος, το ίδιο και οι δυνατότητες εκπτώσεων. Εξάλλου δε, η ερμηνεία, στην περίπτωση που ερευνάται, των διατάξεων που διέπουν το πλαίσιο λειτουργίας των συνεταιρισμών που ήδη αναφέραμε, συντελεί στην ρύθμιση ενός υγιούς ανταγωνισμού, ανάμεσα στις επιχειρήσεις που εμπορεύονται το φάρμακο, προϊόν ιδιαίτερα κοινωνικό, όταν μάλιστα οι επιχειρήσεις αυτές, είτε συνεταιριστικές είναι, είτε κοινές φαρμακαποθήκες, ανήκουν και λειτουργούν από τους ειδικούς επιστήμονες για τη διάθεση του φαρμάκου, δηλαδή τους φαρμακοποιούς.

Βέβαια, η τεκμηρίωση της μη ύπαρξης αθέμιτου ανταγωνισμού, στην περίπτωση πωλήσεων σε μη μέλη, δεν σημαίνει ότι ο συνεταιρισμός απαλλάσσεται της σχετικής ευθύνης εάν π.χ. μετέρχεται αθέμιτα μέσα για την προσέλκυση πελατείας ή όταν ο νόμος δίνει στους συνεταιρισμούς φορολογικές απαλλαγές ή άλλα κίνητρα, που σημαίνει ότι σε τέτοιες περιπτώσεις, μπορεί να δημιουργηθούν προβλήματα αθέμιτου ανταγωνισμού, τα οποία βέβαια υπάγονται στην αντικειμενική κρίση των Δικαστηρίων.

IV. Ενισχυτική των παραπάνω απόψεων, είναι πρόσφατη απόφαση του Πολυμελούς Πρωτοδικείου Ιωαννίνων (245/1992), που διατυπώνει και δέχεται στο σκεπτικό της, σημαντικές θέσεις, θετικές της επιχειρηματικής εξέλιξης των συνεταιρισμών. Χαρακτηριστικά αναφέρει: «... Η διαφορά του γνήσιου συνεταιρισμού από τις άλλες (εμπορικές) εταιρείες, κατά τις κρατούσες στο Εμπορικό Δίκαιο αντιλήψεις, είναι ότι, ο σκοπός του συνεταιρισμού, δεν είναι η χρηματική κερδοσκοπία, από συναλλαγές με τρίτους, μη μέλη του, αλλά η αυτούσια προαγωγή της οικονομίας του επαγγέλματος των μελών του, χωρίς αυτή να αποκλείει συμπληρωματικές συναλλαγές με τρίτους. Και αλλού: «... Η κοινή επιχείρηση (κρίσιμο στοιχείο του ορισμού του συνεταιρισμού), ως σκοπός του συνεταιρισμού, σημαίνει ότι ο Συνεταιρισμός (αγροτικός ή αστικός), έχει ως σκοπό του την ίδια κερδοσκοπία, όπως κάθε εμπορική (επιχείρηση) εταιρεία, πράγμα που ρητά επιβεβαιώνεται από επί μέρους διατάξεις...».

V. Με δεδομένο ότι η ελληνική έννομη τάξη, διαπλάθοντας νέους κανόνες δικαίου, που προσαρμόζονται τελικά στη διαμορφούμενη νέα ενιαία ευρωπαϊκή οικονομική πραγματικότητα, επιτρέπει την προσαρμογή στις νέες συνθήκες, ενός πολύ παλιού ευρωπαϊκού οικονομικού θεσμού, όπως είναι ο συνεργατισμός, με τη μορφή των σύγχρονων συνεταιριστικών επιχειρήσεων, ώστε αβίαστα να διαπιστώνεται ότι, με την ενίσχυση του οικονομικού σκοπού του συνεταιρισμού, έναντι του κοινωνικού χαρακτήρα του, δεν αλλοιώνονται τα χαρακτηριστικά της συνεταιριστικής επιχείρησης, αλλά με τον θεμιτό ανταγωνισμό, θεμελιώνεται η επί ίσοις όροις ανταγωνιστικότητα του συνεταιρισμού, απέναντι στις κεφαλαιουχικές επιχειρήσεις, διότι απλώς, αυξάνεται το προς διανομή πλεόνασμα της δραστηριότητας της συνεταιριστικής επιχείρησης, χωρίς αυτό να σημαίνει ότι μετατράπηκε ο σκοπός της σε διανομή κερδών και μόνον.

ΑΡΙΣΤΕΙΔΗΣ Ν. ΚΛΗΜΗΣ

Ασκληπιού 37

166.75 Γλυφάδα Αττικής

(τηλ. 9627.798)

Προς τις Αγροτικές Συνεταιριστικές Οργανώσεις

Αγαπητοί Συνεταιριστές,

Αναφέρομαι σε προηγούμενη αίτηση - επιστολή μου από 30.4.91 καθώς και στην 19/1.7.91 συστατική εγκύκλιο της ΠΑΣΕΓΕΣ και σας υπενθυμίζω ότι έχει κυκλοφορήσει από το 1991 ο Τρίτος τόμος του έργου μου «Οι Συνεταιρισμοί στην Ελλάδα» (σε σχήμα και χαρτί όπως οι προηγούμενοι τόμοι Α' και Β' που έχετε προμηθευτεί).

Υποβλήθηκα στον τεράστιο κόπο για τη συγγραφή και στη δαπάνη δρχ. 3.000.000 για την έκδοση του Γ' τόμου, επειδή πιστεύω στη ζωτικότητα της συνεταιριστικής μας κινήσεως και έχω τη βεβαιότητα ότι θα ξεπεράσει σύντομα τα μεγάλα προβλήματα που τώρα αντιμετωπίζει για να ακολουθήσει το δημιουργικό της ρόλο που έχει ανάγκη από γνώσεις, πίστη και δραστηριότητα.

Το όλο έργο είναι συστηματική αναστήλωση και παρουσίαση της συνεταιριστικής ζωής πανελλήνια και τοπικά, χρόνο με χρόνο, με άφθονα λεπτομερειακά στοιχεία, κατά θέματα, οργανώσεις, τόπους και πρόσωπα. Η σημασία του είναι τεράστια για την ελληνική συνεταιριστική κίνηση (όπως τονίζουν όλοι οι ειδικοί).

Ο Τρίτος τόμος καλύπτει τη 10ετία 1935-1945 και περιλαμβάνει, (με πανελλήνια και τοπικά στοιχεία κατά έτη και κατά θέματα) την εποχή της Συνομοσπονδίας Γεωργικών Συνεταιρισμών 1935 - 1938, την εποχή της ΕΣΣ 1938 - 1941 και την κατοχική περίοδο, με τις μεγάλες προσπάθειες και αξιόλογες προσφορές των αγροτικών και αστικών Συνεταιριστικών Οργανώσεων.

Θέλω να πιστεύω ότι οι Συνεταιριστικές Οργανώσεις — και κυρίως οι Ενώσεις — αισθάνονται ότι έχουν όχι μόνον ηθική υποχρέωση και καθήκον αλλά και πολλαπλό γενικότερο όφελος να βοηθήσουν στην κυκλοφορία και ολοκλήρωση αυτού του μνημειώδους έργου που προσφέρεται από το συγγραφέα ως πνευματική βοήθεια στη συνεταιριστική κίνηση χωρίς να επιδιώκει οικονομικό όφελος αλλά μόνο την κάλυψη των εξόδων εκδόσεως - κυκλοφορίας.

Με βάση το κόστος, ο Γ' τόμος με 608 σελίδες διατίθεται στα Βιβλιοπωλεία στην τιμή των 4.000 δρχ.

Για τις Συνεταιριστικές Οργανώσεις που θα προμηθευτούν αξιόλογο αριθμό αντιτύπων (τουλάχιστον πέντε) η τιμή του θα είναι δρχ. 3.500 ο τόμος (χωρίς επιβάρυνσή τους με ΦΠΑ και έξοδα αποστολής).

Ελπίζω ότι η Οργάνωσή σας θα δείξει την πρόεπουσα κατανόηση και ότι θα έχω την υποστήριξη από τους σημερινούς εκπροσώπους της κινήσεως στην οποία προσφέρω ιδεολογικά επί πολλές δεκαετίες από το 1934.

Στο έγγραφο της παραγγελίας σας παρακαλώ να σημειώσετε και τον Αριθμό Φορολογικού Μητρώου σας για την αποστολή κανονικού τιμολογίου.

Μπορείτε επίσης να προμηθευθείτε και αντίτυπα των Α' και Β' τόμων (από τα ελάχιστα που υπάρχουν ακόμα) με την ίδια τιμή (δηλαδή δρχ. 3.500 ο τόμος).

Με συνεταιριστικούς χαιρετισμούς
ΑΡΙΣΤ. Ν. ΚΛΗΜΗΣ

ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΑ ΕΝΩΣΗ

ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΙΚΩΝ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΩΝ

ΕΤΟΣ ΙΔΡΥΣΕΩΣ 1985

ΕΔΡΑ: ΑΘΗΝΑ - Κέκροπος 102 Καλλιθέα

Τ.Τ. 17674 - Τηλ. 9427.762 - 9426.425

FAX: 9426426

Η ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΑ ΕΝΩΣΗ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΙΚΩΝ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΩΝ είναι το κεντρικό όργανο των Καταναλωτικών Συνεταιρισμών με την επωνυμία ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΗΣ - KONSUM και τους οποίους εκπροσωπεί τόσο στη χώρα μας όσο και στο εξωτερικό.

Στη δύναμη της ΕΝΩΣΗΣ ανήκουν 13 πρωτοβάθμιοι Καταναλωτικοί Συνεταιρισμοί, που λειτουργούν στα μεγάλα αστικά κέντρα της χώρας μας, όπως Αθήνα, Κομοτηνή, Κατερίνη, Δράμα, Πάτρα, Λαύριο, Λάρισα, Χαλκίδα, Σέρρες, κλπ. και διαθέτουν 41 σύγχρονα καταστήματα SUPER MARKET, από τα οποία εξυπηρετούνται όχι μόνο τα 40.000 μέλη των Συνεταιρισμών, αλλά και το καταναλωτικό κοινό των περιοχών δραστηριότητας των Καταναλωτικών Συνεταιρισμών.

Οι παραπάνω Συνεταιρισμοί, με την πετυχημένη δράση τους, παρεμβαίνουν ανταγωνιστικά στην ελεύθερη αγορά της δικαιοδοσίας τους και συμβάλλουν αποτελεσματικά στην εξυγίανσή της προς όφελος των καταναλωτών. Στην προσπάθειά τους έχουν αμέριστη τη συμπαράσταση και βοήθεια της Ένωσης.

Η ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΑ ΕΝΩΣΗ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΙΚΩΝ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΩΝ συμμετέχει στην EURO-COOP, που είναι Οργάνωση των Καταναλωτικών Συνεταιρισμών των χωρών - μελών της ΕΟΚ και τώρα προωθούνται οι σχετικές διαδικασίες, ώστε σύντομα να καταστεί μέλος της Διεθνούς Συνεταιριστικής Ένωσης (.C.A.) και της INTERCOOP.

Η συνεργασία με τις παραπάνω Διεθνείς Οργανώσεις θα συμβάλει σημαντικά στην παραπέρα ανάπτυξη και πρόοδο του ανοικτού καταναλωτικού συνεταιριστικού κινήματος της χώρας μας.

Πρόεδρος Δ.Σ.: ΚΩΣΤΑΣ ΠΑΪΠΟΥΤΛΙΔΗΣ

Γενικός Διευθυντής: ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΣ ΛΙΑΠΗΣ

Πρόεδρος Συμβουλίου Διευθυντών: ΙΩΣΗΦ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΠΟΥΛΟΣ

ΘΕΣΕΙΣ - ΑΠΟΨΕΙΣ

ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΕΣ ΕΚΛΟΓΕΣ

Δεν υπάρχει ασφαλώς παράδειγμα άλλης χώρας στην οποία οι εκλογές στους συνεταιρισμούς να διεξάγονται όλες μαζί σε καθορισμένο χρόνο, καθοριζόμενο μάλιστα με νόμο ή υπουργικές αποφάσεις. Αρχή έγινε με το νόμο 1257/82, με τον οποίο θεωρήθηκαν περατωθείσες οι θητείες σε όλους τους συνεταιρισμούς και υποχρεώθηκαν οι συνεταιρισμοί να διεξάγουν νέες εκλογές.

Με τον περιοριστικό καθορισμό της διάρκειας της θητείας των διοικητικών συμβουλίων, η περίοδος εκλογών στους συνεταιρισμούς επανέρχεται σε σταθερά χρονικά διαστήματα, όπως π.χ. συμβαίνει με τους Δήμους και τις Κοινότητες και με τις ανάλογες κινητοποιήσεις των κομματικών μηχανισμών.

Δεν θα κουραστούμε να επαναλαμβάνουμε ότι οι συνεταιρισμοί αποτελούν οικονομικές μονάδες ανάλογες με τις εταιρείες και όπως εκεί δεν νοείται και δεν είναι αποδεκτή η κομματική παρέμβαση και η διατεταγμένη διεξαγωγή αρχαιρεσιών, τό ίδιο δεν είναι επιτρεπτά τα φαινόμενα αυτά στους συνεταιρισμούς.

Επιπλέον έχει επανέλθει στο προσκήνιο η συζήτηση παράτασης της θητείας των υφισταμένων διοικητικών συμβουλίων, δηλ. η αναβολή των εκλογών. Διακοπή θητείας και παράταση θητείας με διοικητικές πράξεις είναι ασυμβίβαστες με το συνεταιριστικό θεσμό. Λάθη του παρελθόντος ας μην επαναλαμβάνονται.

ΠΡΟΣ ΝΕΟ ΝΟΜΟ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΑΓΡΟΤΙΚΟΥΣ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΥΣ

Αρκετές φορές μέχρι τώρα έχει κοινοποιηθεί η πρόθεση της Κυβέρνησης να προχωρήσει στην αντικατάσταση του νόμου 1541/85 για τους Αγροτικούς Συνεταιρισμούς. Ο νόμος 1541/85 είχε πραγματικά πολλές αδυναμίες, με κυριότερη την προσπάθεια του να εξυπηρετήσει κάποιες σκοπιμότητες και επιλογές άσχετες με την ουσία του συνεταιριστικού θεσμού.

Επειδή οι συνεταιρισμοί έχουν μέχρι τώρα αποτελέσει πεδίο πειραματισμών, είναι καιρός να γίνει αντιληπτό ότι αποτελούν έναν σοβαρότατο θεσμό, με διαμορφωμένους παγκο-

σμίως κανόνες και τρόπους χειρισμού των θεμάτων τους. Το νομοθετικό πλαίσιο που θα διαμορφωθεί οφείλει να επωφεληθεί από τις ελληνικές και διεθνείς εμπειρίες και να είναι απαλλαγμένο από συγκυριακές σκοπιμότητες, για να μπορέσει να αποτελέσει μακροχρόνιο και σταθερό βάθρο συνεταιριστικής ανάπτυξης.

Το παράδειγμα άλλων χωρών, στις οποίες έχει εξασφαλισθεί ένα γενικά αποδεκτό θεσμικό πλαίσιο λειτουργίας των συνεταιρισμών, όπως συμβαίνει και με το θεσμικό πλαίσιο των εταιρειών, μπορεί να χρησιμοποιηθεί ως

πρότυπο. Ακόμη, παρά το γεγονός ότι η Ελλάδα διαθέτει εξέχοντες γνώστες του συνεταιριστικού θεσμού, θα ήταν ίσως χρήσιμο να ανατεθεί και σε διε-

θνείς εμπειρογνώμονες η υπόδειξη των κατάλληλων ρυθμίσεων. Αυτή τη φορά ας μην υπάρξει βιασύνη, προχειρότητα και αυτοσχεδιασμός.

ΑΦΟΡΙΣΜΟΙ ΚΑΙ ΓΕΝΙΚΕΥΣΕΙΣ

Σε προηγούμενο σχόλιό μας (τ. 27/92 σελ. 180) ετονίζαμε με έμφαση ότι η κατάσταση που συντηρείται σήμερα στις σχέσεις Πολιτείας και ΑΣΟ, έχει ως συνέπεια την καλλιέργεια πνεύματος ανυποληψίας προς τις Συνεταιριστικές Οργανώσεις, που κατατρώγει τα θεμέλια του συνεργατισμού.

Δεν κάναμε δυστυχώς λάθος! Αυτό τουλάχιστον προκύπτει από το γεγονός ότι σε επιστολή του προς τον Οικονομικό Ταχυδρόμο (τεύχος 51/17.12.92 σελ. 81) ο κ. Βασίλης Θασίτης χαρακτηρίζει το συνεταιριστικό κίνημα «φαύλο».

Στο σημείο αυτό, που και μας ενδιαφέρει, θα διαφωνήσουμε με το γενικό αφορισμό του κ. Β.Θ. Ουδείς αμφισβητεί ότι οι ΑΣΟ περνούν μιά περίοδο σοβαρής κρίσεως. Και ουδείς καλής πίστεως ακόμη, διαφωνεί με την άποψη ότι η ευθύνη γι' αυτό δεν βρίσκεται αποκλειστικά στην πλευρά των συνεταιριστικών οργανώσεων. Άλλωστε η «κρίση», κατά κοινή παραδοχή, είναι ένα γενικότερο φαινό-

μενο της κοινωνίας μας τα τελευταία χρόνια, που ασφαλώς και βεβαίως έχει τις επιπτώσεις της και στους συνεταιρισμούς.

Παρά ταύτα όμως, είναι επίσης γνωστό ότι η συντριπτική πλειοψηφία των ΑΣΟ λειτουργούν, παρά τις εμφανείς εξωγενείς και εγγενείς αδυναμίες τους με τρόπο ικανοποιητικό και με καλές επιδόσεις. Γι' αυτόν ακριβώς το λόγο, βεβιασμένοι χαρακτηρισμοί, ως του «φαύλου» δεν ανταποκρίνονται στην αλήθεια. Και ακόμα δεν συμβάλλουν θετικά στην προσπάθεια, που από διάφορες πλευρές καταβάλλεται για τη διόρθωση των κακώς κειμένων.

Συνεπώς εφ' όσον επιθυμούμε (και ο κ. Βασ. Θασίτης πιστεύουμε) την ομαλή λειτουργία και προκοπή των ΑΣΟ, δεν πρέπει να παρασυρόμαστε στις κρίσεις μας από ακραίες και μεμονωμένες περιπτώσεις, αλλά με προσοχή, μελέτη και ανάλυση να προβαίνουμε στις αναγκαίες επισημάνσεις, ώστε να υποβοηθείται η όλη προσπάθεια.

ΑΝΔΡΟΝΙΚΟΣ ΣΙΒΡΟΠΟΥΛΟΣ

Στις 4 Οκτωβρίου 1992, η Εταιρεία Φίλων του Συνεργατισμού έχασε τον Αντιπρόεδρό της. Τον ιδεολόγο συνεταιριστή, αλλά και το δημιουργικό συνεταιριστικό στέλεχος, που υπηρέτησε με πίστη, ενθουσιασμό και ανιδιοτέλεια το συνεταιριστικό κίνημα για μιιά περίπου εξηκονταετία. Τον πολύ γνωστό στον αγροτικό κόσμο, στη συνεταιριστική οικογένεια, αλλά και στους οικονομικούς κύκλους γενικότερα, **Ανδρόνικο Σιβρόπουλο**.

Το Δ.Σ. της Εταιρείας μας, που συνήλθε σε έκτακτη συνεδρίαση ευθύς ως πληροφορήθηκε το θλιβερό γεγονός, εξέδωσε το ακόλουθο Ψήφισμα:

Ψ Η Φ Ι Σ Μ Α

Το Δ.Σ. της «Εταιρείας Φίλων του Συνεργατισμού» συνελθόν εκτάκτως μόλις γνωστοποιήθηκε ο θάνατος του Αντιπροέδρου του

Ανδρόνικου Σιβρόπουλου

που υπήρξε από τα εξέχοντα ιδρυτικά μέλη της Εταιρείας μας και διακεκριμένη συνεταιριστική προσωπικότητα και του οποίου η εξηκοντάχρονη παρουσία και προσφορά στη συνεταιριστική κίνηση της χώρας μας υπήρξε πολύτιμη, κατά κοινή αναγνώριση, αποφάσισε ομοφώνως τα ακόλουθα:

- Να παραστεί σύσσωμο το Δ.Σ. στην κηδεία του
- Να κατατεθεί εκ μέρους της Εταιρείας στεφάνι στη σωρό του εκλιπόντος.
- Να διατεθεί στη μνήμη του το ποσό των 100.000 δρχ., ως έπαθλο για την καλύτερη πτυχιακή εργασία συνεταιριστικού περιεχομένου, που θα εκπονηθεί στο Γεωργικό Πανεπιστήμιο Αθηνών κατά το ακαδημαϊκό έτος 1992/93.
- Να εκφράσει τα θερμά συλλυπητήρια της Εταιρείας μας στους οικείους του αιμνήστου Αντιπροέδρου.

Ο Πρόεδρος
Κ. Παπαγεωργίου

Ο Γεν. Γραμματέας
Κ. Παπακωνσταντίνου

Τα μέλη
Ν. Κολύμβας
Ν. Πατρικίος
Β. Δημητριάδου
Π. Καλδής

Τον τελευταίο χαιρετισμό στον εκλιπόντα απηύθυνε εκ μέρους της Εταιρείας μας ο κ. Αριστείδης Κλήμης. Το σχετικό κείμενο δημοσιεύεται στη συνέχεια.

Επικήδεια ομιλία στον ΑΝΔΡΟΝΙΚΟ ΣΙΒΡΟΠΟΥΛΟ

Από τον Αριστ. Ν. Κλήμη

Έχουν περάσει 60 περίπου χρόνια από το 1933 που πρωτοσυνάντησα εδώ στην Αθήνα (στη φάτνη της οδού Παπαρρηγοπούλου) όπου γινόταν η κυοφορία για την ίδρυση της Πανελληνίας Συνομοσπονδίας Ενώσεων Γ. Συνεταιρισμών, τον πολύ νέο στην ηλικία Ανδρόνικο Σιβρόπουλο Δ/ντή της μικρής αλλά δυναμικής Ε.Γ.Σ. Εορδαίας.

Τον Ανδρόνικο που συνδύαζε — όπως αργότερα διαπίστωνα — τον ιδεολογικό ενθουσιασμό, το πρακτικό μυαλό, την εργατικότητα, την πίστη στην ωφέλιμη αποτελεσματικότητα των Συνεταιρισμών, την επιμονή να μιλά και να πείθει, την πραγματοποίηση πρωτοβουλιών για το καλό των φτωχών ντόπιων και προσφύγων αγροτών στην απόμακρη εκείνη ακριτική γωνιά της Μακεδονίας, που υπέφερε τότε μέσα στη μεγάλη φτώχεια και τα προβλήματα της εποχής εκείνης.

Μιας εποχής με τη γεωργική κρίση και τα χρέη που η εξασφάλιση, με τη βοήθεια της Ενώσεως, ενός αγροτικού δανείου 200 - 300 δραχμών και η προμήθεια σε λογικές τιμές λίγου λαδιού, σαπουνιού και άλλων ειδών πρώτης ανάγκης και η πώληση των αζήτητων γεωργικών προϊόντων ήταν οι μεγάλοι και δυσκολοπραγματοποιήτοι πόθοι των αγροτών.

Το 1935 η γενικότερη αναγνώριση του πετυχημένου έργου του, ανεβάζει τον Σιβρόπουλο στην αρετή θέση του μέλους στο πρώτο θμελές Δ.Σ. της νεοϊδρυθείσης Πανελληνίου Συνομοσπονδίας Γ. Συνεταιρισμών, πλάι στους μεγάλους ηγέτες Τζωρτζάκη και Μπαλτατζή.

Και από την εποχή εκείνη έως τις τελευταίες μέρες της ζωής του, επί 60 και πλέον χρόνια, ο Ανδρόνικος Σιβρόπουλος δεν έλειψε από την πρώτη γραμμή της προσπάθειας, άλλοτε στην ηγετική ομάδα και άλλοτε ως απλός στρατιώτης, δεν σταμάτησε να εργάζεται με προθυμία, πάθος, σεμνότητα, τιμότητα, ανιδιοτέλεια για το ευρύτερο κοινωνικό καλό, πολλές φορές σε βάρος των ατομικών του και οικογενειακών υποχρεώσεων.

Όποιος φυλλομετρήσει τους τόμους της Ιστορίας των Ελληνικών Συνεταιρισμών βρίσκει κάθε τόσο τη δημιουργική του παρουσία. Βάση του, επί 10ετίες, η Ένωση Γ.Σ. Εορδαίας που με κόπους και θυσίες την αναδεικνύει ως μια από τις καλύτερες σε όλες τις συνεταιριστικές δραστηριότητες και πολλές φορές με δημιουργικές πρωτοβουλίες σε πολλούς τομείς.

Στην κατοχική περίοδο κατορθώνει να κρατά επί μακρόν την Ένωση ως οργάνωση μακριά από τις καταστρεπτικές διαμάχες της εποχής εκείνης, παρόλο που η περιφέρεια ήταν διαμοιρασμένη, άλλο τμήμα της στο επίσημο κράτος και άλλο στην αντάρτικη επιρροή.

Την εποχή εκείνη, ο Σιβρόπουλος είναι ο άνθρωπος που πρωτοστάτησε για την καταπολέμηση του μαυραγοριτισμού στην περιφέρειά του. Με την οργάνωση επίσημων ανταλλαγών των αγροτικών προϊόντων, που εμπιστεύθηκαν στην τιμότητά του οι συνεταιρισμένοι παραγωγοί, η Ένωσή τους

εξασφάλιζε τα είδη που είχαν ανάγκη, σε λογικές αναλογίες και με απόδοση λεπτομερειακών λογαριασμών. Έδειξε γενικότερα το δρόμο που έπρεπε να ακολουθήσουν και άλλες Ενώσεις και το Κράτος. Πρωτοστάτησε στην ίδρυση εμπορικής αντιπροσωπείας των Ενώσεων Γ.Σ. στην Αθήνα.

Παράλληλα, ανέπτυξε κοινωνικό-εθνικό έργο, τόσο ως αντιπρόσωπος του Ερυθρού Σταυρού, όσο και σε συνεργασία με την κοινωφελή οργάνωση Εύξεινος Πόντος της Θεσσαλονίκης. Έτσι — κοντά στα άλλα — σώθηκαν πολλές δεκάδες φτωχά πεινασμένα παιδιά της Καλαμαριάς με την τοποθέτησή τους σε αγροτικές οικογένειες της Εορδαίας.

Μετακατοχικά, το 1945/46, με την ανασυγκρότηση της Συνομοσπονδίας Γ. Συνεταιρισμών, είναι και πάλι μέλος στο Δ. Συμβούλιο της.

Αργότερα, ως πολύ γνωστός ευρύτερα για τις εμπορικές του ικανότητες, τη γνώση της αγοράς και των συναλλαγών και την τιμιότητά του, καλείται στην Αθήνα και με επίπονη εργασία δημιουργεί και ανυψώνει τη Συνεταιριστική Προμηθευτική Ένωση (ΣΠΕ) πλάι στην ΚΥΔΕΠ και τη ΣΕΚΕ (οργάνωση που δυστυχώς κατέστρεψαν αργότερα η δικτατορία του '67 και η μάστιγα του κομματισμού, που εξαπόλυσαν οι διαμάχες των πολιτικών κομμάτων σε βάρος των Συνεταιρισμών).

Στην περίοδο εκείνης της δικτατορίας απολυμένος άδικα από τη θέση του δεν ησυχάζει. Ιδρύει ατομικό Γραφείο και με κοπιαστικές επίμονες επαφές φέρνει σε επαφή τα σχεδόν άγνωστα εκλεκτά προϊόντα Γεωργικών Βιομηχανιών με την κατανάλωση των Αθηνών.

Παράλληλα με όλα τα παραπάνω, μετέχει ενεργά και προσφέρει υπηρεσίες ως μέλος Δ.Σ. ή φίλος σε Συνεταιριστικές Οργανώσεις οικονομικές και ιδεολογικές (ΣΕΚΕ, Καταναλωτικοί, Εταιρεία Φίλων Συνεργατισμού κλπ.) και άλλες κοινωφελείς οργανώσεις.

Ο τόπος και η ώρα δεν επιτρέπει να επεκταθώ. Εκείνο που πρέπει να τονίσω είναι ότι έζησε ο Σιβρόπουλος με ιδανικά αλλά ήταν πάντα προσγειωμένος στην πράξη, δούλευε συστηματικά, σεμνά, τίμια, με αγάπη στο συνάνθρωπο, πρόσφερε αξιόλογο κοινωνικό έργο. Γνώρισε βέβαια και αυτός, όπως όλοι οι δημιουργοί, αντιδράσεις, παραμερισμούς, διώξεις, πικρίες. Αλλά τα αντιμετώπιζε με θάρρος και επιμονή. Και τελικά είχε τη γενική αναγνώριση τίμιου και ικανού ανθρώπου, που δεν περιορίστηκε στον εαυτό του και την οικογένειά του, αλλά πρόσφερε πολλές γενικότερες υπηρεσίες.

Και τώρα πορεύεται — ευτυχισμένος, είμαι βέβαιος — το δρόμο που όλοι μας ένας - ένας θα περπατήσουμε. Δεν είναι για κλάψιμο. Είναι για παράδειγμα. Είναι για χειροκρότημα, επειδή σε αυτή τη ζωή όχι μόνο δημιούργησε λαμπρή οικογένεια, αλλά γιατί βοήθησε, καθοδήγησε, πρόσφερε έργο ως ικανός και τίμιος κοινωνικός άνθρωπος και καλός χριστιανός.

Του ανήκει ο της δικαιοσύνης στέφανος. Η μνήμη σου θα είναι αιωνία, αγαπητέ μας Ανδρόνικε Σιβρόπουλε.

Αριστ. Ν. Κλήμης

Και μιά σημαντική λεπτομέρεια:

Το περιοδικό «Συνεταιριστική Πορεία», που με το τεύχος αυτό συμπληρώνει 7 χρόνια παρουσίας και καλλιέργειας του συνεταιριστικού προβληματισμού, έχει μιά ειδική οφειλή προς τον Ανδρόνικο Σιβρόπουλο.

Όταν πριν από 8 χρόνια συζητείτο η έκδοση περιοδικού από την Εταιρεία των Φίλων του Συνεργατισμού, ένα μεγάλο μέρος των συζητήσεων στο Δ.Σ. της Εταιρείας αφιερώθηκε στην οικονομική βιωσιμότητά του. Για μιά ανεξάρτητη και αδέσμευτη φωνή, όπως η Εταιρεία ήθελε το περιοδικό, οι συνθήκες δεν διαγράφονταν καθόλου εύκολες. Υπήρχαν οι αισιόδοξες και οι απαισιόδοξες προβλέψεις μέχρι τη στιγμή που πήρε το λόγο ο Ανδρόνικος Σιβρόπουλος για να πει:

«Αν εσείς μπορείτε να εξασφαλίσετε την εξυπηρέτηση των υπολοίπων απαιτήσεων, εγώ αναλαμβάνω προσωπικά την ευθύνη να εξασφαλίσω την απρόσκοπτη κάλυψη της δαπάνης. Αν δεν εξασφαλίσω συνδρομές ή διαφημίσεις από συνεταιριστικές οργανώσεις, θα είμαι προσωπικά υπόλογος».

Τα λόγια αυτά έκοψαν το γόρδιο δεσμό. Όχι γιατί θα ήταν δεκτό να ζητηθούν ευθύνες από τον Ανδρόνικο Σιβρόπουλο, αλλά γιατί η τόση σιγουριά και θέρμη έγειραν την πλάστιγα.

Αυτή η λεπτομέρεια δείχνει πολλά. Τη νεανική ορμή και τόλμη, που αποτελούσαν χαρακτηριστικά της προσωπικότητάς του. Το βαθύ πιστεύω του στην αδέσμευτη συνεταιριστική άποψη. Το ακατάβλητο σθένος του, όποιες κι αν ήταν οι αντιξοότητες — είχε άλλωστε περάσει πολλές. Την προθυμία ανάληψης προσωπικής ευθύνης για θέματα από τα οποία δεν υπήρχε ίχνος προσωπικού οφέλους. Τον εθισμό στην προσφορά χωρίς προσδοκία ανταπόδοσης.

Περιττό να λεχθεί ότι ο Ανδρόνικος Σιβρόπουλος τήρησε τη υπόσχεσή του με τη συνέπεια, που πάντα τον χαρακτήριζε και με προσωπικό κόστος, που ποτέ δεν υπολόγιζε.

Η «Συνεταιριστική Πορεία» οφείλει πολλά στον Ανδρόνικο Σιβρόπουλο. Όσοι είχαν την τιμή και την τύχη να συνεργασθούν μαζί του και να διδαχθούν από το παράδειγμά του, του οφείλουν περισσότερα.

Κ. Α. Παπαγεωργίου

ΟΙ ΚΑΝΟΝΕΣ

ΤΟΥ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΥ ΤΟΥ ΡΟΤΣΝΤΕΪΛ

Πολλές και συχνές είναι οι αναφορές στους συνεταιριστικούς κανόνες που εφάρμοζε ο πρώτος συνεταιρισμός σύγχρονης μορφής, ο συνεταιρισμός της πόλης Ροτσντέιλ (Rochdale) της Αγγλίας που ιδρύθηκε το 1844. Οι κανόνες αυτοί αποτέλεσαν την αφετηρία και τη βάση για τη διάδοση του συνεργατισμού σε ολόκληρο τον κόσμο.

Το πρωτότυπο του καταστατικού του συνεταιρισμού του Ροτσντέιλ είναι δυσεύρετο και οι μελετητές του συνεταιριστικού θεσμού έχουν συνήθως πρόσβαση σε δευτερογενείς πηγές. Μεταφρασμένο στα ελληνικά, το αρχικό καταστατικό του Ροτσντέιλ δημοσιεύθηκε στο βιβλίο του Γάλλου καθηγητή Πώλ Λαμέρ «Η Διδασκαλία του Συνεργατισμού», Αθήνα 1963, που είχε αποδώσει στα ελληνικά ο Στρατής Δ. Σωμερίτης. Όμως, η μετάφραση εκείνη είχε τις αναπόφευκτες αδυναμίες της διπλής μετάφρασης (από αγγλικά σε γαλλικά και από γαλλικά σε ελληνικά).

Η «Σ.Π.», στην προσπάθειά της να καλλιεργήσει το γόνιμο προβληματισμό και την εμβάθυνση στο συνεταιριστικό θεσμό, προσφέρει στους αναγνώστες της τη μετάφραση από το πρωτότυπο καταστατικό του συνεταιρισμού του Ροτσντέιλ του 1844, όπως το διατύπωσαν οι «Δίκαιοι Σκαπανείς» και στη συνέχεια το αναθεωρημένο καταστατικό του 1855, πιο επεξεργασμένο και πιο ώριμο, ύστερα από τις πολλές εμπειρίες της επιτυχημένης πορείας του συνεταιρισμού.

Πολλά από τα θέματα, που απασχολούν και σήμερα τους συνεταιρισμούς στο διεθνή χώρο, είχαν αντιμετωπισθεί με επιτυχείς καταστατικές ρυθμίσεις, ώστε η «επιστροφή στις ρίζες» να συνιστά στην πραγματικότητα μία μέθοδο εκσυγχρονισμού.

Επειδή αναμένεται ότι σύντομα θα γίνουν πάλι συζητήσεις για νομοθετικές ρυθμίσεις που θα διέπουν τους συνεταιρισμούς, η αναδίφηση κλασικών κειμένων αποκτά επικαιρότητα.

Σκοπός της «Σ.Π.», είναι να παρουσιάσει στη συνέχεια στα ελληνικά και άλλα θεμελιώδους σημασίας συνεταιριστικά κείμενα, όπως τις διεθνείς συνεταιριστικές Αρχές, όπως διατυπώθηκαν στα συνέδρια της Διεθνούς Συνεταιριστικής Ένωσης το 1937 και το 1964 (που ισχύουν σήμερα) μαζί με την ερμηνεία και την αιτιολόγησή τους. Με τη βοήθεια των κειμένων αυτών, ίσως οι παρανοήσεις του θεσμού και οι ρυθμίσεις που εκφεύγουν από το πνεύμα του συνεργατισμού μporέσουν να περιορισθούν.

ΚΑΝΟΝΕΣ ΚΑΙ ΣΚΟΠΟΙ ΤΟΥ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΥ

ΤΩΝ ΔΙΚΑΙΩΝ ΣΚΑΠΙΑΝΕΩΝ ΤΟΥ ΡΟΤΣΕΝΤΕΪΛ* (1844)

ΣΚΟΠΟΣ

ΚΑΝΟΝΑΣ ΠΡΩΤΟΣ (LAW FIRST)

Σκοπός και πρόγραμμα του Συνεταιρισμού είναι να δημιουργήσει τις προϋποθέσεις για τη βελτίωση της οικονομικής θέσης και των κοινωνικών και βιοτικών συνθηκών των μελών του με τη συγκέντρωση επαρκούς κεφαλαίου με τη μορφή μερίδων της μιάς λίρας, για την πραγματοποίηση των ακόλουθων σχεδίων και επιδιώξεων.

Την ίδρυση ενός καταστήματος πώλησης τροφίμων ενδυμάτων κλπ.

Την οικοδόμηση, αγορά ή ανέγερση ενός αριθμού κατοικιών προς εγκατάσταση των μελών εκείνων που επιθυμούν να αλληλοβοηθηθούν προς βελτίωση των βιοτικών και κοινωνικών τους συνθηκών.

Την έναρξη κατασκευής των ειδών που θα αποφασίσει ο Συνεταιρισμός, για την απασχόληση των ανέργων μελών ή των μελών που υφίστανται τις συνέπειες επανειλημμένων μειώσεων των ημερομισθίων τους.

Για την εξασφάλιση περισσότερων ωφελειών και διασφάλισης των μελών του ο Συνεταιρισμός θα αγοράσει ή θα ενοικιάσει ένα ή περισσότερα αγροκτήματα τα οποία θα καλλιεργούνται από τα ενδεχομένως άνεργα μέλη του ή από μέλη που η εργασία τους δεν αμείβεται ικανοποιητικά.

Όταν αυτό γίνει εφικτό, ο Συνεταιρισμός θα προχωρήσει στην οργάνωση των δυνάμεων της παραγωγής, της διανομής, της εκπαίδευσης και της διοίκησης ή με άλλα λόγια στην ίδρυση μιάς αυτοδύναμης κοινότητας κοινών συμφερόντων ή στην υποβοήθηση άλλων συνεταιρισμών να ιδρύσουν τέτοιες κοινότητες.

Για την ενίσχυση του πνεύματος εγκράτειας, θα λειτουργήσει Ξενώνας Αποκατάστασης σε ένα από τα οικήματα του συνεταιρισμού μόλις αυτό καταστεί εφικτό.

2. Τη διοίκηση του Συνεταιρισμού θα ασκούν ο Πρόεδρος, ο Ταμίας και ο Γραμματέας, τρεις διαχειριστικοί σύμβουλοι (trustees) και πέντε διοικητικοί

---

* Καταχωρημένοι σύμφωνα με τα Διατάγματα 10, Γεωργίου IV και 4 και 5 Ουίλιαμ IV.

σύμβουλοι θα εκλέγονται στη γενική συνέλευση του Ιανουαρίου οι δε διοικητικοί σύμβουλοι θα εκλέγονται στη γενική συνέλευση του Ιουλίου. Καθένας τους θα έχει δικαίωμα επανεκλογής αλλά αν κάποια θέση διαχειριστικού συμβούλου ή άλλου αξιωματούχου του συνεταιρισμού κενωθεί εξαιτίας θανάτου, παραίτησης ή άλλου λόγου θα συγκαλείται έκτακτη γενική συνέλευση των μελών για την πλήρωση της θέσης ή των θέσεων που έχουν κενωθεί.

3. Ορίζονται δύο ελεγκτές διαχείρισης που θα προσφέρουν εναλλάξ τις υπηρεσίες τους ανά εξάμηνο. Έργο τους θα είναι ο έλεγχος των λογαριασμών του συνεταιρισμού κατά πόσον τηρούνται ορθά και ισοσκελίζονται κάθε τρίμηνο. Την έκθεσή τους θα υποβάλλουν στη γενική συνέλευση κάθε τριμήνου. Διαφορετικά θα τους επιβάλλεται πρόστιμο.

4. Οι κάτοχοι αξιωμάτων και το (λοιπό) διοικητικό συμβούλιο θα συνεδριάζουν κάθε Πέμπτη βράδυ στις οκτώ η ώρα στην Αίθουσα Συνεδριάσεων του κέντρου «Έμβλημα Υφαντών» (Weavers' Arms) στην οδό Γιορκσάιρ του Ροτσντέιλ για να εξετάζουν την πορεία των δραστηριοτήτων του συνεταιρισμού. Τα ονόματα των κατόχων αξιωμάτων θα εκφωνούνται στις οκτώ και τέταρτο και σε όποιον δεν είναι παρών θα επιβάλλεται πρόστιμο. Ο Γραμματέας οφείλει να τηρεί αρχείο απόντων.

5. Οι γενικές συνελεύσεις των μελών θα συνέρχονται την πρώτη Δευτέρα των μηνών Ιανουαρίου, Απριλίου, Ιουλίου και Οκτωβρίου στις οκτώ το βράδυ. Στις συνελεύσεις αυτές οι κάτοχοι αξιωμάτων του συνεταιρισμού θα παρουσιάζουν την τριμηνιαία οικονομική τους έκθεση όπου θα αναφέρονται το ύψος των διαθεσίμων κεφαλαίων και η αξία των αποθεμάτων του συνεταιρισμού.

6. Μιά ετήσια γενική συνέλευση θα συνέρχεται την «πρώτη Τρίτη της Αγοράς». Με την ευκαιρία αυτή θα γίνεται συνεστίαση με επιβάρυνση ενός σελλινίου (1/20 της αγγλικής λίρας) κατ' άτομο με δήλωση πριν από μία εβδομάδα.

7. Ο πρόεδρος θα προεδρεύει σε όλες τις συνελεύσεις του συνεταιρισμού. Σε περίπτωση απουσίας του από συνέλευση του συνεταιρισμού, οι κάτοχοι αξιωμάτων ή τα παρόντα μέλη εκλέγουν μεταξύ τους εκείνον που θα προεδρεύσει στην περίπτωση αυτή. Ο πρόεδρος, ή σε περίπτωση απουσίας του αυτός που τον αναπληρώνει, υπογράφει τα πρακτικά σε κάθε συνέλευση του συνεταιρισμού.

8. Ο γραμματέας παρευρίσκεται σε όλες τις συνόδους του συνεταιρισμού, καταχωρεί τα ονόματα των παρόντων και απόντων αξιωματούχων, τηρεί πρακτικά κάθε συνόδου, τους λογαριασμούς, τα έγγραφα, τα κείμενα, τα βιβλία κλπ. με τη μορφή, τον τρόπο ή στον τόπο που θα καθορίσει ο συνεταιρισμός και συγκαλεί όλες τις γενικές συνελεύσεις.

9. Ο ταμίας είναι υπεύθυνος για τα ποσά που κατά καιρούς του παραδίδονται από αξιωματούχους του συνεταιρισμού για λογαριασμό του συνεταιρισμού καθώς και για την τοποθέτηση και χρησιμοποίηση των χρημάτων αυτών εξ ονόματος των αξιωματούχων του συνεταιρισμού.

10. Η διαχείριση των περιουσιακών στοιχείων του συνεταιρισμού ανήκει στους διαχειριστικούς συμβούλους οι οποίοι οφείλουν να την ασκούν προς το συμφέρον του συνεταιρισμού. Κάθε παροχή, εκχώρηση, και ασφάλιση

περιουσιακών στοιχείων που θα γίνεται ή θα λαμβάνεται από το συνεταιρισμό καθώς και όλα τα έγγραφα και τα στοιχεία διασφάλισης του συνεταιρισμού θα γίνονται επί του παρόντος στα ονόματα των διαχειριστικών συμβούλων. Αυτοί θα πραγματοποιούν πράξεις κατάθεσης και ανάληψης χρημάτων από την τράπεζα με την προϋπόθεση ότι σε κάθε περίπτωση, χωρίς εξαίρεση, είναι και οι τρεις παρόντες.

11. Οι διαχειριστικοί σύμβουλοι είναι από κοινού και αδιαίρετα υπεύθυνοι για κάθε ποσό, συμβολαιογραφική πράξη, κινητά περιουσιακά στοιχεία (τίτλους) ή παραχωρητήρια που τους παραδίδονται προς χρήση και όφελος του συνεταιρισμού. Σε περίπτωση που από κοινού ή χωριστά κάνουν κακή χρήση των περιουσιακών στοιχείων που τους έχουν παραδοθεί, αφού γίνει η αναγκαία επιβεβαίωση, ο πρόεδρος και οι διοικητικοί σύμβουλοι παρέχουν στον ή στους διαχειριστικούς συμβούλους προθεσμία 14 ημερών να παραδώσουν όλα τα ποσά, συμβολαιογραφικές πράξεις, κινητά περιουσιακά στοιχεία (τίτλους) ή παραχωρητήρια του συνεταιρισμού που κατέχουν. Σε περίπτωση άρνησής τους, οι αξιωματούχοι του συνεταιρισμού οφείλουν να τους εξαναγκάσουν να το πράξουν σύμφωνα με το Διάταγμα 10 Γεωργίου IV, άρθρο 56, παρ. 14. Οι διαχειριστικοί σύμβουλοι οφείλουν να παρευρίσκονται σε όλες τις εβδομαδιαίες συνεδριάσεις, διαφορετικά τους επιβάλλεται πρόστιμο.

Όλα τα αξιόγραφα, οι επενδύσεις και οι αγορές που θα ληφθούν ή θα πραγματοποιηθούν από τους διαχειριστικούς συμβούλους ή στο όνομά τους καθώς και όλα τα ποσά που θα επενδυθούν ή θα προκύψουν από τις ενέργειες αυτές υπόκεινται στον έλεγχο των αξιωματούχων και των διοικητικών συμβούλων. Κάθε γραπτή εντολή των αξιωματούχων και των διοικητικών συμβούλων που αφορά τη διαχείριση των αξιογράφων, των επενδύσεων και των αγορών είναι υποχρεωτική και πρέπει να τηρείται από τους διαχειριστικούς συμβούλους του συνεταιρισμού και να αποτελεί γι' αυτούς δικαιολογητικό και στοιχείο απαλλακτικό από την ευθύνη, εφόσον ενήργησαν σύμφωνα με εντολή. Οι διαχειριστικοί σύμβουλοι οφείλουν, εφόσον ζητηθεί από την πλειοψηφία των αξιωματούχων και των διοικητικών συμβούλων, να υπογράψουν, σφραγίσουν και εκδίδουν ακριβή βεβαίωση για την κτηματική περιουσία, τα αξιόγραφα και τα χρήματα καθώς και τα αντίστοιχα κινητά περιουσιακά στοιχεία που ανήκουν στο συνεταιρισμό, όπως θα ζητηθεί από την πλειοψηφία των αξιωματούχων και των διοικητικών συμβούλων.

12. Οποιοδήποτε πρόσωπο ορισθεί σε θέση σχετιζόμενη με οποιοδήποτε τρόπο με είσπραξη, διαχείριση ή δαπάνη συγκεντρωθέντων χρημάτων για τους σκοπούς του συνεταιρισμού, οφείλει, αν ζητηθεί, να δώσει, πριν από την ανάληψη των καθηκόντων του, εγγύηση σε ύψος που θα κριθεί επαρκές από την πλειοψηφία των παρόντων μελών στη γενική συνέλευση (Διάταγμα 10, Γεωργίου IV, άρθρο 56, παρ. 11).

13. Κάθε άτομο που επιθυμεί, για να εγγραφεί μέλος του συνεταιρισμού πρέπει να προταθεί και να υποστηριχθεί από δύο υπάρχοντα μέλη σε συνεδρίαση των αξιωματούχων και διοικητικών συμβούλων. Εφόσον η πρόταση εγκριθεί από την πλειοψηφία των παρόντων, ο υποψήφιος μπορεί να εκλεγεί μέλος στην επόμενη εβδομαδιαία συνεδρίαση. Κάθε υποψήφιος οφείλει να καταβάλει δικαίωμα εγγραφής ενός σελλινίου κατά την αποδοχή του ως μέλους. Οι μερίδες μπορούν να καταβάλλονται σε δόσεις από 3 πέννες (1/12 του σελλινίου) την εβδομάδα κατά μερίδα.

Κάθε μέλος που αθετεί την υποχρέωσή του να πληρώσει αυτές τις δόσεις επί τρεις μήνες τιμωρείται με πρόστιμο 6 πεννών, με εξαίρεση τις περιπτώσεις ασθένειας και ανεργίας.

Κάθε μέλος που αθετεί την υποχρέωσή του πληρωμής της δόσης επί διάστημα έξι μηνών διαγράφεται. Η μερίδα του ή οι μερίδες του πωλούνται και το απομένον μετά την αφαίρεση των εξόδων ποσό επιστρέφεται στο μέλος που έχει διαγραφεί. Κανένα μέλος δεν δικαιούται ν' αποκτήσει περισσότερες από 50 μερίδες.

14. Σε περίπτωση που οι αξιωματούχοι και τα μέλη του συνεταιρισμού θεωρούν τη διαγωγή οποιουδήποτε μέλους επιζήμια για τα συμφέροντα του συνεταιρισμού, ο πρόεδρος οφείλει να προβεί σε συστάσεις προς το μέλος αυτό. Εφόσον και μετά τις συστάσεις το μέλος δεν συμμορφώνεται του γνωστοποιείται ότι θα διαγραφεί εντός μηνός από το συνεταιρισμό. Με την εκπνοή αυτής της προθεσμίας το μέλος διαγράφεται χωρίς άλλη ειδοποίηση.

15. Το μέλος που επιθυμεί να αποχωρήσει από το συνεταιρισμό οφείλει να γνωστοποιήσει την πρόθεσή του αυτή ένα μήνα νωρίτερα στους αξιωματούχους του συνεταιρισμού. Μετά την εκπνοή αυτής της προθεσμίας, το μέλος είναι ελεύθερο να αποχωρήσει. Το δικαίωμα αποχώρησης ισχύει μέχρι την επόμενη συνεδρίαση του συμβουλίου αλλά όχι περισσότερο.

16. Σε κάθε περίπτωση διαγραφής ή αποχώρησης από το συνεταιρισμό, το μέλος που διαγράφεται ή αποχωρεί οφείλει να υπογράψει σε ειδικό βιβλίο του συνεταιρισμού, πριν από την ανάληψη του οφειλόμενου σ' αυτό υπολοίπου από την πώληση των μερίδων του μετά την αφαίρεση των συνεπαγόμενων δαπανών, ότι δεν έχει άλλες αξιώσεις από το συνεταιρισμό, ούτε ο συνεταιρισμός θα έχει από αυτόν.

17. Στο μέλος που αποχωρεί από το συνεταιρισμό και εκφράζει την επιθυμία να παραμείνει κάτοχος της μερίδας ή των μερίδων του μέχρι να διατεθούν σε καλή τιμή, μπορεί να επιτραπεί να διατηρήσει στην κατοχή του τη μερίδα ή τις μερίδες επί διάστημα 12 μηνών αλλά όχι περισσότερο. Το μέλος αυτό που αποχωρεί δεν θα απολαμβάνει τα πλεονεκτήματα των μελών ούτε θα εισπράττει τόκο για τη μερίδα ή τις μερίδες του.

18. Ο συνεταιρισμός δεν ευθύνεται για τα χρέη των μελών του παρά μόνο μέχρι του ύψους της μερίδας ή των μερίδων καθενός από αυτά. Σε περίπτωση πτώχευσης μέλους ή κατάσχεσης λόγω αδυναμίας εξόφλησης δανείου και εφόσον ο πιστωτής ή οι πιστωτές ζητήσουν από τους αξιωματούχους του συνεταιρισμού να τους γνωστοποιηθεί το ύψος του κεφαλαίου που το μέλος αυτό έχει επενδύσει στο συνεταιρισμό, οι αξιωματούχοι οφείλουν να εξετάσουν τους λογαριασμούς του μέλους και να προβούν σε σχετική δήλωση. Αν ο πιστωτής ή οι πιστωτές διατυπώσουν απαίτηση του ποσού που το μέλος επένδυσε στο συνεταιρισμό, τότε η μερίδα ή οι μερίδες θα πωληθούν και το σχετικό ποσό, αφού αφαιρεθούν οι συνεπαγόμενες δαπάνες, θα καταβληθεί στο δικαιούχο, αφού υπογράψει στο βιβλίο, όπως και στην περίπτωση του διαγραφόμενου μέλους.

19. Σε περίπτωση διένεξης μεταξύ του συνεταιρισμού και μελών ή μεταξυ μελών ή ατόμων που εκπροσωπούν δυσαρεστημένο μέλος ή διατυπώνουν διαμαρτυρία εναντίον μέλους ή αξιωματούχου, υποβάλλεται αίτημα επανόρθωσης προς τους αξιωματούχους και τους διοικητικούς συμβούλους. Εφό-

σον δεν υπάρξει ικανοποίηση, μπορεί να ασκηθεί προσφυγή στη γενική συνέλευση των μελών του συνεταιρισμού της οποίας η απόφαση θα είναι οριστική και δεσμευτική, εκτός αν γίνει παραπομπή σε διαιτησία.

20. Κατά την πρώτη γενική συνέλευση του συνεταιρισμού μετά την καταχώρηση του καταστατικού θα εκλεγούν πέντε διαιτητές που δεν θα έχουν οποιαδήποτε άμεση ή έμμεση σχέση προς τα οικονομικά συμφέροντα του συνεταιρισμού. Σε περίπτωση διένεξης τα ονόματα των διαιτητών θα γράφονται σε κομμάτια χαρτί και θα τοποθετούνται σε κουτί ή σε ποτήρι από όπου θα εξάγονται στην τύχη, από τον προσφεύγοντα ή εκπρόσωπό του τα τρία πρώτα για ν' αποτελέσουν τους διαιτητές που καλούνται να κρίνουν το θέμα ή τη διαφορά. Η κρίση τους είναι οριστική.

21. Σε κανένα δεν επιτρέπεται να πραγματοποιεί αγορές για λογαριασμό του συνεταιρισμού εκτός από τους τακτικά οριζόμενους από τους αξιωματούχους ή τα μέλη. Οι αξιωματούχοι του συνεταιρισμού σε καμιά περίπτωση και για κανένα λόγο δεν θα πραγματοποιούν αγορές παρά μόνο τοις μετρητοίς. Ούτε επιτρέπεται να πωλούν οτιδήποτε παρά μόνο τοις μετρητοίς. Αξιωματούχος που ενεργεί αντίθετα προς αυτόν τον κανόνα θα τιμωρείται με πρόστιμο 10 σελλινίων και θα του αφαιρείται το δικαίωμα να προσφέρει υπηρεσίες σε τέτοια αντικείμενα.

22. Σε κάθε τριμηνιαία γενική συνέλευση, οι αξιωματούχοι στον οικονομικό απολογισμό τους θα αναφέρουν το ύψος των κερδών που πραγματοποίησε ο συνεταιρισμός κατά το προηγούμενο τρίμηνο. Το ποσό αυτό θα διανέμεται ως εξής: τόκος 3½% το χρόνο θα καταβάλλεται σε όλες τις μερίδες που έχουν καταβληθεί πριν από την έναρξη του τριμήνου, ενώ το υπόλοιπο θα καταβάλλεται στα μέλη σε αναλογία με το ύψος των αγορών κάθε μέλους από το κατάστημα του συνεταιρισμού.

23. Σε περίπτωση θανάτου μέλους του συνεταιρισμού, οι κληρονόμοι, οι εκτελεστές της διαθήκης ή οι επιμελητές της περιουσίας του αποβιώσαντος μέλους το διαδέχονται ως προς τη μερίδα ή τις μερίδες με τη συναποδοχή των σκοπών και των κανόνων του συνεταιρισμού. Αν οι κληρονόμοι, οι εκτελεστές της διαθήκης ή οι επιμελητές της περιουσίας δεν συναποδέχονται τους σκοπούς και τους κανόνες του συνεταιρισμού, οι αξιωματούχοι οφείλουν να προχωρήσουν σε πώληση των μερίδων και να προχωρήσουν με τη διαδικασία των διαγραφόμενων μελών.

24. Ο συνεταιρισμός δεν διαλύεται καθόσον χρόνο οι επιδιώξεις και οι σκοποί του ή ορισμένοι από αυτούς απομένουν να πραγματοποιηθούν εκτός αν η διάλυση αποφασισθεί από τις ψήφους των πέντε έκτων των τότε υφιστάμενων μελών (Σύμφωνα με το Διάταγμα 10 Γεωργίου IV, άρθρο 56 παρ. 26).

25. Κατά την εφαρμογή των προηγούμενων κανόνων, οι έννοιες που θα αποδίδονται στους χρησιμοποιούμενους όρους θα είναι οι ακόλουθες, εκτός αν είτε το αντικείμενο είτε το περιεχόμενο οδηγούν σε διαφορετική έννοια: Ο όρος κανόνας περιλαμβάνει διατάξεις νόμων, κανόνες καταστατικού, εντολές, κανονισμούς κλπ. Ταμίας ή διαχειριστικός σύμβουλος σημαίνει τους ίδιους και στον πληθυντικό. Στον όρο άτομο περιλαμβάνονται γυναίκες και άνδρες. Ο όρος βιβλίο σημαίνει και βιβλία. Ο όρος ομολογία σημαίνει και ομολογίες. Ο όρος όνομα σημαίνει και ονόματα. Ο όρος λογαριασμός σημαίνει και λογαριασμούς. Ο όρος μέλος σημαίνει και μέλη. Ο

όρος υπάλληλος Ειρηνοδικείου σημαίνει και δημοτικός υπάλληλος. Σύμφωνα με το Διάταγμα 10 Γεωργίου IV, άρθρο 56 παρ. 38).

Διαχείριση του Καταστήματος

25 (δεις). Το κατάστημα θα ανοίγει για το κοινό τα απογεύματα της Δευτέρας και του Σαββάτου. Τη Δευτέρα από τις επτά ως τις εννέα. Το Σάββατο από τις έξι ως τις έντεκα.

26. Όλες οι αγορές θα πραγματοποιούνται τοις μετρητοίς.

27. Για τη λειτουργία του καταστήματος ορίζονται ένας ταμίας και ένας πωλητής. Εναλλάσσονται στο έργο τους μετά έξι μήνες και μπορούν να επανεκλεγούν.

28. Ο πωλητής θα ζυγίζει ή μετρά και θα πωλεί τα είδη και τα εμπορεύματα που διαθέτει το κατάστημα προς πώληση αλλά δεν θα εισπράττει το αντίτιμο για τα πωλούμενα είδη και εμπορεύματα.

29. Ο ταμίας θα εισπράττει το αντίτιμο για όλα τα αγοραζόμενα από το κατάστημα αγαθά. Θα δίδει απόδειξη σε κάθε αγοραστή για το ποσό που εισπράχθηκε και θα σημειώνει κάθε εισπραττόμενο ποσό σε ειδικό για το σκοπό αυτό βιβλίο. Σε κάθε εβδομαδιαία συνεδρίαση θα παραδίδει στο γραμματέα τα εισπραχθέντα από το κατάστημα χρήματα.

30. Στους αγοραστές θα χορηγούνται έντυπα δελτία στα οποία θα αναφέρονται τα ονόματα των ειδών που πωλούνται στο κατάστημα. Τα δελτία αυτά θα συμπληρώνονται από τον αγοραστή, όταν έχει ανάγκη από αυτά τα είδη, και θα παραδίδονται στον πωλητή. Όλες αυτές οι εντολές θα παραδίδονται από τον πωλητή στο γραμματέα κατά τις εβδομαδιαίες συνεδριάσεις του συμβουλίου, ως έλεγχος του ταμία.

31. Το ποσό χρημάτων που δαπάνησε κάθε μέλος κατά τη διάρκεια κάθε τριμήνου θα καθορίζεται από τις αποδείξεις που παρουσιάζει κάθε μέλος.

32. Ο ταμίας και ο πωλητής τιμωρούνται με πρόστιμο ενός σελλινίου αν απουσιάζουν κατά την καθορισμένη ώρα, εκτός αν ειδοποιήσουν τον πρόεδρο και το γραμματέα πριν από 48 ώρες για την περίπτωση αδυναμίας τους να ανταποκριθούν στα καθήκοντά τους.

33. Ο πρόεδρος και ο γραμματέας εξουσιοδοτούνται να ορίζουν ένα μέλος να αναπληρώνει στα καθήκοντά του αξιωματούχο που δεν ανταποκρίνεται σ' αυτά, αλλά το συμβούλιο μπορεί να μεταβάλλει την απόφασή τους, αν αυτό θεωρηθεί σκόπιμο.

34. Το κατάστημα θα το ανοίγει ο πρόεδρος την κατάλληλη ώρα.

MILES ASHWORTH Πρόεδρος

JOHN SCOTT Ταμίας

CHARLES HOWARTH

JAMES STANDRING

JAMES DALY Γραμματέας

Πρόστιμα

Τα ακόλουθα πρόστιμα επιβάλλονται σε περίπτωση απουσίας ή παράλειψης εκπλήρωσης καθηκόντων:

Ελεγκτές: 2 σελλίνια και 6 πέννες για κάθε παράβαση

Πωλητής ή ταμίας: 1 σελλίνο για κάθε παράβαση

Πρόεδρος: καθυστέρηση 3 πέννες, απουσία 6 πέννες.

Γραμματέας: καθυστέρηση 3 πέννες, απουσία 6 πέννες.

Διαχειριστικός σύμβουλος ή διοικητικός σύμβουλος: καθυστέρηση 3 πέννες, απουσία 6 πέννες.

Παραβίαση 21, 10 σελλίνια.

Βεβαιώνεται ότι οι προαναφερόμενοι κανόνες είναι σύμφωνοι με το Νόμο και με τις διατάξεις του Διατάγματος 10 Γεωργίου IV άρθρο 56, όπως τροποποιήθηκε από τα Διατάγματα 4 και 5 Ουίλιαμ IV, άρθρο 40

JOHN TIDD PRATT

Δικηγόρος αρμόδιος για
τον έλεγχο καταστατικών
Τραπεζών καταθέσεων.

Λονδίνο, 24 Οκτωβρίου 1844

Κοινοποίηση: Γραμματέα Ειρηνοδικείου

Κομητείας Λάνκαστερ

J. TIDD PRATT

ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑ ΜΕ ΤΟΥΣ ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΜΕΝΟΥΣ ΚΑΝΟΝΕΣ ΓΙΑ ΤΟ ΠΡΩΤΟ
ΚΑΤΑΣΤΗΜΑ ΤΟΥ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΥ ΤΩΝ ΔΙΚΑΙΩΝ ΣΚΑΠΑΝΕΩΝ ΤΟΥ ΡΟΤΣΝΤΕΪΛ
ΣΤΗΝ ΟΔΟ ΤΟΑΔ ΤΙΣ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑΣ ΡΟΤΣΝΤΕΪΛ ΤΗΣ ΚΟΜΗΤΕΙΑΣ ΛΑΝΚΑΣΤΕΡ

Προσθήκη στον πρώτο κανόνα

Για την ίδρυση μεγάλου καταστήματος θα συγκεντρωθεί κεφάλαιο χιλίων λιρών σε μερίδες μιάς λίρας από όχι περισσότερα από 250 μέλη. Κάθε άτομο κατά την αποδοχή του ως μέλους θα εγγράφεται για 4 μερίδες στο κεφάλαιο αλλά, στην περίπτωση που οι χίλιες λίρες κριθούν ανεπαρκείς για την ανάληψη εργασιών προμήθειας εφοδίων και ενδυμάτων, προβλέπεται η αύξηση του αριθμού των μερίδων από 4 σε 5 με απόφαση της συνέλευσης των μελών που συγκαλείται για το σκοπό αυτόν, που λαμβάνεται με πλειοψηφία των παρόντων σ' αυτή. Κατά την έναρξη λειτουργίας του μεγάλου καταστήματος, τα μέλη μπορούν να εγγράφονται για οσοδήποτε μερίδες μέχρι 51. Όσο ο αριθμός μερίδων εκείνων που διαθέτουν λιγότερες από 4 μερίδες θα αυξάνει, οι αξιωματούχοι του συνεταιρισμού θα εξαγοράζουν μερίδες από τα μέλη που διαθέτουν περισσότερες από 4 μερίδες στο κεφάλαιο. Η αρχή αυτή θα ακολουθείται επί όσο χρόνο θα υπάρχουν μέλη με περισσότερες ή λιγότερες από 4 μερίδες στο κεφάλαιο. Σε περίπτωση που κάποιο μέλος εξαναγκάζεται λόγω ανεργίας ή άλλου λόγου να πουλήσει μερίδες του, όταν εξασφαλιστεί εργασία θα ωθείται στην εξασφάλιση ίσης συμμετοχής στο κεφάλαιο με την εφαρμογή του κανόνα 13. Τα μέλη

που έχουν αποκτήσει περισσότερες από 4 μερίδες στο κεφάλαιο δεν θα έχουν τη δυνατότητα άρνησης να πουλήσουν τον πλεονάζοντα των 4 αριθμό μερίδων όταν τους ζητείται από τους αξιωματούχους του συνεταιρισμού να το πράξουν. Οι εξαγοραζόμενες με τον τρόπο αυτόν μερίδες θα μεταβιβάζονται στην αρχική τους τιμή της μιάς λίρας, ενώ ο κανόνας αυτός δεν θα ισχύει για τα άτομα που αποχωρούν από το συνεταιρισμό. Για την περίπτωση που κάποιο μέλος απολύεται από την εργασία του ή βρίσκεται σε δύσκολη θέση από άλλη αιτία, εξουσιοδοτούνται οι αξιωματούχοι και το διοικητικό συμβούλιο να αγοράζουν οποιονδήποτε αριθμό μερίδων συμφωνηθεί από τα δύο μέρη εφόσον το μέλος το ζητήσει, ή το μέλος μπορεί να τις πουλήσει σε οποιοδήποτε μέλος διαθέτει ήδη 4 μερίδες στο κεφάλαιο. Σε κάθε περίπτωση που ένα μέλος εξαναγκάζεται να πουλήσει μερίδες του, θα διατηρεί στην κατοχή του μία μερίδα για να διατηρεί την ιδιότητα του μέλους και τα αντίστοιχα προνόμια, ενώ αν αποφασίσει να πουλήσει και την τελευταία, θα την πωλεί όπως ορίζεται στον κανόνα 13. Ένα άτομο χάνει την ιδιότητα του μέλους όταν έχει πουλήσει όλες τις μερίδες του. Κατά την εξαγορά των μερίδων προτεραιότητα θα δίδεται σε όσους διαθέτουν το μεγαλύτερο αριθμό, αλλά αν υπάρχουν περισσότερα μέλη με ίσο αριθμό μερίδων που επιθυμούν να αγοράσουν, θα γίνεται κλήρωση.

Νέος κανόνας τοποθετούμενος μεταξύ 4ου και 5ου

Οι γενικές συνελεύσεις των μελών θα συνέρχονται κάθε πρώτη και τρίτη Δευτέρα κάθε μήνα και οι εργασίες θα αρχίζουν στις οκτώ το βράδυ. Σε αυτές περιλαμβάνονται και οι τέσσερις τριμηνιαίες συνελεύσεις. Στις εργασίες αυτών των συνελεύσεων περιλαμβάνονται η επεξήγηση των αρχών, οι στόχοι και οι κανόνες του συνεταιρισμού, συζήτηση για τις υποθέσεις του συνεταιρισμού και προτάσεις κάθε είδους για βελτίωση, που θα θέτονται υπόψη των αξιωματούχων και του διοικητικού συμβουλίου. Στις συνελεύσεις αυτές θα εξετάζονται υποψηφιότητες νέων μελών που προτείνονται και υποστηρίζονται από δύο μέλη. Κάθε πρόσωπο που προτείνεται και υποστηρίζεται σε μία γενική συνέλευση μπορεί να γίνει δεκτό ως μέλος κατά την επόμενη, εφόσον εγκριθεί από την τότε πλειοψηφία των παρόντων. Σε όλες τις γενικές, τριμηνιαίες και ετήσιες συνελεύσεις, τα παρόντα μέλη έχουν μία ψήφο το καθένα και όχι περισσότερες κατά τη λήψη αποφάσεων σε όλα τα θέματα. Σε περίπτωση ισοψηφίας για τη λήψη κάποιας απόφασης η ψήφος του προέδρου ή του προεδρεύοντος που τον αντικαθιστά είναι η αποφασιστική. Ο κανόνας της πλειοψηφίας ισχύει σε όλες τις περιπτώσεις με εξαίρεση τη λήψη απόφασης για τη διάλυση του συνεταιρισμού για την οποία θεσπίζεται ιδιαίτερος κανόνας.

Τροποποίηση του 6ου κανόνα

Κατά τη γενική συνέλευση της πρώτης Δευτέρας του Οκτωβρίου θα αποφασίζεται αν θα προσφέρεται δείπνο ή τσάι ή εκλογή εκ των δύο κατά την επόμενη «πρώτη Τρίτη της αγοράς» για τον εορτασμό της επετείου. Αν η πλειοψηφία των παρόντων αποφασίσει ότι θα προσφερθεί ένα από αυτά όλα τα μέλη θα καταβάλλουν το αντίστοιχο τμήμα είτε παρευρεθούν είτε όχι. Αν κάποιο μέλος αδυνατεί να παρευρεθεί μπορεί να στείλει ένα

φίλο του στη θέση του. Το τίμημα για το δείπνο ή το τσάι θα καθορίζεται στην προαναφερόμενη συνέλευση. Τα μέλη που είναι άνεργα ή ασθενούν κατά το χρόνο αυτό ή που κατοκούν σε απόσταση μεγαλύτερη από 3 μίλια από το κατάστημα εξαιρούνται από την υποχρέωση παρουσίας ή πληρωμής. Καμιά από τις δαπάνες αυτές δεν επιβαρύνει τα κεφάλαια του συνεταιρισμού.

Καταργείται ο 11ος κανόνας και αντικαθίσταται από τα ακόλουθα

Διαχειριστικός σύμβουλος ή ταμίας ή άλλος αξιωματούχος του συνεταιρισμού δεν οφείλει να καλύψει κάθε έλλειμμα που ενδέχεται να προκύψει στα κεφάλαια του συνεταιρισμού, εκτός αν οι ίδιοι δηλώσουν με ιδιόγραφο έγγραφο τους ότι δέχονται να είναι υπόλογοι. Κάθε αξιωματούχος από τους παραπάνω ή όλοι συλλογικά μπορούν να περιορίσουν αυτή την ευθύνη στο ποσό που θα προσδιορίζεται σ' αυτό το έγγραφο, αλλά καθένας από τους αξιωματούχους αυτούς θα είναι προσωπικά υπεύθυνος για κάθε ή άλλο περιουσιακό στοιχείο που πραγματικά έχει λάβει για λογαριασμό ή προς χρήση και όφελος του συνεταιρισμού, σύμφωνα με το Διάταγμα 10 IV άρθρο 56 παρ. 22. Στην περίπτωση που ένας ή περισσότεροι αξιωματούχοι, ατομικά ή συλλογικά κάνουν κακή χρήση της περιουσίας που τους έχει παραδοθεί, με βάση απαραίτητα αποδεικτικά στοιχεία, οι αξιωματούχοι και το διοικητικό συμβούλιο παρέχουν προθεσμία 14 ημερών για να παραδώσουν όλα τα ποσά, έγγραφα ή παραχωρηθέντα περιουσιακά στοιχεία που έχουν στην κατοχή τους και που ανήκουν στο συνεταιρισμό. Σε περίπτωση άρνησης οι αξιωματούχοι οφείλουν να τους εξαναγκάσουν να παραδώσουν τα περιουσιακά στοιχεία, τα οποία θα μεταβιβασθούν σε πρόσωπο ή πρόσωπα καθοριζόμενα από τους αξιωματούχους σύμφωνα με το Διάταγμα 10 Γεωργίου IV άρθρο 56 παρ. 14.

Τροποποίηση του κανόνα 14

Κάθε άτομο που επιθυμεί να γίνει μέλος του συνεταιρισμού πρέπει να προταθεί και να υποστηριχθεί από δύο μέλη ενώπιον της γενικής συνέλευσης των μελών και εφόσον η εγγραφή του εγκριθεί κατά την επόμενη γενική συνέλευση, από την πλειοψηφία των παρόντων σ' αυτή γίνεται δεκτό ως μέλος. Κάθε άτομο που θα προταθεί και θα υποστηριχθεί θα καταβάλλει ένα σελλίνι ως δικαίωμα εγγραφής. Στο άτομο που προτάθηκε, αλλά δεν έγινε δεκτό ως μέλος θα επιστρέφεται το δικαίωμα εγγραφής. Αν ένα άτομο προταθεί αλλά δεν εμφανισθεί εντός δύο μηνών, θα χάνει το ποσό που κατεβλήθη κατά την πρότασή του και δεν θα γίνεται δεκτό ως μέλος παρά με την υποβολή νέας πρότασης. Κατά την ημέρα αποδοχής του κάθε άτομο θα εμφανίζεται προσωπικά στην αίθουσα συνελεύσεων και θα δηλώνει τη θέλησή του να αποκτήσει τέσσερις μερίδες της μιάς λίρας καθεμιά και να καταβάλει προκαταβολή όχι λιγότερο από ένα σελλίνι ή τρεις πέννες κατά μερίδα και να καταβάλλει όχι λιγότερο από τρεις πέννες κατά εβδομάδα στη συνέχεια αφήνοντας τον τόκο και τα πλεονάσματα που θα δικαιούνται να παραμένουν ως κεφάλαιο μέχρι του ύψους των τεσσάρων μερίδων στο κεφάλαιο. Οι τόκοι και το μέρος από τα πλεονάσματα κάθε μέλους θα

προσθέτονται στις καταθέσεις του κάθε τρίμηνο και θα συμβάλλουν στη συμπλήρωση του ποσού των μερίδων. Σε κάθε μέλος που καθυστερεί την καταβολή οφειλομένου ποσού κατά δύο σελλίνια θα επιβάλλεται πρόστιμο τριών πεννών, κατά τέσσερα σελλίνια έξι πεννών και σε καθυστέρηση έξι σελλινιών θα διαγράφεται από το συνεταιρισμό. Στην τελευταία περίπτωση η συμμετοχή του στο κεφάλαιο θα πωλείται και το υπόλοιπο μετά την αφαίρεση των δαπανών θα του επιστρέφεται. Τα μέλη που ασθενούν ή είναι άνεργα εξαιρούνται από τα πρόστιμα και τη διαγραφή.

Τροποποίηση του κανόνα 22

Ο τόκος ορίζεται σε πέντε τοις εκατό αντί του τρία και μισό.

Τροποποίηση του κανόνα 24

Ο συνεταιρισμός δεν διαλύεται, εφόσον οι στόχοι και οι σκοποί ή μερικοί από αυτούς δεν έχουν πραγματοποιηθεί εκτός εάν αποφασισθεί με πλειοψηφία των πέντε έκτων κατ' αξία των υφισταμένων μελών του συνεταιρισμού και με τη συναίνεση όλων των μελών που έχουν αναλάβει υποχρεώσεις για λογαριασμό του συνεταιρισμού, σύμφωνα με το Διάταγμα 10 Γεωργίου IV, άρθρο 56 παρ. 26.

Καταργούμενοι κανόνες

Καταργούνται οι κανόνες 26, 27, 28, 29, 30, 31, 2, 33 και 34. Η διαχείριση του καταστήματος αναθέτεται στους αξιωματούχους και στο διοικητικό συμβούλιο.

Η πώληση των μερίδων των ατόμων που αποχωρούν από το συνεταιρισμό θα γίνεται με κλήρωση.

BENJAMIN RUDMAN

CHARLES HOWARTH

JAMES TWEEDALE

JAMES DALY Γραμματέας

Βεβαιώνεται ότι οι προαναφερόμενοι κανόνες είναι σύμφωνοι με το Νόμο και με τις διατάξεις του Διατάγματος 10 Γεωργίου IV άρθρο 56, όπως τροποποιήθηκε από τα Διατάγματα 4 και 5 Ουίλιαμ IV, άρθρο 40

JOHN TIDD PRATT

*Δικηγόρος αρμόδιος για
τον έλεγχο καταστατικών
Τραπεζών καταθέσεων.*

Λονδίνο, 7 Αυγούστου 1845

Κοινοποίηση: Γραμματέα Ειρηνοδικείου

Κομητείας Λάνκαστερ

Μετάφραση Κ.Α.Π.

Κάθε μέρα
ένα βήμα
μπροστά

Με τον αγρότη

ΚΥΔΕΠ

ΚΑΝΟΝΕΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΤΟΥ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΥ
ΤΩΝ ΔΙΚΑΙΩΝ ΣΚΑΠΑΝΕΩΝ ΤΟΥ ΡΟΤΣΝΤΕΪΛ
Εγκριθέντες από τη Γενική Συνέλευση των Μελών,
την 23η Οκτωβρίου 1854

ΚΑΝΟΝΕΣ

Επωνυμία

1. Ο συνεταιρισμός θα φέρει την επωνυμία «Συνεταιρισμός των Δικαίων Σκαπανέων του Ροτσντέιλ».

Σκοπός

2. Σκοπός του συνεταιρισμού είναι να συγκεντρώσει, με την εθελοντική συνεισφορά των μελών, ένα κεφάλαιο το οποίο να τους δώσει αυξημένες δυνατότητες να αγοράζουν τρόφιμα, καύσιμα, ενδύματα ή άλλα αγαθά, με την από κοινού διεξαγωγή γενικού εμπορίου.

Τόπος Δραστηριότητας

3. Οι επιχειρηματικές δραστηριότητες του συνεταιρισμού θα διεξάγονται στο κατάστημα του συνεταιρισμού στη διεύθυνση Toad - lane του Ροτσντέιλ, όπου θα φυλάσσονται όλα τα λογιστικά βιβλία, τα χρεώγραφα και τα παραστατικά του συνεταιρισμού, με εξαίρεση εκείνα, αν υπάρχουν, τα οποία απαιτούνται για τη διεξαγωγή επιχειρηματικών δραστηριοτήτων εξ ονόματος του συνεταιρισμού σε άλλο μέρος. Ο τόπος δραστηριότητας μπορεί να αλλάξει με απόφαση του διοικητικού συμβουλίου.

Αποδοχή Μελών

4. Ο συνεταιρισμός θα αποτελείται από τα αρχικά μέλη του Συνεταιρισμού των Δικαίων Σκαπανέων του Ροτσντέιλ, τα οποία υπογράφουν δήλωση αποδοχής αυτών των κανόνων και από όλα τα άλλα πρόσωπα, πλην των αρχικών μελών, τα οποία υπογράφουν δήλωση ότι είναι διατεθειμένα να αναλάβουν τουλάχιστον πέντε μερίδες και να καταθέσουν τουλάχιστον ένα σελλίни καθώς και ακόμα ένα σελλίни ως δικαίωμα εγγραφής και τα οποία έχουν γίνει αποδεκτά από το διοικητικό συμβούλιο και η αποδοχή τους έχει εγκριθεί από την πλειοψηφία των παρόντων κατά την τακτική γενική συνέλευση του συνεταιρισμού μελών. Κάθε πρόσωπο που αιτείται την εγγραφή του ως μέλους στο συνεταιρισμό θα συμπληρώνει ειδικό έντυπο, χορηγούμενο από το γραμματέα ή άλλον οριζόμενο αξιωματούχο, στο οποίο θα αναφέρονται το όνομα, το επάγγελμα και η διεύθυνση κατοικίας του, θα

προσυπογράφεται από δύο μέλη του συνεταιρισμού και θα απευθύνεται στο διοικητικό συμβούλιο. Εάν ο αιτών γίνεται αποδεκτός από το διοικητικό συμβούλιο, το όνομά του αναρτάται στην αίθουσα συνεδριάσεων του συνεταιρισμού τρεις πλήρεις ημέρες πριν από τη γενική συνέλευση κατά την οποία το όνομα του υποψηφίου εκφωνείται και αν δεν εγερθούν αντιρρήσεις από τα παρόντα μέλη, ο υποψήφιος θα θεωρείται μέλος του συνεταιρισμού μετά την εκ μέρους του υπογραφή της δήλωσης. Κάθε πρόσωπο που προτείνεται με τον τρόπο αυτό οφείλει, αφού λάβει το έντυπο υποψηφιότητας, να αγοράσει ένα αντίτυπο των κανόνων και να καταβάλει ως δικαίωμα εγγραφής ένα σελλίνο, το οποίο μεταφέρεται στις αποσβέσεις παγίου κεφαλαίου. Το ποσό του δικαιώματος εγγραφής επιστρέφεται στο πρόσωπο που προτάθηκε αλλά δεν έγινε αποδεκτό. Πρόσωπο το οποίο προτάθηκε και έγινε αποδεκτό και το οποίο δεν υπογράφει τη δήλωση και δεν πραγματοποιεί την κατάθεση εντός δύο μηνών από την ημερομηνία της πρότασης χάνει το ποσό του δικαιώματος εγγραφής και δεν γίνεται αποδεκτό ως μέλος, εκτός αν προταθεί εκ νέου.

Μητρώο Μελών

5. Το διοικητικό συμβούλιο μεριμνά για την τήρηση μητρώου όλων των μελών, διαθεσίμου προς έλεγχο, στον τόπο της κύριας δραστηριότητας του συνεταιρισμού και μεριμνά για τη διαγραφή των ονομάτων όλων των προσώπων τα οποία σύμφωνα με αυτούς τους κανόνες έπαυσαν να είναι μέλη. Κανένα πρόσωπο δεν θα θεωρείται μέλος εκτός αν η μέχρις ότου το όνομά του εγγραφεί στο μητρώο αυτό. Πρόσωπο το οποίο διεκδικεί το δικαίωμα εγγραφής του ονόματός του στο μητρώο μπορεί να απευθύνει σχετικό ερώτημα στη διαιτησία σύμφωνα με τις προαναφερθείσες διατάξεις.

Κεφάλαιο - τρόπος καταβολής

6. Το κεφάλαιο του συνεταιρισμού θα αποτελείται από μερίδες της μιάς λίρας καθεμιά, οι οποίες δεν θα είναι μεταβιβάσιμες, αλλά η επένδυση κάθε μέλους θα συσσωρεύεται ή θα χρησιμοποιείται προς αποκλειστικό όφελος του μέλους ή του συζύγου, της συζύγου των τέκνων ή συγγενών του μέλους. Κάθε μέλος οφείλει να έχει τουλάχιστον πέντε μερίδες και θα καταβάλλει τουλάχιστον τρεις πέννες την εβδομάδα ή τρία σελλίνα και τρεις πέννες το τρίμηνο μέχρι να αναπληρώσει τις πέντε μερίδες του. Σε περίπτωση καθυστέρησης θα επιβάλλεται πρόστιμο τρεις πέννες το τρίμηνο, εκτός αν αποδειχθεί η καθυστέρηση οφείλεται σε ασθένεια, οικονομική δυσπραγία ή ανεργία ή σε άλλο λόγο που κρίνεται σοβαρός από το διοικητικό συμβούλιο, στην οποία περίπτωση θα αποστέλλεται γραπτή δήλωση για την αιτία της καθυστέρησης στο γραμματέα κατά το χρόνο κατά τον οποίο έπρεπε να πραγματοποιηθεί η πληρωμή, διαφορετικά το πρόστιμο θα επιβάλλεται. Κάθε μέλος θα εισπράττει από το πλεόνασμα του συνεταιρισμού, μετά την αφαίρεση των σχετικών δαπανών κάθε έτους, ένα μέρος (σ.μ. επιστροφή) σε ύψος που δεν θα υπερβαίνει το πέντε τοις εκατό το χρόνο επί του καταβληθέντος ποσού για τις μερίδες του, όπως θα ανακοινώνεται στις τριμηνιαίες συνελεύσεις του συνεταιρισμού που αναφέρονται στη συνέχεια. Τα μέλη μπορούν να προκαταβάλλουν το σύνολο ή ένα μέρος της αξίας των μερίδων. Κανένα μέλος δεν μπορεί να κατέχει περισσότερες από εκατό μερίδες στο κεφάλαιο του συνεταιρισμού ούτε μέλος ή πρόσωπο εξουσιοδοτημένο από μέλος ή για λογαριασμό του μπο-

ρεί να δικαιούται συμμετοχή στο κεφάλαιο ή στα αποτελέσματα του συνεταιρισμού που να υπερβαίνει το ποσό των εκατό λιρών εξαιρουμένων των ετησίων επιστροφών, ούτε με τη μορφή των επιστροφών σε τόκους των κεφαλαίων που να υπερβαίνουν τις τριάντα λίρες το χρόνο.

Δάνεια

7. Το διοικητικό συμβούλιο που αναφέρεται στη συνέχεια μπορεί να συνάψει δάνεια από οποιοδήποτε πρόσωπο, μέλος ή όχι του συνεταιρισμού, για την εξυπηρέτηση των σκοπών του, όταν παρίσταται ανάγκη, παρέχοντας προς διασφάλιση ομόλογα, υπογραφόμενα από τουλάχιστον τρία από τα μέλη του συμβουλίου και προσυπογραφόμενα από τον εκάστοτε γραμματέα και εκδιδόμενα με τη μορφή που αναφέρεται στο τέλος αυτού του κανόνα. Το ύψος των δανείων καθορίζεται από ειδική γενική συνέλευση των μελών και δεν υπερβαίνει το τετραπλάσιο του καταβληθέντος ποσού των μερίδων των εκάστοτε μελών (το ποσό αυτό θα αναφέρεται σε δήλωση βρισκόμενη στην κατοχή των εκάστοτε επιτρόπων του συνεταιρισμού βεβαιωμένη από τον «Προϊστάμενο της Υπηρεσίας Συνεταιρισμών»). Το ύψος του επιτοκίου των δανείων δεν μπορεί να είναι ανώτερο του έξι τοις εκατό το χρόνο. Τα δάνεια υπόκεινται σε προσυμφωνημένους κανόνες εξόφλησης και τα ποσά τα οποία διασφαλίζονται με τον τρόπο αυτό θα εξοφλούνται με τον τρόπο που αναφέρεται στα ομόλογα, δεσμεύοντας όλα τα μέλη του συνεταιρισμού για την εξόφληση με τον τρόπο που αναφέρεται στους κανόνες Ζ' 44. Όλα τα σχετικά έγγραφα που υπέχουν θέση ομολόγων με το προαναφερθέν περιεχόμενο θα θεωρούνται για όλες τις απαιτήσεις ότι έχουν εκδοθεί από τα εξουσιοδοτημένα για την έκδοσή τους πρόσωπα που προβλέπονται στους παρόντες κανόνες, εκτός αν αποδεικνύεται το αντίθετο.

Μορφή Ομολόγου

Δηλώνεται προς πάντες με το παρόν έγγραφο ότι τα μέλη του Συνεταιρισμού των Δικαιών Σκαπανέων του Ροτοντέιλ υποχρεούνται να.....

του.....

για το ποσό των ..... λιρών

Όρος του παρόντος ομολόγου είναι ότι εφόσον τα μέλη του συνεταιρισμού καταβάλουν στον.....

το ποσό των..... λιρών την ..... με τόκο ..... επί του αναφερθέντος ποσού ή επί του ανεξόφλητου κάθε φορά ποσού κατά την 1η του μηνός..... και ..... κατ' έτος, το ομόλογο αυτό θα είναι άκυρο. Διαφορετικά η ισχύς του θα εξακολουθήσει και το οφειλόμενο ποσό θα ληφθεί κατά πρώτον από τα περιουσιακά στοιχεία του συνεταιρισμού και σε περίπτωση παράλειψης από τα πρόσωπα τα οποία είναι τώρα μέλη ή τα οποία κατά τη διάρκεια ισχύος του υποσχετικού θα καταστούν μέλη με εξαίρεση τα πρόσωπα τα οποία έπαισαν να είναι μέλη του συνεταιρισμού δύο χρόνια πριν η υποχρέωση τεθεί σε ισχύ.

Προς επιβεβαίωση των ανωτέρω τα υπογράφοντα μέλη του διοικητικού συμβουλίου του συνεταιρισμού θέτουμε τις υπογραφές και τις σφραγίδες μας για λογαριασμό του συνεταιρισμού την ..... του μηνός.....

Μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου

Γραμματέας

Ειδοποίηση Ανάληψης

8. Τα μέλη μπορούν να αποσύρουν ποσά άνω των £ 5 ακολουθώντας την εξής κλίμακα προειδοποίησης:

— £ 2.10s με αίτηση στο Διοικητικό συμβούλιο

£ 2.10s	ως	£ 5.	2	εβδομάδες
5		10	3	»
10		20	4	»
20		30	4	»
30		40	6	»
40		50	7	»
50		60	8	»
60		70	9	»
70		80	10	»
80		90	11	»
90		100	12	»

Περιπτώσεις Δυσπραγίας

9. Μέλος που βρίσκεται σε κατάσταση δυσπραγίας μπορεί να αποσύρει οποιοδήποτε ποσό διαθέτει στα κεφάλαια του συνεταιρισμού κατά τη διακριτική ευχέρεια του διοικητικού συμβουλίου.

Μείωση Αριθμού Μεριδών

10. Σε περίπτωση που το διοικητικό συμβούλιο έχει στη διάθεσή του μετρητά περισσότερα από όσα μπορεί επωφελώς να επενδύσει, έχει την εξουσία να μειώσει τον αριθμό των μερίδων που κατέχουν τα μέλη. Εξαγοράζονται κατά προτεραιότητα μερίδες από τα μέλη που διαθέτουν τον ανώτατο αριθμό. Τα μέλη μπορούν να αφήσουν τα πλεονάζοντα ποσά στα κεφάλαια του συνεταιρισμού μετά την εκπινοή της ειδοποίησης, αλλά έκτοτε δεν θα καταβάλλεται σε αυτά τόκος.

Διανομή Κερδών

11. Τα καθαρά αποτελέσματα όλων των επιχειρηματικών δραστηριοτήτων, πλην των χονδρεμπορικών που αναφέρονται στη συνέχεια, οι οποίες διεξάγονται από το συνεταιρισμό, μετά την καταβολή ή την πρόβλεψη των δαπανών διαχείρισης, τόκου δανείων, κατάλληλων αποσβέσεων παγίου κεφαλαίου και μερισμάτων για το κεφάλαιο των μερίδων, όπως προαναφέρθηκε, θα χρησιμοποιούνται κατά καιρούς με απόφαση της τακτικής τριμηνιαίας γενικής συνέλευσης είτε προς αύξηση του κεφαλαίου ή των δραστηριοτήτων του συνεταιρισμού ή σε ευαγή σκοπό αλληλοβοήθειας και το υπόλοιπο μείον δύο και μισό τοις εκατό θα διανέμεται μεταξύ των μελών του συνεταιρισμού σε αναλογία προς το ύψος των αγορών τους από το κατάστημα κατά τη διάρκεια του τριμήνου. Τα κέρδη που προέρχονται από αγαθά πωλούμενα σε μή μέλη θα καταχωρούνται στις αποσβέσεις παγίου κεφαλαίου.

Τρόπος Διεξαγωγής Εργασιών

12. Όλες οι εισπράξεις οι προερχόμενες από συμμετοχές στο κεφάλαιο, δωρεές, δικαιώματα εγγραφής, πρόστιμα κλπ. θα καταθέτονται σε λογαριασμό που θα ανοιχθεί σε κάποια τράπεζα, η οποία θα επιλεγεί από το διοικητικό συμβούλιο εξ ονόματος του συνεταιρισμού, εκτός αν τα διαθέσιμα του συνεταιρισμού είναι τόσο μικρά που δεν επιτρέπουν τη διατήρηση τέτοιου λογαριασμού, οπότε διατηρούνται με τη φροντίδα του στα χέρια του ταμιά. Τα ποσά αυτά θα χρησιμοποιούνται για την εξυπηρέτηση των σκοπών του συνεταιρισμού σύμφωνα με τους κανόνες του. Το μέρος των κεφαλαίων του συνεταιρισμού το οποίο δεν απαιτείται να χρησιμοποιηθεί αμέσως ή προς εξυπηρέτηση συνήθων υποχρεώσεων, κατά τις προαναφερθείσες διατάξεις, θα επενδύεται από τους επιτρόπους με τη σύμφωνη γνώμη της τριμηνιαίας συνέλευσης ή μιάς ειδικής γενικής συνέλευσης των μελών. Οι δοσοληψίες του συνεταιρισμού θα διεξάγονται με μετρητά.

13. Οι δραστηριότητες του συνεταιρισμού διακρίνονται σε δύο τμήματα: χονδρεμπορίου και λιανεμπορίου.

Χονδρεμπορικό Τμήμα

14. Το χονδρεμπορικό τμήμα θα υπάρχει για την εξυπηρέτηση εκείνων των μελών που επιθυμούν να προμηθεύονται είδη σε μεγάλες ποσότητες.

15. Το τμήμα αυτό θα το διαχειρίζεται επιτροπή από οκτώ πρόσωπα και τους τρεις επιτρόπους του συνεταιρισμού, οι οποίοι θα συνεδριάζουν κάθε Τετάρτη στις επτά και μισή το βράδυ. Θα ασκούν τη διαχείριση αγορών και πωλήσεων προϊόντων για τα οποία έχει συμφωνήσει το διοικητικό συμβούλιο να υπάρχουν αποθέματα στο τμήμα αυτό. Η επιτροπή εκλέγεται κατά τις τριμηνιαίες συνελεύσεις του Απριλίου και του Οκτωβρίου κάθε χρόνου. Τέσσερα από τα μέλη αποχωρούν εναλλάξ κατά τις περιόδους αυτές.

16. Το τμήμα αυτό θα επιβαρύνεται με τόκο πέντε τοις εκατό το χρόνο για το κεφάλαιο που του παραχωρείται εκ μέρους του διοικητικού συμβουλίου.

17. Τα κέρδη που προέρχονται από αυτό το τμήμα μετά την καταβολή των δαπανών διαχείρισης και άλλων δαπανών, περιλαμβανομένου του προαναφερθέντος τόκου, διαιρούνται κάθε τρίμηνο σε τρία μέρη. Το ένα μέρος από αυτά αποτελεί αποθεματικό για την αντιμετώπιση ζημιών που ενδέχεται να προκύψουν κατά τη διεξαγωγή των εργασιών μέχρις ότου εξισωθεί με το αναγκαίο πάγιο κεφάλαιο και τα λοιπά δύο μέρη διανέμονται μεταξύ των μελών σε αναλογία με το ύψος των αγορών τους από το τμήμα αυτό.

Διοίκηση του Συνεταιρισμού

18. Η διοίκηση του συνεταιρισμού απαρτίζεται από τον πρόεδρο, τον ταμιά, το γραμματέα, τρεις επιτρόπους και πέντε μέλη του διοικητικού συμβουλίου που εκλέγονται κατά την πρώτη γενική συνέλευση που θα συγκληθεί μετά την επικύρωση των παρόντων κανόνων. Στη συνέχεια, ο πρόεδρος, ο γραμματέας και οι επιτρόποι θα εκλέγονται από τη γενική συνέλευση που συνέρχεται τον Ιανουάριο και τα μέλη του διοικητικού συμβουλίου θα εκλέγονται από τη γενική συνέλευση του Ιουλίου κάθε έτους. Οι πρώτοι αξιωματούχοι μπορούν να επανεκλεγούν. Όταν λόγω θανάτου, παραίτησης ή άλλης αιτίας κενωθεί θέση επιτρόπου ή άλλου αξιωματούχου του

συνεταιρισμού, συγκαλείται έκτακτη γενική συνέλευση των μελών κατά την οποία εκλέγονται άλλα άτομα για την πλήρωση των κενών. Δεν μπορούν να είναι υποψήφιοι για αξιώματα επιτρόπου ή μέλους του διοικητικού συμβουλίου άτομα τα οποία δεν έχουν συμπληρώσει έξι μήνες ως μέλη, ούτε υποψήφιοι για το αξίωμα του Προέδρου άτομα τα οποία δεν υπήρξαν προηγούμενης επίτροποι ή μέλη του διοικητικού συμβουλίου.

Επιχειρηματική διαχείριση

19. Η γενική διαχείριση του συνεταιρισμού διεξάγεται, με βάση τις ακολουθούσες διατάξεις από το διοικητικό συμβούλιο, το οποίο έχει υπό τον έλεγχό του όλες τις επιχειρηματικές δραστηριότητες που διεξάγονται από το συνεταιρισμό ή για λογαριασμό του, τον καθορισμό των προσώπων που θα απασχοληθούν και το ύψος των πληρωμών για τις δραστηριότητες αυτές, το διορισμό των πωλητών ή άλλων αξιωματούχων που είναι αναγκαίοι, τον καθορισμό των καθηκόντων και των μισθών, κατά την κρίση τους, υπό την αίρεση έγκρισης από την τριμηνιαία συνέλευση. Όλα τα μέλη του συνεταιρισμού, για εργασίες ή υπηρεσίες που προσφέρουν στο συνεταιρισμό ή για λογαριασμό του θα αμείβονται με αποδοχές τις οποίες καθορίζει το διοικητικό συμβούλιο. Πρόσωπα που δεν είναι μέλη μπορούν να απασχολούνται από το διοικητικό συμβούλιο με τις ίδιες αποδοχές όπως τα μέλη.

Συμφωνητικά

20. Όλα τα συμφωνητικά στα οποία μετέχει ή τα οποία εγκρίνει το διοικητικό συμβούλιο εξ ονόματος του συνεταιρισμού για οποιοδήποτε σκοπό ή συνδεδεμένα με οποιαδήποτε δραστηριότητα διεξαγόμενη ή επιδιωκόμενη να διεξαχθεί από το συνεταιρισμό σε συμφωνία με τις διατάξεις των κανόνων που ισχύουν κάθε φορά, δεσμεύουν όλα τα μέλη του συνεταιρισμού. Όλα τα πρόσωπα που διατυπώνουν απαιτήσεις στηριζόμενες σε τέτοια συμφωνητικά θα έχουν τα δικαιώματα επίκλησης της ευθύνης των μελών του συνεταιρισμού, σε περίπτωση ανεπάρκειας των περιουσιακών στοιχείων του συνεταιρισμού, τα οποία προβλέπονται στους κανόνες 21 και 44. Η υπογραφή του γραμματέα μαζί με την υπογραφή του προέδρου ή του προεδρεύοντος στη σχετική συνεδρίαση του διοικητικού συμβουλίου κατά την οποία έγινε αποδεκτό το συμφωνητικό θα συνιστούν επαρκή τεκμηρίωση για όλες τις απαιτήσεις που διατυπώνονται καλή τη πίστει, εφόσον το συμφωνητικό έχει καταρτισθεί σύμφωνα με τους κανόνες του συνεταιρισμού.

Είσπραξη Οφειλών από Μεριδες

21. Τα ποσά που οφείλονται από τα μέλη, σύμφωνα με τις διατάξεις αυτών των κανόνων, για τις μερίδες ή για άλλους λόγους θα εισπράττονται από αυτά, τους εκτελεστές της διαθήκης τους ή τους διαχειριστές, δια της νομικής οδού, ως χρέη προς το συνεταιρισμό. Ο γραμματέας θα παρουσιάζει στις τριμηνιαίες συνελεύσεις τις εισπράξεις από οφειλές για μερίδες ή πρόστιμα ή άλλες οφειλές προς το συνεταιρισμό, καθώς και τις πληρωμές προς τα μέλη, σύμφωνα με τις διατάξεις αυτών των κανόνων, κατά το διάστημα που μεσολάβησε από την προηγούμενη παρουσίαση. Αντίγραφο των αποτελεσμάτων θα δίδεται στους επιτρόπους του συνεταιρισμού, οι οποίοι με απόφαση αυτής της συνέλευσης θα λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα κατά την κρίση τους για την πραγματοποίηση της είσπραξης του οφειλόμενου ποσού. Τα αποτελέσματα θα διαβιβάζονται στους αναφερόμενους στη συνέ-

χεια διαιτητές στην περίπτωση που παίρνονται μέτρα αναγκαστικής είσπραξης των οφειλών από μερίδες στο συνεταιρισμό, όπως στη συνέχεια καθορίζεται.

Αποχώρηση ή διαγραφή

22. Το μέλος που έχει εξοφλήσει τις μερίδες του μπορεί να αποχωρήσει από το συνεταιρισμό με γραπτή δήλωση της πρόθεσής του προς το γραμματέα. Το μέλος που δεν έχει εξοφλήσει τις μερίδες του μπορεί να αποχωρήσει ύστερα από σύμφωνη γνώμη της πλειοψηφίας των μελών του διοικητικού συμβουλίου. Με την αποχώρηση ή τη διαγραφή μέλους, επιστρέφεται το κεφάλαιο που έχει καταβάλει με όλους τους οφειλόμενους τόκους ή κέρδη, αν υπάρχουν, εντός έξι μηνών από της αποχώρησης ή διαγραφής. Το μέλος που έχει συμμετάσχει στα κέρδη υπόκειται σε παρακράτηση ενός ποσού (το οποίο δεν υπερβαίνει τα 2 σελλίνια), κατά την κρίση του διοικητικού συμβουλίου, στην περίπτωση που αποχωρήσει από το συνεταιρισμό. Οι παρακρατήσεις αυτές μεταφέρονται στις αποσβέσεις παγίου κεφαλαίου.

Μερίδες Αποβιώσαντος Μέλους

23. Αν ένα μέλος αποβιώσει χωρίς να αφήσει διαθήκη, καταλείποντας σύζυγο, το διοικητικό συμβούλιο θα αποδώσει σε αυτή ή αυτόν το κεφάλαιο που έχει καταβάλει το εν λόγω μέλος με όλα τα οφειλόμενα μερίσματα, εντός δύο μηνών από της ενημέρωσής του για το θάνατο του μέλους αν οι μερίδες του μέλους που απεβίωσε, χωρίς να αφήσει διαθήκη, είναι ολιγότερες των τριάντα. Αν οι μερίδες είναι περισσότερες από τριάντα, ακολουθείται η κλίμακα προειδοποίησης του 8ου κανόνα. Αν το μέλος που απεβίωσε δεν καταλείπει σύζυγο αλλά τέκνο ηλικίας κάτω των είκοσι ενός ετών, το διοικητικό συμβούλιο, εντός του προαναφερθέντος χρόνου, είτε θα καταβάλει τα ποσά στο τέκνο ή στα τέκνα εξίσου, αν είναι περισσότερα από ένα είτε θα τα χρησιμοποιήσει προς όφελός τους χωρίς οποιαδήποτε επιβάρυνση σε κάθε περίπτωση. Αν μέλος αποβιώσει χωρίς να αφήσει διαθήκη και χωρίς να καταλείπει σύζυγο ή τέκνο κάτω των είκοσι ενός ετών, το διοικητικό συμβούλιο οφείλει να καταβάλει όλα τα οφειλόμενα ποσά των μερίδων σε όποιο πρόσωπο δικαιούται μέρος της περιουσίας του θανόντος σύμφωνα με τους κανόνες διανομής της περιουσίας των άνευ διαθήκης. Αν μέλος αποβιώσει αφήνοντας διαθήκη, το διοικητικό συμβούλιο με την παρουσίαση των εγγράφων επικύρωσης της διαθήκης ή εγγράφων διαχείρισης της διαθήκης καταβάλλει τα ποσά στους εκτελεστές ή διαχειριστές της διαθήκης εντός του προαναφερθέντος χρόνου αφότου ενημερώθηκαν για το θάνατο του διαθέτη.

Καθήκοντα Ελεγκτών

24. Θα υπάρχουν δύο ελεγκτές του συνεταιρισμού, οι οποίοι θα εκλέγονται κατά την πρώτη και τρίτη τριμηνιαία συνέλευση κάθε χρόνου, και θα αποχωρούν αντίστοιχα, διατηρώντας τη δυνατότητα επανεκλογής. Το διοικητικό συμβούλιο μεριμνά ώστε οι λογαριασμοί για τις δραστηριότητες που διεξάγονται για λογαριασμό του συνεταιρισμού να καταχωρούνται κανονικά στα κατάλληλα βιβλία και να συντάσσεται λογαριασμός αποτελεσμάτων του συνεταιρισμού με όλα τα αναγκαία παραστατικά μέχρι την Τρίτη που ακολουθεί τη δεκάτη - πέμπτη των μηνών Μαρτίου, Ιουνίου, Σεπτεμβρίου και Δεκεμβρίου κάθε χρόνου, ο οποίος να τίθεται στη διάθεση των αρμο-

δίων για τον έλεγχο μεταξύ δέκα και δεκαπέντε ημερών πριν από την ημέρα που καθορίστηκε για την τριμηνιαία συνέλευση του συνεταιρισμού, όπως ορίζεται στη συνέχεια. Θα θέτει επίσης στη διάθεση της συνέλευσης ισολογισμό εισπράξεων και πληρωμής και ενεργητικού και παθητικού του συνεταιρισμού, υπογραφόμενο από τους ελεγκτές, με ανάλυση των υποθέσεων του συνεταιρισμού από την τελευταία τριμηνιαία συνέλευση και την τότε κατάσταση. Οι ελεγκτές θα παρουσιάζουν στις συνελεύσεις έκθεση για τον ισολογισμό που ετέθη στη διάθεσή τους και στην περίπτωση που δεν τον υιοθετούν στο σύνολο ή κατά ένα μέρος του, θα αναφέρονται ειδικά σε αυτό στη συνέλευση. Κάθε ισολογισμός που έχει υπογραφεί από τους ελεγκτές, αφού έχει εγκριθεί από τη συνέλευση θα δεσμεύει όλα τα μέλη του συνεταιρισμού. Τα λογιστικά βιβλία του συνεταιρισμού είναι διαθέσιμα προς εξέταση και κάθε μέλος μπορεί να ελέγξει το λογαριασμό του ή τους γενικούς λογαριασμούς του συνεταιρισμού σε κάθε εύλογο χρόνο κατά τη διάρκεια ενός μηνός μετά τη συνέλευση.

Καθήκοντα του Διοικητικού Συμβουλίου

25. Το διοικητικό συμβούλιο θα συνεδριάζει κάθε Πέμπτη στις επτά και τριάντα το βράδυ και θα έχει απαρτία όταν είναι παρόντα έξι από τα μέλη του. Σε όλες τις περιπτώσεις εξ ονόματος του συνεταιρισμού και όλες οι πράξεις και εντολές του στα πλαίσια των αρμοδιοτήτων που του έχουν εκχωρηθεί θα έχουν και αποτέλεσμα ισοδύναμο με τις πράξεις και εντολές της πλειοψηφίας των μελών της γενικής συνέλευσης των συνεταιρισμών. Κατά τις συνεδριάσεις κάθε θέμα θα αποφασίζεται κατά πλειοψηφία. Έκτακτη συνεδρίαση του διοικητικού συμβουλίου μπορεί να συγκληθεί από δύο μέλη με αίτηση που υποβάλλεται προς το γραμματέα μία πλήρη ημέρα πριν από τη σύγκληση. Κατά την έκτακτη συνεδρίαση δεν εξετάζονται άλλα θέματα πλην του καθοριζομένου στην αίτηση σύγκλησης. Τα μέλη του διοικητικού συμβουλίου θα συγκαλούν όλες τις συνεδριάσεις του συνεταιρισμού όταν θα υποβάλλονται σχετικά αιτήματα, όπως εδώ αναφέρονται. Στα μέλη του διοικητικού συμβουλίου που δεν προσέρχονται ένα τέταρτο της ώρας μετά την καθορισθείσα ώρα συνεδρίασεως επιβάλλεται πρόστιμο τριών πενήνων, εκτός αν προβάλουν λόγους απουσίας που ικανοποιούν την πλειοψηφία των μελών. Ο γραμματέας τηρεί κατάλογο των παρόντων στις συνεδριάσεις μελών.

Γενική και τριμηνιαίες Συνελεύσεις

26. Η γενική συνέλευση των μελών συνέρχεται την πρώτη Δευτέρα κάθε μήνα στις οκτώ το βράδυ. Οι συνελεύσεις της πρώτης Δευτέρας των μηνών Ιανουαρίου, Απριλίου, Ιουλίου και Οκτωβρίου αποτελούν τις τριμηνιαίες συνελεύσεις του συνεταιρισμού, κατά τις οποίες οι αξιωματούχοι παρουσιάζουν τις εκθέσεις πεπραγμένων, στις οποίες αναφέρονται το ύψος των κεφαλαίων και η αξία των αποθεμάτων που διαθέτει ο συνεταιρισμός.

Σκοποί των Τακτικών Γενικών Συνελεύσεων

27. Οι τακτικές γενικές συνελεύσεις των μελών αποβλέπουν στην επεξήγηση των αρχών και των κανόνων του συνεταιρισμού, στη συζήτηση των υποθέσεων του και στην υποβολή προτάσεων για βελτιώσεις ή αλλαγές προς καθοδήγηση του διοικητικού συμβουλίου και στην έγκριση αποδοχής υποψηφίων που επιθυμούν να γίνουν μέλη του συνεταιρισμού.

Εκτακτες Γενικές Συνελεύσεις

28. Εκτακτη γενική συνέλευση μπορεί να συγκληθεί οποτεδήποτε με απόφαση του διοικητικού συμβουλίου, με ανακοίνωση που αναρτάται στην αίθουσα συνεδριάσεων και στα κύρια σημεία δραστηριότητας του συνεταιρισμού, όπου αναφέρεται ο χρόνος και τα θέματα της συνέλευσης, τουλάχιστον έξι πλήρεις ημέρες πριν από τη συνέλευση. Μπορεί επίσης να συγκληθεί από είκοσι μέλη με γραπτή αίτηση την οποία υπογράφουν και στην οποία αναφέρεται το θέμα, παρέχοντας επίσης περιθώριο έξι πλήρων ημερών.

Κανένα άλλο θέμα δεν μπορεί να συζητηθεί κατά τις συνελεύσεις αυτές πλην των οριζόμενων στην ανακοίνωση σύγκλησης.

Αριθμός Απαρτίας

29. Οι γενικές συνελεύσεις συνέρχονται στον τόπο της κύριας δραστηριότητας του συνεταιρισμού ή σε άλλο μέρος που μπορούν να αποφασίσουν οι τριμηνιαίες συνελεύσεις. Η συνέλευση δεν προχωρεί στις εργασίες της εκτός αν τουλάχιστον είκοσι μέλη του συνεταιρισμού που έχουν δικαίωμα ψήφου είναι παρόντα μία ώρα μετά την καθορισθείσα για την έναρξη. Διαφορετικά, αν δεν πρόκειται για τριμηνιαία συνέλευση του συνεταιρισμού ή έκτακτη γενική συνέλευση που έχει συγκληθεί από το διοικητικό συμβούλιο, αναβάλλεται η συνεδρίαση για την ίδια ημέρα της επόμενης εβδομάδας, αν δε έχει συγκληθεί με αίτηση μελών, ματαιώνεται. Η γενική συνέλευση μπορεί να αναβληθεί για οποιοδήποτε χρόνο, που όμως δεν υπερβαίνει τις δεκατέσσερις πλήρεις ημέρες. Σε καμιά περίπτωση η συνέλευση δεν θεωρείται σε αδυναμία να χειρισθεί τις υποθέσεις της λόγω έλλειψης απαρτίας, αφότου καταληφθεί η έδρα.

Ψήφοι

30. Σε όλες τις συνελεύσεις του συνεταιρισμού κάθε μέλος έχει μόνο μία ψήφο.

Καθήκοντα του Προέδρου

31. Ο Πρόεδρος προεδρεύει σε όλες τις συνελεύσεις του συνεταιρισμού. Σε περίπτωση απουσίας του σε οποιαδήποτε από τις συνελεύσεις του συνεταιρισμού, οι παρόντες αξιωματούχοι και τα μέλη εκλέγουν μεταξύ τους τον πρόεδρο της συγκεκριμένης συνέλευσης. Ο πρόεδρος ή ο προεδρεύων υπογράφει τα πρακτικά της συνέλευσης του συνεταιρισμού καθώς και τα συμφωνητικά και διαθέτει την αποφασιστική ψήφο επί πλέον της ψήφου του ως μέλους.

Καθήκοντα του Γραμματέα

32. Ο γραμματέας είναι παρών σε όλες τις συνελεύσεις του συνεταιρισμού. Καταγράφει ορθά τα ονόματα των αξιωματούχων και των μελών του διοικητικού συμβουλίου που παρευρίσκονται και τα πρακτικά των συζητήσεων, τα οποία στη συνέχεια μεταφέρει σε βιβλίο όπου επικυρώνονται με την υπογραφή του προεδρεύοντος της συνελεύσεως. Επί πλέον των προαναφερθέντων καθηκόντων του, προσυπογράφει όλα τα συμφωνητικά τα οποία συνάπτονται ή εγκρίνονται από το διοικητικό συμβούλιο και όλα τα ομόλογα που εκδίδονται για λογαριασμό του συνεταιρισμού προς επικύρω-

σή τους, δέχεται αιτήσεις εγγραφής και αιτήματα πληρωμών κάθε είδους, που προβλέπονται από τους κανόνες. Τηρεί τους λογαριασμούς, τα παραστατικά και τα έγγραφα του συνεταιρισμού με τον τρόπο και για τους σκοπούς που ορίζει το διοικητικό συμβούλιο. Προετοιμάζει τα ετήσια και λοιπά δελτία που προβλέπονται από το νόμο για τους συνεταιρισμούς να στέλνονται στον προϊστάμενο της υπηρεσίας συνεταιρισμών, εισπράττει τις εισφορές για τις μερίδες και τα πρόστιμα που οφείλονται στο συνεταιρισμό και μετά το πέρας της συνέλευσης τα παραδίδει στον ταμία. Ο γραμματέας, σε όλες τις περιπτώσεις κατά την εκτέλεση των καθηκόντων του ενεργεί υπό την επίβλεψη, τον έλεγχο και την καθοδήγηση του διοικητικού συμβουλίου.

Καθήκοντα του Ταμία

33. Ο ταμίας είναι υπεύθυνος για τα ποσά χρημάτων, που κατά καιρούς του παραδίδει ο γραμματέας ή άλλο πρόσωπο για λογαριασμό του συνεταιρισμού και για την τοποθέτηση ή χρησιμοποίησή τους κατ' εντολή του διοικητικού συμβουλίου με τον τρόπο που αυτό ορίζει. Συντάσσει ισοζύγιο χρηματικών εισπράξεων / πληρωμών κάθε εβδομάδα και παραδίδει αντίγραφο στο γραμματέα και, αν απαιτείται, παρευρίσκεται σε κάθε γενική συνέλευση.

Καθήκοντα των Επιτρόπων

34. Η περιουσία του συνεταιρισμού βρίσκεται υπό τη διαχείριση των επιτρόπων, οι οποίοι τη διαχειρίζονται προς το συμφέρον του συνεταιρισμού. Κάθε επιχορήγηση, μεταβίβαση και διασφάλιση της περιουσίας προς το συμφέρον του συνεταιρισμού και όλα τα παραστατικά και τα ασφαλιστήρια για τη διασφάλιση του συνεταιρισμού θα γίνονται στα ονόματα των κάθε φορά επιτρόπων. Οι επίτροποι θα πραγματοποιούν όλες τις συναλλαγές που σχετίζονται με την κατάθεση και ανάληψη χρημάτων από την τράπεζα. Κάθε επίτροπος έχει το δικαίωμα, σε κάθε πρόσφορο χρόνο, να εξετάζει τα λογιστικά βιβλία και τα παραστατικά των δραστηριοτήτων που πραγματοποιούνται για λογαριασμό του συνεταιρισμού και να παίρνει αντίγραφά τους ή μέρος αυτών. Οι επίτροποι έχουν και κάνουν χρήση των καθηκόντων και λειτουργιών που τους παραχωρούνται από το νόμο για τους συνεταιρισμούς, εκτός αν οι παρόντες κανόνες ορίζουν διαφορετικά.

Επίτροποι Αρνούμενοι τη Μεταβίβαση

35. Στην περίπτωση που επίτροπος, του οποίου αφαιρείται η ιδιότητα ή αμελεί να μεταβιβάσει περιουσιακό στοιχείο του συνεταιρισμού, όπως εντέλλεται το διοικητικό συμβούλιο, εάν είναι μέλος διαγράφεται, από το συνεταιρισμό και παύει να έχει οποιαδήποτε απαίτηση από το συνεταιρισμό για εισφορές που έχει καταβάλει. Το διοικητικό συμβούλιο κινεί τις νομικές διαδικασίες για να υποχρεώσει τον ανυπάκουο επίτροπο, μέλος ή όχι, να μεταβιβάσει ή εγκαταλείψει το περιουσιακό στοιχείο.

Διασφάλιση έναντι Αξιωματούχων και Άλλων

36. Κάθε πρόσωπο που τοποθετείται σε θέση που σχετίζεται με είσπραξη, διαχείριση ή καταβολή χρημάτων για τους σκοπούς του συνεταιρισμού, πριν από την ανάληψη των καθηκόντων του οφείλει να παρέχει εγγύηση, σύμφωνα με το νόμο για τους συνεταιρισμούς, που να κρίνεται επαρκής από το διοικητικό συμβούλιο.

Καθήκοντα των Αγοραστών

37. Σε κανένα πρόσωπο άλλο από τα τακτικά οριζόμενα από τους αξιωματούχους ή μέλη δεν επιτρέπεται να αγοράζει οτιδήποτε για λογαριασμό του συνεταιρισμού. Οι αξιωματούχοι του συνεταιρισμού σε καμιά περίπτωση και με οποιαδήποτε δικαιολογία δεν μπορούν να αγοράζουν αγαθά παρά μόνο μετρητοίς. Αξιωματούχος που ενεργεί αντίθετα με τον κανόνα αυτόν θα διαγράφεται.

Ευθύνη του Συνεταιρισμού

38. Ο συνεταιρισμός δεν έχει ευθύνη για τα χρέη οποιουδήποτε μέλους παρά μέχρι του ποσού της μερίδας ή των μερίδων που κατέχει το μέλος. Σε περίπτωση χρεωκοπίας ή αδυναμίας πληρωμής χρέους και εφόσον υποβληθεί αίτηση προς τους αξιωματούχους του συνεταιρισμού από το δανειστή ή τους δανειστές του μέλους για ενημέρωσή τους ως προς το ποσόν του κεφαλαίου, που το μέλος αυτό έχει επενδύσει στα κεφάλαια του συνεταιρισμού, οι αξιωματούχοι υποχρεούνται να εξετάσουν το λογαριασμό του μέλους και να προβούν σε δήλωση για το λογαριασμό αυτό. Στην περίπτωση που ο δανειστής ή οι δανειστές απαιτούν το ποσό, που έχει επενδύσει το μέλος, το οφειλόμενο στο μέλος αυτό ποσό, μετά την πληρωμή των αναγκαίων δαπανών, θα καταβληθεί στο πρόσωπο που είναι αρμόδιο να το εισπράξει, αφού υπογράψει στο βιβλίο, όπως στην περίπτωση διαγραφής μελών.

Διαφορές

39. Σε περίπτωση που ανακύψει διαφορά μεταξύ του συνεταιρισμού και μέλους ή μελών ή προσώπων που ενεργούν για λογαριασμό των μελών ή σε περίπτωση διαμαρτυρίας εναντίον μέλους ή αξιωματούχων, υποβάλλεται αίτημα ικανοποίησης προς τους αξιωματούχους και τα μέλη του διοικητικού συμβουλίου. Εάν δεν υπάρξει ικανοποίηση, μπορεί να γίνει προσφυγή προς τη γενική συνέλευση των μελών του συνεταιρισμού, της οποίας η απόφαση είναι τελική και δεσμευτική, πλην της περίπτωσης προσφυγής στη διαιτησία.

Διαιτησία διαφορών

40. Σε περίπτωση μη διευθέτησης, σύμφωνα με τον προηγούμενο κανόνα, διαφοράς που ανέκυψε μεταξύ μέλους ή προσώπου ενεργούντος για λογαριασμό μέλους και των επιτρόπων, του ταμιά ή άλλου αξιωματούχου του συνεταιρισμού ή του διοικητικού συμβουλίου, η διαφορά αναπέμπεται στη διαιτησία σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις (13 και 14 Βικτόρια σ. 115, 5, 23). Για το σκοπό αυτό κατά τη δεύτερη συνέλευση του συνεταιρισμού μετά την επικύρωση των παρόντων κανόνων από τον Προϊστάμενο της Υπηρεσίας Συνεταιρισμών, θα προταθούν και θα εκλεγούν πέντε διαιτητές από τους οποίους κανείς δεν θα έχει συμφέροντα αμέσως ή εμμέσως συνδεόμενα με τα κεφάλαια του συνεταιρισμού. Σε κάθε περίπτωση διαφοράς, τα ονόματα των διαιτητών θα αναγράφονται σε τεμάχια χαρτιού και θα τοποθετούνται σε γυάλινο δοχείο, και τα τρία από αυτά που θα ανασύρονται πρώτα από το διαμαρτυρούμενο ή από πρόσωπο που αυτός ορίζει, θα αποτελούν τους διαιτητές, οι οποίοι θα αποφασίζουν για το αντικείμενο της διαφοράς. Σε περίπτωση κένωσης μιας θέσης διαιτητή θα εκλέγεται άλλος κατά την αμέσως επόμενη γενική συνέλευση.

Βλαπτική Συμπεριφορά

41. Το διοικητικό συμβούλιο μπορεί να αναστείλει τη συμμετοχή οποιουδήποτε μέλους που επιδεικνύει συμπεριφορά βλαπτική για το συνεταιρισμό μέχρι να φέρει το θέμα στη γενική συνέλευση (αφού δοθεί προειδοποίηση τριών ημερών προς το καταγγελλόμενο μέλος), η οποία έχει την εξουσία να διαγράψει το μέλος ή να πάρει άλλα μέτρα κατά την κρίση της. Το μέλος που διαγράφεται με τον τρόπο αυτό δεν μπορεί εκ νέου να γίνει αποδεκτό παρά με πλειοψηφία δύο τρίτων των παρόντων κατά τη γενική συνέλευση. Στην περίπτωση αυτή απαιτείται να ενημερωθεί η προηγούμενη γενική συνέλευση για την πρόθεση υποβολής πρότασης επανεγγραφής.

Πνευματική Καλλιέργεια των Μελών

42. Ειδικό χωριστό ταμείο ιδρύεται για την πνευματική καλλιέργεια των μελών του συνεταιρισμού και των μελών των οικογενειών τους των οποίων έχουν την επιμέλεια, με τη λειτουργία της βιβλιοθήκης που έχει ήδη εγκατασταθεί και με άλλους τρόπους μαθητείας που κρίνονται πρόσφοροι. Οι πόροι του ταμείου αποτελούνται από παρακράτηση δυόμισι τοις εκατό από τα κέρδη και από όλα τα επιβαλλόμενα πρόστιμα λόγω παράβασης των κανόνων. Τη διαχείριση του ταμείου θα ασκεί επιτροπή από έντεκα μέλη, που ορίζεται για το σκοπό αυτό κατά την ετήσια συνέλευση. Κενά που δημιουργούνται στην επιτροπή συμπληρώνονται κατά τις τριμηνιαίες συνελεύσεις.

Διαμαρτυρίες και Προτάσεις

43. Αν κάποιος μέλος έχει να καταθέσει διαμαρτυρία σχετιζόμενη με τις ποιότητες ή τις τιμές στις οποίες πωλούνται τα προϊόντα από το συνεταιρισμό ή με τη συμπεριφορά των υπαλλήλων ή των αξιωματούχων του συνεταιρισμού, η διαμαρτυρία αυτή απευθύνεται γραπτώς προς το διοικητικό συμβούλιο από το διαμαρτυρόμενο μέλος ή από άλλο μέλος εκ μέρους του. Η διαμαρτυρία ερευνάται και λαμβάνεται απόφαση από το διοικητικό συμβούλιο, η οποία καταχωρείται στο βιβλίο πρακτικών. Εάν το διαμαρτυρόμενο μέλος δεν ικανοποιείται από την απόφαση, το θέμα φέρεται στη γενική συνέλευση των μελών. Αν και πάλι το θέμα δεν διευθετηθεί προς ικανοποίηση των διαμαρτυρομένων μερών, το θέμα φέρεται σε έκτακτη γενική συνέλευση που συγκαλείται για το σκοπό αυτό και της οποίας η απόφαση είναι τελεσίδικη. Κατά τον ίδιο τρόπο τα μέλη μπορούν να απευθύνουν στο διοικητικό συμβούλιο γραπτώς προτάσεις για περισσότερη αποτελεσματικότητα προς την κατεύθυνση των στόχων του συνεταιρισμού, οι οποίες εξετάζονται από το διοικητικό συμβούλιο.

Διάλυση του Συνεταιρισμού

44. Ο συνεταιρισμός διαλύεται είτε με απόφαση δύο έκτακτων γενικών συνελεύσεων των μελών που συγκαλούνται σε διάστημα όχι μικρότερο από δέκα και μεγαλύτερο από τριάντα ημέρες μεταξύ τους, είτε από το διοικητικό συμβούλιο είτε από μια εικοσάδα μελών του συνεταιρισμού, με ειδοποίηση που στέλνεται σε κάθε περίπτωση σε κάθε μέλος του συνεταιρισμού, με τρόπο που αποφασίζεται από το διοικητικό συμβούλιο και με πλειοψηφία τουλάχιστον τριών τετάρτων των παρόντων στις συνελεύσεις μελών, τα οποία έχουν τουλάχιστον τα πέντε έκτα του κεφαλαίου των μεριδίων του

συνεταιρισμού. Διαλύεται επίσης με δικαστική απόφαση εναντίον των επιτρόπων του συνεταιρισμού ύστερα από προσφυγή προσώπου για εξόφληση χρέους προς αυτό εκ μέρους του συνεταιρισμού και εφόσον οι επιτροπικοί δεν καταβάλλουν το χρέος εντός έξι ημερολογιακών μηνών ή δώσουν επαρκείς διασφαλίσεις για την πληρωμή του χρέους ή κινηθούν διαδικασίες προσφυγής εναντίον της απόφασης. Με τη διάλυση του συνεταιρισμού, η περιουσία του θα χρησιμοποιηθεί κατά πρώτον για την πληρωμή όλων των απαιτήσεων που δημιουργήθηκαν κατά την πορεία της επιχειρηματικής δραστηριότητας που διεξήχθη για λογαριασμό του και κατά δεύτερο λόγο για την επιστροφή των κεφαλαίων που χορηγήθηκαν στο συνεταιρισμό υπό μορφή δανείων σύμφωνα με τις προαναφερθείσες διατάξεις και των οφειλομένων τόκων (αν υπάρχουν) με την προτεραιότητα αυτή, και τέλος για την επιστροφή όλων των ποσών που έχουν καταβληθεί για τις μερίδες. Το υπόλοιπο, αν υπάρχει, της περιουσίας θα χρησιμοποιηθεί από τους επιτρόπους του συνεταιρισμού κατά την περίοδο αυτή σε ευαγή ιδρύματα ή κοινωνικούς σκοπούς κατά την κρίση τους. Αν η περιουσία αποδειχθεί ανεπαρκής για την εκπλήρωση των προαναφερθεισών υποχρεώσεων, το διοικητικό συμβούλιο, ή, αν αυτό αμελήσει επί δύο ημερολογιακών μήνες μετά τη διάλυση, οι επιτροπικοί του συνεταιρισμού και όλα τα πρόσωπα που υπήρξαν μέλη κατά τα δύο προ της διάλυσης χρόνια οφείλουν να συνεισφέρουν για να καλύψουν το έλλειμμα, λαμβάνοντας υπόψη τα ποσά που κατέβαλαν και εισέπραξαν όλα αυτά τα πρόσωπα αντίστοιχα όταν ήταν μέλη του συνεταιρισμού. Σε περίπτωση που κάποιο πρόσωπο δεν συνεισφέρει σύμφωνα, με την ποσόστωση που καθορίζονται στον κατάλογο, το ερώτημα κατά πόσον επιβαρύνεται αναλογικά θα εξετάζεται ως θέμα διαφοράς μεταξύ των μελών και του συνεταιρισμού υπό το πνεύμα των παρόντων κανόνων το οποίο μπορεί να παραπεμφθεί στη διαιτησία είτε από το μέλος, το διοικητικό συμβούλιο, είτε από τους επιτρόπους υπό τις προαναφερθείσες εξουσίες.

Τροποποίηση των Κανόνων

45. Κανένας νέος κανόνας δεν θα εισαχθεί ούτε κάποιος από τους περιλαμβανόμενους εδώ κανόνες ή όσους πρόκειται να εισαχθούν θα ανακληθεί ή μεταβληθεί παρά με πλειοψηφία τριών τετάρτων των παρόντων μελών στη γενική συνέλευση του συνεταιρισμού, συγκαλούμενη ύστερα από αίτημα είκοσι ή περισσότερων μελών στον τόπο διεξαγωγής των δραστηριοτήτων του συνεταιρισμού, αφού καθορισθεί η ημερομηνία της συνέλευσης έξι εβδομάδες νωρίτερα. Ο κανόνας που αναφέρεται στη διάλυση του συνεταιρισμού δεν θα μεταβληθεί παρά με πλειοψηφία της συνέλευσης όμοια με την απαιτούμενη για τη διάλυση του συνεταιρισμού όπως προβλέπεται από το σχετικό κανόνα. Αντίγραφο των νέων ή τροποποιημένων κανόνων διαβιβάζεται αμέσως στον προϊστάμενο της υπηρεσίας συνεταιρισμών προς έγκριση, υπογραμμένο από το γραμματέα και τρία μέλη του διοικητικού συμβουλίου. Οι νέοι ή τροποποιημένοι κανόνες θα ισχύουν μετά την επικύρωσή τους από τον προϊστάμενο της υπηρεσίας συνεταιρισμών.

Ειδοποίηση Μεταστέγασης ή Διάλυσης

46. Σε περίπτωση μεταβολής του τόπου δραστηριότητας ή διάλυσης του συνεταιρισμού σχετική ειδοποίηση αποστέλλεται στον προϊστάμενο της υπηρεσίας συνεταιρισμών επτά ημέρες πριν ή μετά τη μεταστέγαση ή διά-

λυση υπογραφόμενη από το γραμματέα ή άλλο κορυφαίο αξιωματούχο του συνεταιρισμού, καθώς και από τρία ή περισσότερα μέλη του συνεταιρισμού.

Ερμηνεία των Κανόνων

47. Κατά την ερμηνεία των κανόνων λέξεις αρσενικού γένους θα εκλαμβάνονται ως ισχύουσες και στο θηλυκό, λέξεις αναφερόμενες σε ένα πρόσωπο ή πράγμα θα θεωρούνται ότι αναφέρονται και σε περισσότερα πρόσωπα ή πράγματα και λέξεις αναφερόμενες σε ομάδα θα θεωρούνται ότι συνεπάγονται την πλειοψηφία αυτής της ομάδας εκτός αν υπάρχει ένδειξη στο περιεχόμενο που δεν συνάδει προς αυτή την ερμηνεία.

JOHN COCKROFT

ABRAHAM GREENNOO

WILLIAM COOPER

JAMES SMITHIES, Γραμματέας

ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΤΙΚΟ ΤΟΥ ΠΡΟΪΣΤΑΜΕΝΟΥ ΤΗΣ ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΩΝ

Με το παρόν βεβαιώ ότι οι κανόνες αυτοί είναι σύμφωνοι με το νόμο και με τις διατάξεις των θεσμικών πλαισίων 15 και 16 Vict. c. 31 των σχετικών με τους βιομηχανικούς συνεταιρισμούς και τους συνεταιρισμούς πρόνοιας.

JOHN TIDD PRATT

Προϊστάμενος της Υπηρεσίας

Συνεταιρισμών της Αγγλίας

13 Ιανουαρίου 1855

Απόδοση όρων:

Director: Μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου

Board of directors: Διοικητικό συμβούλιο

Trustere: Επίτροπος

Registrar of Friendly Societies: Προϊστάμενος της Υπηρεσίας συνεταιρισμών

Bond: Ομόλογο

Subscriptions: Ποσά των μερίδων

Auditors: Ελεγκτές

Laws - Rules: Κανόνες

Μετάφραση Κ.Α.Π.

Κ . Σ . Ο . Σ .

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΚΛΑΔΙΚΗ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗ ΕΝΩΣΗ ΣΟΥΛΤΑΝΙΝΑΣ

ΕΤΟΣ ΙΔΡΥΣΕΩΣ 1940

ΜΕΛΗ: είναι 59 Ενώσεις Συνεταιρισμών Σουλτανοπαραγωγών
περιοχών που περιλαμβάνουν το σύνολο σχεδόν
των σουλτανοπαραγωγών της χώρας

ΕΔΡΑ: ΚΕΝΤΡΙΚΑ ΓΡΑΦΕΙΑ : ΑΘΗΝΑ - Κανάρη 24

ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ - Δ/ση Εργοστασίου : Ηράκλειο Κρήτης

Η ΚΣΟΣ διαθέτει ένα καινούργιο εργοστάσιο εφοδιασμένο με τα πιο σύγχρονα αυτόματα μηχανήματα επεξεργασίας, διαλογής και συσκευασίας σταφίδας, δυναμικότητας 80 τόννων το 7ωρο.

Επίσης διαθέτει άρτια εκπαιδευμένο και πεπειραμένο προσωπικό, εξειδικευμένο στα θέματα σουλτανίνας. Με τα εφόδια αυτά και τη μόνιμη και δημιουργική δραστηριότητα που αναπτύσσει σαν κορυφαία Συνεταιριστική Οργάνωση των σουλτανοπαραγωγών, η ΚΣΟΣ κατατάσσεται μεταξύ των κυριότερων φορέων αξιοποιήσεως της σουλτανίνας και αποτελεί εγγύηση για την άριστη ποιότητά της.

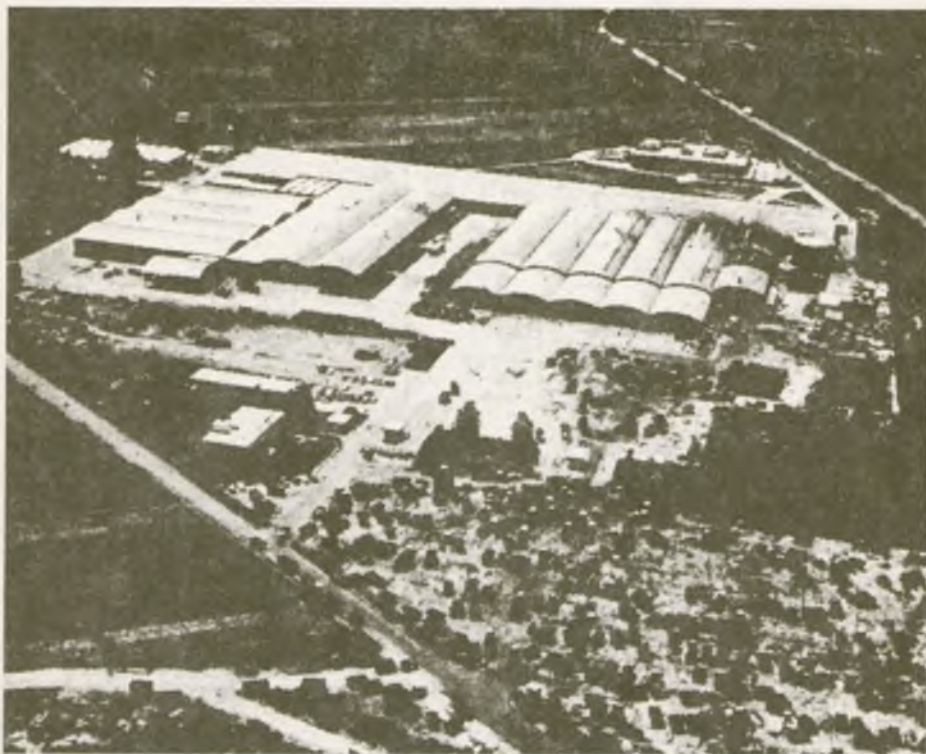
Πρόεδρος του Δ.Σ.: ΠΑΝ. ΤΣΑΚΙΡΗΣ
Διευθυντής: ΓΙΑΝΝΗΣ ΜΠΙΤΟΣ

ΣΕΒΑ Θ ΑΒΕ

ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ

ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΕΩΣ ΘΡΑΚΗΣ

Ξάνθη: Καραολή 79 — Αθήνα Λ. Ριανκούρ 64)

- ΠΡΟΣΤΑΤΕΥΕΙ το εισόδημα των αγροτών.
- ΕΞΑΣΦΑΛΙΖΕΙ ποιότητα στον καταναλωτή.
- ΔΙΝΕΙ εργασία στους ανθρώπους της ακριτικής περιοχής.
- ΒΟΗΘΑ την εθνική οικονομία.
- ΣΤΗΡΙΖΕΙ τη συνεταιριστική ανάπτυξη.

Νέα βιβλία

* Γ. ΧΡ. ΔΑΣΚΑΛΟΥ: *Το μάνατζμεντ των συνεταιρισμών και άλλα γεωργοσυνεταιριστικά δημοσιεύματα. Αθήνα Ιούλιος 1992, σελ. 200, έκδοση του συγγραφέα.*

Με πυρήνα το μάνατζμεντ των συνεταιρισμών, ο Γιώργος Δασκάλου δημοσίευσε σε τόμο μιά ενδιαφέρουσα συλλογή κειμένων για τους συνεταιρισμούς, που είχαν παρουσιαστεί σε διάφορες ευκαιρίες στο παρελθόν.

Σχολαστικός μελετητής του συνεταιριστικού θεσμού και οξυδερκής παρατηρητής της μεταχείρισης που έχει τύχει σε διάφορες περιόδους και με διάφορες αφορμές, ο Γιώργος Δασκάλου προχωρεί σε καίριες επισημάνσεις με έναν εκλεπτυσμένο σαρκασμό για όσα περίεργα, αντιφατικά και ζημιογόνα συμβαίνουν.

Για τις ρυθμίσεις του νόμου 1541/85 διερωτάται: «Γιατί μόνο στους συνεταιρισμούς επιβάλλονται οργανωτικά σχήματα της μορφής «μιά ένωση ανά νομό» ή «μιά κεντρική ένωση ανά προϊόν σε εθνική κλίμακα» ενώ δεν επιβλήθηκε ανάλογη υποχρέωση π.χ. «μιά φανελοποιία ανά νομό» ή ένα πιλοποιείο σε επίπεδο χώρας» ή μόνο 2 Α.Ε. και 5 ΕΠΕ στα Μέγαρο κ.ο.κ.».

Αποφασισμένος να λεί «τα σύκα σύκα» γράφει: «Η συχνά επικαλούμενη από τα μέλη κοινωνική αποστολή του συνεταιριστού σπάνια εκλαμβάνεται από αυτά ως υποχρέωση διάθεσης κερδών του για κοινωνικούς σκοπούς. Συνήθως υπονοείται ως απορρόφηση πόρων εκ του κρατικού προϋπολογισμού».

Επισημαίνοντας εύστοχα την απόσταση που χωρίζει τις συνήθειες δραστηριότητες των μελών των γεωργικών συνεταιρισμών από τις υπερβολι-

κών απαιτήσεων θέσεις στις οποίες ορισμένοι καλούνται να προσφέρουν τις υπηρεσίες τους αναφέρει: «Μόνο εκλογική προετοιμασία γίνεται και η κολυμβήθρα της κάλπης βαπτίζει αυτοστιγμεί τους νέους μάνατζερ, εγχειρίζοντάς τους ταυτόχρονα και ένα πακέτο ευθυνών».... Έτσι, χωρίς ν' αποτελεί υπερβολή, μπορούν οι συνεταιριστικές οργανώσεις να χαρακτηρισθούν ως ο ευρύτερος χώρος μαθητείας με αυτοδιδασκαλία και μάλιστα «με αληθινά πυρά».

Για τις κομματικές και κρατικές παρεμβάσεις, πριν ο συγγραφέας εκφράζει τη γνώμη του, παραθέτει απόσπασμα επίσημης ανακοίνωσης: «... Ο Γενικός Γραμματέας Τύπου και Πληροφοριών εδήλωσε... «Ως προς την επιλογή του προσώπου για την προεδρία της ΠΑΣΕΓΕΣ, η στάση του υπουργού Γεωργίας ήταν ταυτόσημη με τις θέσεις του Προέδρου και του Ε.Γ. του ΠΑΣΟΚ. Επ' αυτού του θέματος μεταξύ των μελών του Ε.Γ. του ΠΑΣΟΚ υπάρχει ενιαία αντίληψη και αρμονική συνεργασία...» Και η γνώμη του συγγραφέα: «Το κακό είναι πως ενώ συμμετέχει και η κρατική εξουσία σ' αυτή τη δημαγωγική πανδαισία, μετά την αποχώρηση της ζητάει ευθύνες από τους οικοδεσπότες...».

Ξεχειλίζει η πικρία του συγγραφέα για τα συμβαίνοντα στους συνεταιρισμούς. Η καταχρηστική χρησιμοποίηση του θεσμού από «αυτοαποκαλούμενους συνεταιριστές» στο εσωτερικό του και από εμφανιζόμενους ως προστάτες εκ μέρους της κρατικής εξουσίας και της κομματικής ιεραρχίας, έχουν εκτροχιάσει το θεσμό με καταστροφικές επιπτώσεις.

Ο ζωηρός τρόπος γραφής του Γ. Δασκάλου, που κατορθώνει να διατηρεί συνεχώς το ενδιαφέρον του αναγνώστη, αποτελεί ένα πρόσθετο ελκυστικό στοιχείο της συλλογής κειμένων, η οποία αποτελεί μιά χράσιμη και γόνιμη προσθήκη στην περιορισμένη συνεταιριστική βιβλιογραφία.

Ν. ΖΙΩΓΑ - Δ. ΝΤΕΛΗΣ - Κ. ΣΧΟΡΤΣΑΝΙΤΗΣ - *Κόστος Παραγωγής Αγροτικών Προϊόντων και Αποδοτικότητα της Ελληνικής Γεωργίας (1969 - 1989), ΑΤΕ, Μελέτες Αγροτικής Οικονομίας, Αθήνα 1992, σελ. 720.*

Συνεχίζοντας παλαιότερες αξιολογικές προσπάθειες υπολογισμού του κόστους παραγωγής αγροτικών προϊόντων, που είχαν γίνει από την ΑΤΕ (υπεύθυνος Φ. Βακάκης) και από το Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης (Γ. Κιτσοπανίδης κ.ά.), η ογκώδης αυτή μελέτη παρουσιάζει νεότερα στοιχεία κόστους για πολλούς κλάδους φυτικής και ζωικής παραγωγής.

Συγκεκριμένα, παρουσιάζονται πίνακες με στοιχεία για 57 είδη φυτικής παραγωγής (με διάκριση, όταν είναι αναγκαίο, μεταξύ ξηρικής και αρδεόμενης καλλιέργειας ή μεταξύ ποικιλιών κλπ.) και 5 είδη ζωικής παραγωγής.

Ένα πλεονέκτημα της μελέτης αυτής έναντι προηγούμενων είναι η διαχρονικότητα, καθόσον παρουσιάζει στοιχεία για 5 χρονικές περιόδους (1978, 1980, 1981, 1987, 1989). Υστερεί όμως ως προς τον πλούτο των πληροφοριών σε κάθε είδος παραγωγής, ιδιαίτερα ως προς τις φυσικές ποσότητες εισροών και εργασίας, καθόσον όλα ανάγονται σε χρηματική επιβάρυνση, οπότε ενδεχόμενες αδυναμίες αναφερόμενες στις ποσότητες των εισροών δεν μπορούν να διαγνωσθούν από το χρήστη της μελέτης.

Εκτός από την παρουσίαση πλούτου πινάκων, οι μελετητές θεώρησαν σκόπιμο να εμπλουτίσουν την εργασία τους με σχολιασμό της εικόνας που παρουσιάζει κάθε προϊόν και συνολικά, υπό μορφή ανακεφαλαίωσης και πρότασης. Στα σημεία αυτά παρουσιάζονται ορισμένες σοβαρές αδυναμίες της μελέτης. Στην περίπτωση των καπνών π.χ. (Καμπά Κουλάκ και Ελασσόνας),

ως μέτρο βελτίωσης των οικονομικών αποτελεσμάτων συνιστάται η επέκταση της άρδευσης, παραβλέποντας την υποβάθμιση της ποιότητας με την άρδευση.

Επίσης στην περίπτωση των τσεμπελιών θεωρείται ότι η αδυναμία διάθεσής τους προέκυψε από τη χρησιμοποίησή τους εκ μέρους της εγχώριας βιομηχανίας, οπότε εμποδίστηκαν να κατακτήσουν ένα μέρος της παγκόσμιας αγοράς, ενώ συνέβη ακριβώς το αντίθετο. Υποχρεώθηκε η βιομηχανία να τα χρησιμοποιεί επειδή δεν είχαν διέξοδο στη διεθνή αγορά.

Η «πρόταση ανάπτυξης του γεωργικού τομέα», που αποτελεί (περιέργως) ένα από τα 67 υποκεφάλαια του κεφαλαίου «Κόστος και οικονομικά αποτελέσματα» μοιάζει να βρίσκεται εκτός τόπου. Επιχειρεί σε 6 σελίδες να χειρισθεί το τεράστιο και σημαντικό αυτό θέμα με συνοπτική αναφορά σε πλήθος διαρθρωτικών παραγόντων. Αντανακλά περισσότερο διαμορφωμένες απόψεις των συγγραφέων ως προς την παραγωγή, τη μεταποίηση και την εμπορία, δραστηριότητες τις οποίες θεωρούν ότι θα διεξαχθούν περισσότερο αποτελεσματικά μέσω συνεταιρισμών και αγροτοβιομηχανικών συγκροτημάτων. Το παράδειγμα που χρησιμοποιούν για το βαμβάκι είναι χαρακτηριστικό: «... στον τόπο που παράγεται το βαμβάκι να αναπτυχθούν όλες οι μεταποιητικές δραστηριότητες, ώστε το βαμβάκι να φεύγει από αυτόν ως έτοιμο ένδυμα».

Μέσω των αγροτοβιομηχανικών συγκροτημάτων και της κοινωνικοποίησης μηχανημάτων και κτισμάτων, προσδοκάται να αντιμετωπισθεί η πληθώρα των προβλημάτων του αγροτικού χώρου, σε μία εποχή που γνώρισε την κατάρρευση αυτών ακριβώς των συγκροτημάτων και της κοινωνικοποίησης.

ΕΙΔΗΣΕΙΣ: Αγροτικές - Συνεταιριστικές

* Αλλαγές στο Υπουργείο Γεωργίας

Μετά την παραίτηση του τ. Υπουργού κ. Σωτ. Χατζηγάκη, λόγω διαφωνίας του με την κυβερνητική πρόθεση ανάθεσης της δασοπυρόσβεσης σε ιδιωτικούς φορείς και τον ευρύτερο κυβερνητικό ανασχηματισμό, που ακολούθησε, η σύνθεση της πολιτικής ηγεσίας στο υπουργείο Γεωργίας διαμορφώθηκε ως εξής:

Υπουργοί κ. Χρ. Κοσκινάς. Υφυπουργοί οι κ.κ. Απ. Σταύρου. Ευ. Μπασιάκος και Ανδρ. Καραγκούνης. Γεν. Γραμματείς οι κ.κ. Ν. Ψυλλάκης, Δ. Κατσούδας και Σ. Τσιτουρίδης.

* Αλλαγές στην ΚΥΔΕΠ

Ο μέχρι προ μηνών Πρόεδρος της ΚΥΔΕΠ κ. Παναγ. Σπαθούλας, παρτήθη από το αξίωμά του, συγχρόνως με την αποστολή ανοικτής επιστολής του από 13.10.92 προς τον κ. Πρωθυπουργό. Στην επιστολή του αυτή ο κ. Σπαθούλας αναφέρεται στους λόγους, που οδήγησαν την ΚΥΔΕΠ στη σημερινή δυσάρεστη κατάσταση. Δεν διστάζει μάλιστα να κατονομάσει ως υπευθύνους πρόσωπα που ευρίσκονται σε κυβερνητικά κλιμάκια και επισημαίνει τις συνέπειες που θα έχει για την αγροτική μας οικονομία και τους Έλληνες αγρότες το τυχόν οριστικό κλείσιμο της Κοινοπραξίας.

Στις 9.11.92 νέος Πρόεδρος του Δ.Σ. εξελέγη ο κ. Βασ. Αποστολακούδης, αντιπρόσωπος της Ένωσης Αγροτικών Συνεταιρισμών Ορεστιάδος. Σε σχετικές δηλώσεις του μετά την εκλογή του ετόνισε ότι θα καταβάλει κάθε προσπάθεια για να βοηθήσει στην επιβίωση της ΚΥΔΕΠ, ότι με τη συμπαράσταση όλων θα ξεπεραστούν οι δυσχέρειες και ότι θα εξασφαλισθεί η θετική πορεία της προς το μέλλον.

Στην πρώτη του εν συνεχεία συνεδρίαση το Δ.Σ. υπό τη νέα σύνθεσή του αποφάσισε: την άμεση απόλυση 311 εργαζομένων, τη διεκδίκηση της κάλυψης από το Δημόσιο των τόκων της εκ. δρχ. 187,7 δισ. οφειλής (από την άσκηση κοινωνικής πολιτικής) της ΚΥΔΕΠ προς την ΑΤΕ που ανέρχονται σε 106 δισ. δρχ., την άμεση επεξεργασία σχεδίου βιωσιμότητας της Κοινοπραξίας και την τακτοποίηση όλων των εκκρεμοτήτων, που έχουν προς την ΚΥΔΕΠ διάφορες Ενώσεις από ζωοτροφές και άλλες συναλλαγές.

Το σύνολο μέτρων εξυγίανσης της ΚΥΔΕΠ, που υποβλήθηκε στο Υπουργείο Γεωργίας και στην ΑΤΕ, κρίθηκε στις 16.12.92 από τους αρμόδιους υπηρεσιακούς παράγοντες της τελευταίας (Δ/νσεις Συνεταιρισμών, Αγροτικής Πίστης, Αγροτικών Βιομηχανιών και Φυτικής Παραγωγής) ότι δεν εξασφαλίζει την εξυγίανση της Κοινοπραξίας, ακόμη και μετά την κάλυψη από το Δημόσιο των οφειλών της προς την ΑΤΕ 187, 7 δισ. δρχ., και των αναλογούντων τόκων των 106 δισ. δρχ.

Στις 23.12.92 ο Υπουργός Γεωργίας κ. Χρ. Κοσκινάς σε συνάντησή του με το Προεδρείο της ΚΥΔΕΠ δήλωσε ότι δεν είχε ενημερωθεί πλήρως για τις απόψεις της ΑΤΕ επί των προτάσεων εξυγίανσεως της Κοινοπραξίας. Από την πλευρά του ο Πρόεδρος της ΚΥΔΕΠ κ. Β. Αποστολακούδης είπε ότι ο κ. Υπουργός έδειξε κατανόηση στα αιτήματα της ΚΥΔΕΠ και ότι το Δ.Σ. αποκόμισε την εντύπωση ότι ο κ. Κοσκινάς θα καταβάλει κάθε προσπάθεια για τη συνέχιση λειτουργίας της Οργανώσεως. Συμφωνήσαμε, είπε με τον κ. Υπουργό να «παγώσει» το θέμα προς το παρόν για να επανεξετασθεί αργότερα.

* Η ΠΑΣΕΓΕΣ στον Υπουργό Γεωργίας

Στις 23.12.92 πραγματοποιήθηκε συνάντηση εκπροσώπων της ΠΑΣΕΓΕΣ της ΣΥΔΑΣΣΕ και της ΓΕΣΑΣΣΕ με τον Υπουργό Γεωργίας κ. Χρ. Κοσκινά, ο οποίος τους ενημέρωσε για τις διαπραγματεύσεις της GATT (Γενική Συμφωνία Δασμών και Εμπορίου) καθώς και για άλλα θέματα που αφορούν τον αγροτικό τομέα. Ειδικότερα αναφέρθηκε στο θέμα του καπνού και χαρακτήρισε επιτυχία της χώρας μας τη δέσμευση της Επιτροπής της Κοινότητας να εξετάσει από κοινού με τις ελληνικές αρχές την καλύτερη κατανομή των ποσοτώσεων στις διάφορες ποικιλίες καπνού. Κάλεσε εν συνεχεία τους εκπροσώπους των αγροτικών συνεταιριστικών και συνδικαλιστικών οργανώσεων να συναντηθούν και πάλι, προκειμένου να συζητήσουν τα θέματα του αγροτικού τομέα.

* Γαλακτοβιομηχανία «ΔΩΔΩΝΗ» Α.Ε.

— Το πρώτο χρυσό βραβείο για την ποιότητα των προϊόντων της απέσπασε η συνεταιριστική γαλακτοβιομηχανία «ΔΩΔΩΝΗ» στον 18ο ετήσιο διεθνή διαγωνισμό της Μαδρίτης.

— Τα ψυγεία της υπό εκκαθάριση εξαγωγικής εταιρείας ΑΓΡΕΞ Α.Ε. εξαγόρασε η «ΔΩΔΩΝΗ» Α.Ε. αντί του ποσού των 180 εκ. δρχ. Πρόκειται για ψυγειακές εγκαταστάσεις που είχε η ΑΓΡΕΞ σε μιά έκταση 9 στρεμμάτων και τα οποία είναι συνεχόμενα στο χώρο που στεγάζεται η γαλακτοβιομηχανία.

— Μετά τις ΗΠΑ, Καναδά, Γερμανία κλπ., η «ΔΩΔΩΝΗ» διευρύνει το δίκτυο διάθεσης των προϊόντων της και στην αγορά της Αυστραλίας. Αυτό αποφασίσθηκε σε συνάντηση στην Αυστραλία του Προέδρου της Εταιρείας κ. Ξεν. Βεργίνη (Υποδιοικητή της ΑΤΕ) με εκπροσώπους 120 μεγάλων επιχειρήσεων και αλυσίδων SUPER

MARKETS από διάφορες περιοχές της χώρας. Σημειώνεται ότι οι εξαγωγές προς την Αυστραλία κυρίως τυριού φέτας σε μικρές ατομικές ή οικογενειακές συσκευασίες ανήλθαν πέρυσι σε 400 τόννους, ενώ την εφετεινή περίοδο αναμένεται ότι θα υπερβούν τους 500 τόννους.

* Η Ευρωπαϊκή Συνομοσπονδία Γεωργίας (CEA)

Κατά τη διάρκεια της 44ης γενικής συνέλευσης της CEA, τον Σεπτέμβριο 1992 στη Στοκχόλμη, ο Πρόεδρος της ΠΑΣΕΓΕΣ κ. Βασ. Αργύρης εξελέγη στη θέση του Αντιπροέδρου και του μέλους της Διοικούσης Επιτροπής της Συνομοσπονδίας. Στη συνέλευση αυτή πήραν μέρος 350 αντιπρόσωποι από 27 χώρες της Ευρώπης και συζητήθηκαν θέματα Συνεταιρισμών, αναθεώρησης της Κ.Α.Π. της Ε.Ο.Κ., GATT, εναλλακτικών μορφών ενέργειας κλπ. Πρόεδρος της CEA εξελέγη ο Γάλλος κ. M. Droulin και αποφασίστηκε η επόμενη γενική συνέλευση να πραγματοποιηθεί το Σεπτέμβριο 1993 στο Maastricht.

* Πανελλήνιο Συνέδριο Αγροτικής Οικονομίας

Με πρωτοβουλία του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης (Τμήμα Γεωπονίας - Τομέας Αγροτικής Οικονομίας) πραγματοποιήθηκε στη Θεσσαλονίκη και στην αίθουσα τελετών του Πανεπιστημίου στις 11 - 12 Δεκεμβρίου 1992, το 2ο Πανελλήνιο Συνέδριο Αγροτικής Οικονομίας με θέμα: «Η ελληνική γεωργία στα πλαίσια της ενιαίας ευρωπαϊκής «αγοράς».

Οι εργασίες του συνεδρίου στέφθηκαν από πλήρη επιτυχία και λόγω της άρτιας οργάνωσης του, αλλά και διότι τα θέματα που ανέπτυξαν και οι απόψεις που διατυπώθηκαν από τους εισηγητές, καθηγητές πανεπιστημίων (Γεωπόνους - Οικονομολόγους - Γεωρ-

γοοικονομολόγους), ειδικούς επιστήμονες και ερευνητές ήταν υψηλού επιπέδου και ενδιαφέροντος. Σημειώνεται ότι μετά τις εισηγήσεις κάθε θεματικής ενότητας, ακολουθούσε συζήτηση, ανάλυση και ανταλλαγή απόψεων για τη συγκεκριμένη ενότητα με άριστα αποτελέσματα. Συνεταιριστικού ενδιαφέροντος εισηγήσεις ήταν των:

— Κ. Παπαγεωργίου με θέμα: «Σύγχρονοι προβληματισμοί για τους θεμελιώδεις κανόνες του συνεργατισμού».

— Κ. Ουσταπασίδη - Α. Σεργάκη με θέμα: «Η επίδραση της ένταξης της Ελλάδος στην ΕΟΚ στη διακίνηση των αγροτικών προϊόντων από τους συνεταιρισμούς και

— Α. Σιδερίδη - Κ. Θεοφιλίδου - Κ. Γιαλούρη με θέμα: «Ολοκληρωμένη πληροφορική υποδομή αγροτικών συνεταιρισμών».

Σημειώνουμε τέλος ότι μεταξύ των χορηγών για την πραγματοποίηση του συνεδρίου περιλαμβάνονται ο Καταναλωτικός Συνεταιρισμός «Καταναλωτής - Konsum» Θεσσαλονίκης, η Κεντρική Ένωση Κτηνοτροφικών Συνεταιρισμών Ελλάδος, η ΣΕΚΕ και η Κοινοπραξία Ενώσεων Γεωργικών Συνεταιρισμών ΚΥΔΕΠ. Αξίζει να τονισθεί ότι 30 φοιτητές του Τμήματος Γεωργικής Οικονομίας του Γεωργικού Πανεπιστημίου Αθηνών πήραν μέρος στις εργασίες του Συνεδρίου.

* 21η Συνάντηση ΚΟΠΑ - ΚΟΖΕΚΑ

Από την 5-8.10.92 πραγματοποιήθηκε στο Λουξεμβούργο η ετήσια συνάντηση των ΚΟΠΑ - ΚΟΖΕΚΑ με τα εμπορικά Επιμελητήρια (μέσα από τα οποία εκφράζονται οι Συνεταιρισμοί στην Αμερική) των ΗΠΑ.

Κυρίαρχο θέμα αυτής της συνάντησης ήταν η «διαχείριση των αλλαγών» δηλ. πώς οι αγροτοσυνεταιριστικές οργανώσεις της ΕΟΚ και των ΗΠΑ θα κατορθώσουν μέσω της συνεργα-

σίας τους να διαχειριστούν τις μεγάλες αλλαγές που σημειώνονται στους τομείς που επηρεάζουν τη γεωργία, επωφελεία των αγροτών και των συνεταιριστικών οργανώσεων.

Στη συνάντηση συζητήθηκαν όλα τα θέματα που αφορούν τις διεθνείς εμπορικές σχέσεις ΕΟΚ - ΗΠΑ στον τομέα των αγροτικών προϊόντων και τροφίμων, οι εξελίξεις και το μέλλον της αγροδιατροφικής βιομηχανίας και των Συνεταιρισμών, οι διεθνείς γεωπολιτικές τάσεις που αφορούν και επηρεάζουν τη γεωργία, καθώς επίσης και η δυνατότητα εναλλακτικής χρήσης των αγροτικών προϊόντων. Επίσης εξετάσθηκε η διαμόρφωση της αγροτικής πολιτικής τόσο στην ΕΟΚ όσο και στις ΗΠΑ και οι εξελίξεις που έχουν λάβει χώρα στις διαπραγματεύσεις της ΓΚΑΤΤ καθώς επίσης και ο εντοπισμός μελλοντικών τομέων συνεργασίας μεταξύ των δύο αντιπροσωπειών.

* ΑΣΤΥ - ΣΥΝΕΡΓΑΛ

Και οι Εταιρείες ΑΣΤΥ και ΣΥΝΕΡΓΑΛ, μετοχικού ενδιαφέροντος της ΑΤΕ (Α.Ε.) οδηγούνται σύμφωνα με ανακοίνωση της τελευταίας σε εκκαθάριση, ύστερα από αδυναμία των Συνεταιριστικών Οργανώσεων, που μετέχουν σ' αυτές ν' ανταποκριθούν στην πρόσκληση αγοράς των μεριδίων της.

Η διαδικασία που θ' ακολουθηθεί θα είναι σύμφωνη με το Ν. 2009/91 και θ' αποβλέπει στη δημιουργία προϋποθέσεων λειτουργίας των εταιρειών αυτών σε υγιείς βάσεις, ώστε να εξασφαλίζεται η βιωσιμότητά τους, αφού θα μεταβιβαστούν στους τελικούς αγοραστές, απαλλαγμένες από δυσβάσταχτες υποχρεώσεις, που τη βαρύνουν σήμερα.

* Συνεταιριστικές Α.Ε. ΣΕΒΑΘ, ΣΕΠΕΚ, ΡΟΔΟΠΗ

Το Διοικητικό Συμβούλιο της ΑΤΕ

(Α.Ε.) αποφάσισε σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν. 2009/91, να θέσει υπό εκκαθάριση τις ανωτέρω τρεις βιομηχανικές εταιρείες μετοχικού ενδιαφέροντος της, που εδρεύουν και δραστηριοποιούνται στη Θράκη, προκειμένου να προσωρήσει στην εξυγίανση του χαρτοφυλακίου της και στην υλοποίηση του προγράμματος των ιδιωτικοποιήσεων. Είναι γνωστό ότι η ΑΤΕ μετέχει στο μετοχικό κεφάλαιο των άνω Εταιρειών κατά 23,27% - 30% και 46,67% αντίστοιχα.

Η απόφαση αυτή προκάλεσε έντονες και ποικίλες αντιδράσεις των αμέσως ενδιαφερομένων συνεταιριστικών οργανώσεων, που μετέχουν στις άνω Εταιρείες, της ΠΑΣΕΓΕΣ, των τοπικών φορέων περιοχής Θράκης, του ημερησίου και περιοδικού Τύπου, του Δημοκρίτειου Πανεπιστημίου Θράκης (έδρα Κομοτινή), των τοπικών εκκλησιαστικών Αρχών κ.α. με συλλαλητήρια, συγκεντρώσεις, πορείες, κλείσιμο καταστημάτων κλπ. Χαρακτηριστικό της οξύτητας που προσέλαβε αυτό το θέμα είναι οι οργίλες δι' ανακοινώσεων αντεγκλήσεις μεταξύ ΠΑΣΕΓΕΣ και ΑΤΕ με οξείς χαρακτηρισμούς και από τις δύο πλευρές («εθνικοί μειοδότες» οι μόν, «υπονομευτές του συνεταιριστικού κινήματος» οι δε κλπ.).

Σχετικά, διατυπώσαμε τις απόψεις μας στο προηγούμενο υπ' αριθ. 27 τεύχος της Σ.Π. (σελ. 181). Σαν απόδειξη όμως του γενικότερου ενδιαφέροντος που προκαλείται και για ενημέρωση των αναγνωστών μας, σημειώνουμε ότι στον Οικονομικό Ταχυδρόμο της 8.10.92 (τ. 41 σελ. 60) δημοσιεύθηκε άρθρο - έκφραση οδύνης από τον κ. Δ.Χ. Παναγιωτόπουλο, καθηγητή στο Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης με τίτλο «Να μη κλείσουν τα συνεταιριστικά εργοστάσια στη Θράκη». Προσθέτουμε ακόμα και την παραίτηση - προστροπή της διεύθυνσης του περιοδικού «... ν' αναλάβει το κόστος της λειτουργίας τους και

τα χρέη τους ο Κρατικός Προϊπολογισμός και όχι η Αγροτική Τράπεζα, που διαχειρίζεται τις καταθέσεις των ελλήνων αποταμιευτών».

* *Επενδυτική πρωτοβουλία της Σ.Ε.Κ.Ε.*

Η ΣΕΚΕ ύστερα από δική της πρωτοβουλία που έτυχε της εγκρίσεως της Κυβερνήσεως και της ΕΟΚ, πρόκειται να προχωρήσει σε μιά νέα επενδυτική προσπάθεια με ευρύτερες, δημογραφικές και εθνικές προεκτάσεις. Πρόκειται για την εγκατάσταση Ποντίων στον Θρακικό χώρο, με τον όρο να καλλιεργήσουν καπνά ποικιλίας Βιρτζίνια, που ενθαρρύνει η νέα κοινοτική πολιτική, σε αντικατάσταση άλλων ποικιλιών (μαύρα, τσεμπέλια κλπ.) Προς τούτο η ΣΕΚΕ απέσπασε τη συγκατάθεση της Κυβέρνησης και της ΕΟΚ να παραχωρηθεί ένα μερίδιο της συνολικής ποσόστωσης των καπνών Βιρτζίνια (1000 - 1500 τόννοι) μόνο στους Ποντίους για τη διευκόλυνση της εγκατάστασής τους στη Θράκη. Δηλαδή ένα μέρος των υποχρεωτικών απ' εδώ και στο εξής «συμβολαίων καλλιεργείας», λόγω κοινοτικής πολιτικής, να δοθούν αποκλειστικά στους Ποντίους, που μ' αυτό τον τρόπο θα έχουν εξασφαλισμένη πηγή εισοδήματος, δοθέντος ότι η διάθεση της παραγωγής των Καπνών αυτών έχει διασφαλισθεί με δεσμευτική επιστολή της πολυεθνικής Rothmans προς την ΣΕΚΕ.

Για την πραγματοποίηση της προσπάθειας αυτής αναμένεται η έγκριση από το Υπουργείο Βιομηχανίας της υπαγωγής των μηχανημάτων απομίσχυσης και επεξεργασίας καπνού στο νόμο 1892, που δίνει επιδότηση 40% περίπου. Με τον τρόπο αυτό ένας ικανός αριθμός παλινοστώντων ή παλινοστησάντων Ποντίων, μαζί με τα «συμβόλαια καλλιεργείας» και τις κατοικίες που τους προαφέρονται, πρόθυμα θα θελήσουν να εγκατασταθούν στη Θράκη, όπου θα εξασφαλίσουν ικανοποιητικούς όρους παραμονής και διαβίωσης.

ΜΙΑ ΕΝΤΥΠΩΣΙΑΚΗ ΣΕΙΡΑ ΠΑΝΩ ΣΤΟ ΣΥΓΧΡΟΝΟ ΜΑΝΑΤΖΜΕΝΤ

ΒΙΒΛΙΑ ΓΡΑΜΜΕΝΑ ΑΠΟ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΕΣ
ΜΕ ΔΙΕΘΝΗ ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΗ

Για μαντζερς, στελεχη επιχειρησεων,
σπουδαστες ανωτατων σχολων

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

MANATZMENT

Αγροτικές Συνεταιριστικές Εκδόσεις Α.Ε.
4ο χλμ. οδού Λαγκαδά 564 30, Θεσσαλονίκη, Τηλ: 668 612, Τεlex: 410895 ASE GR
Υπηρεσία Αθηνών: Σολωμού 66, 104 32, Τηλ: 52 27 807, 52 36 596, 7

«SINETERISTIKI PORIA»

COOPERATIVE REVIEW

Published by the «FRIENDS OF COOPERATION SOCIETY»,
25 Koumoundourou Str., 104 37 Athens Greece.

CONTENTS OF No 28/1992

	Page
* Basic Global Values of Co-operatives	201
* C.L. Papageorgiou : Discussing the Principles of Co-operation	203
* P. Kaponis : Co-operative Business and Unfair Competition	217
* Our Views	223
* Obituary: Andronikos Sivropoulos	225
* The Rules of the Rochdale Co-operative	229
- Laws and Objects of the Rochdale Society of Equitable Pioneers (1844)	230
- Laws for the Government of the Rochdale Society of Equitable Pioneers (1855)	241
* New Books	257
* Agricultural and Cooperative News	259

ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗ ΠΟΡΕΙΑ

ΔΡΑΣΗ - ΙΔΕΟΛΟΓΙΑ - ΕΠΙΣΤΗΜΗ

Τρίμηνη έκδοση του Επιστημονικού - Ιδεολογικού Σωματίου
ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΤΩΝ ΦΙΛΩΝ ΤΟΥ ΣΥΝΕΡΓΑΤΙΣΜΟΥ

Γραφεία: Κουμουνδούρου 25 (4ος όροφος) Αθήνα 10437 (τηλ. 5247.162)

Ιδιοκτησία - Έκδοση: Εταιρείας των Φίλων του Συνεργατισμού
Υπεύθυνος κατά νόμο: Κώστας Παπαγεωργίου, Θησέως 10, Μαρούσι
151.24 - Αθήνα - Τηλ. 8027.807

Συντακτ. Επιτροπή: Β. Δημητριάδου - Π. Καλδής - Κ. Παπαγεωργίου
Εισφορές 1991 : Για Νομικά Πρόσωπα δρχ. 2.500. Για άτομα δρχ. 1.500

Εμβάσματα: Στον Ταμία κ. Νικ. Πατρίκιο, οδός Καλλιρόδης 12
Αθήνα 117.43 (τηλ. 9226.777)

Τυπογραφείο: Νικήτα Κ. Καράλη, Γερανίου 7 - Τηλ. 5233.965

Κυκλοφορία 18.2.1993

PRIMA

*γεύση
στη ζωή!*

 ΕΛΛΙΟΥΡΓΙΚΗ
ΕΣΤΙΕΣ • ΕΛΛΗΝΙΣΤΕΣ • ΕΡΕΤΗΣ • ΕΙΣΕΡ
ΕΛΛΗΝΙΣΤΕΣ • ΕΡΕΤΗΣ

ΑΦΗΣΤΕ ΣΕ ΜΑΣ ΤΟ... «ΜΠΑΛΑΚΙ»

Σήμερα δείτε το παιχνίδι της αγοράς με τα μάτια ενός παίκτη του γκολφ.

Από τη μια μεριά εσείς, από την άλλη οι ανταγωνιστές σας και στη μέση το σημείο πωλήσεων που είναι έτοιμο να δεχτεί το μπαλάκι του νικητή.

Ακόμα, φανταστείτε ότι - μπαλάκι - είναι το προϊόν σας, το κύρος σας και γιατί όχι όλη η διαφημιστική εργασία που απαιτείται.

Λοιπόν;

Πώς σκέπτεστε να αξιοποιήσετε το μπαλάκι;

Θα παίξετε μόνοι σας;

Θα το εμπιστευθείτε οπουδήποτε;

ή θα συνεργαστείτε μαζί μας;

Εμείς, αναλαμβάνουμε να το στείλουμε
εκεί ακριβώς που χρειάζεται.

Στην επιτυχία!

ΣΥΝΕΔΙΑ Α.Ε. ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗ ΔΙΑΦΗΜΙΣΕΩΝ & ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΧΕΣΕΩΝ

ΣΤΑΔΙΟΥ 10, ΑΘΗΝΑ 105 64 ΤΗΛ 3232147 - 3225 563 - 3231 963 - 3225 880 FAX 3225 522